

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΙΒ'. — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1855

ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.

Ἄξιέπαινοι εἶναι ἀμφοτέρωι οἱ ἐπὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως ὑπουργοὶ, ὁ μὲν πρῶτος διότι ἐπεχείρησεν, ὁ δὲ δεύτερος διότι ἐτακτοποίησε τὸ περὶ συστάσεως βιβλιοθηκῶν ζήτημα. Ἄλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἀρκεῖ ἕως ἐδῶ. Ὑποθέτοντες ὅτι ὑπάρχουν βιβλία, καὶ ταῦτα κατάλληλα πρό φωτισμὸν τοῦ κοινοῦ, (ὅπερ ὅμως ἀγνοοῦμεν) νομίζομεν ὅτι αὐτὸ καὶ μόνον τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ἱκανὸν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ, ὅστις ἐπροκάλεσε τὸ μέτρον τοῦτο.

Σκοπὸς εἶναι βέβαια ἡ ἐπὶ πλέον διάδοσις τῶν φώτων, ἀλλὰ διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἡ διάδοσις τῶν φώτων πρόκειται νὰ γένη κατὰ πόλεις, καὶ εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῆς κοινωνίας, αἵτινες ἐπιδιώκουν τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν. Τὶ ὠφελεῖται ὅμως ἐκ τούτου ὁ λαὸς, τοῦ ὁποίου πρὸ πάντων πρέπει νὰ ἐπιδιώκωμεν τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν ἠθικὴν μόρφωσιν, ἐὰν προτιθέμεθα νὰ εὐημερήσῃ ἡ ἐλληνικὴ κοινωνία;

Εἶπομεν καὶ ἐπανελάβομεν πολλάκις, ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προσδεύσῃ τὸ ἔθνος μας καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν προορισμὸν του, ἐὰν δὲν δοθῇ πᾶσιτικὴ ἀνατροφή, εἰς αὐτὸ, ἐὰν ὁ φωτισμὸς δὲν καταστάθῃ κοινώτερος, (ἐννοοῦμεν ἀνάλογον, μὲ τὴν τάξιν τοῦ λαοῦ φωτισμὸν). Ἐὰν ἠθικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἐκπαίδευσις δὲν ἐμπνεύσῃ ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τὰ σπέρματα τῆς ἀρετῆς,

αδύνατον είναι να βελτιωθῆ οὔτε ἠθικῶς οὔτε ὑλικῶς ἐν γένει ἢ κατάστασις τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδος.

Ὡς ἐν μέσον συντελεστικὸν πρὸς τὸν μέγαν τοῦτον σκοπὸν ἐθεωρήσαμεν πρὸ πολλῶν ἐτῶν τὴν σύστασιν τῶν Βιβλιοθηκῶν, ὅχι κατὰ πόλεις, ὅπως τώρα ἀπεφασίσθη, ἀλλὰ κατὰ δήμους, κατὰ κοινότητας, καὶ ἰδοὺ τί εἶπομεν κατὰ τὸ 1852 (Βιβλιοθ. τοῦ Λαοῦ φυλ. ε. σελ. 408).

« Διὰ τὴν ἐπιτύχην λοιπὸν ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος, ἢ τοι νὰ καταστήσῃ τὰς ἀναγκαιοτέρας γνώσεις ὅσον ἔνεστι κοινοτέρας μεταξὺ αὐτοῦ, φρονοῦμεν ὅτι ἕκαστον χωρίον πρέπει νὰ συστήσῃ βιβλιοθήκην ἐκ βιβλίων ἀναλόγων μὲ τὴν νοερὰν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν, καὶ ὡς δεῖγμα προσεφέραμεν καὶ ἡμεῖς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Λαοῦ. »

Ἄλλαχοῦ δὲ ἐπροσθέσαμεν (Βιβλιοθ. τοῦ Λαοῦ σελ. 550 τοῦ 1852) « Ἐσυμβουλευσαμεν εἰς τὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος τὴν σύστασιν Βιβλιοθήκης εἰς ἕκαστον χωρίον καὶ ὑπεδείξαμεν καὶ τὰ μέσα δι' ὧν ἦτο δυνατόν νὰ κατορθωθῆ τοῦτο, τίς ἤξεύρει πόσοι ἐθεώρησαν ἀνεπίδεκτον ἐκτελέσεως τὴν πρότασιν ταύτην, πόσοι τὴν ὑπέλαβον ἰσῶς γελοῖον, μολαταῦτα ἡμεῖς εἴμεθα ἐνδομύχως πεπεισμένοι, ὅτι καὶ ἐπίδεκτικὴ ἐκτελέσεως εἶναι, καὶ ὠφελιμιωτάτη θέλει ἀποβῆ εἰς τὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος. Θεωροῦμεν αὐτὴν ἐπίδεκτικὴν ἐκτελέσεως διότι ἅμα ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος δείξει τὴν εὐγενῆ ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ βελτιώσῃ τὴν κατάστασιν αὐτοῦ, καὶ ἐπιχειρήσῃ μὲ τὰ μικρὰ καὶ ἀσθενῆ αὐτοῦ μέσα, δὲν εἶναι οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι θέλουν δρᾶσαι μὲ πολλὴν προθυμίαν καὶ γενναϊότητα

οἱ ἅπανταχοῦ πλούσιοι ὁμογενεῖς νὰ δώσωσι χεῖρα βοηθείας εἰς αὐτὸν διὰ τὴν ἐπιτύχην τὰ μέσα τῆς βελτιώσεώς του. »

Εἶπομεν, καὶ εἰς κἀνένα δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἡ παραμικρὰ ἀμφιβολία, ὅτι ἡ ἐπάρατος τῆς ληστείας μάστιξ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐκριζωθῆ καθολοκληρίαν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος, εἰμὴ διὰ τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ λαοῦ (Βιβλιοθ. τοῦ Λαοῦ φυλ. ΙΑ' σελ. 801 τοῦ 1855). Εὐχῆς ἔργον ἦτον ὁ λαὸς νὰ ἐννοήσῃ οἰκοθεν τὸ συμφέρον του καὶ νὰ τὸ ἐνεργήσῃ, ἀλλ' ἐπειδὴ δυστυχῶς, ἀφ' ἑαυτοῦ μὲν ἀκόμη δὲν κατέστη ἱκανὸς νὰ ἐπιδιώξῃ μόνος του τὸ ἀγαθόν, τοῦ ὁποίου ἔχει ἀνάγκην, οἱ δὲ προϊστάμενοι αὐτοῦ δὲν ἀπλόνουσιν αὐτῷ τὴν χεῖρα διὰ τὴν ἐξάξωσιν τοῦ σκότους τῆς ἀμαθείας, νομίζομεν ὅτι ἡ κυβέρνησις εἶναι τὸ καταλληλότερον μέσον τοῦ νὰ βελτιώσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ λαοῦ δι' ὧν προείπομεν μέσων. Καὶ καθήκον ἔχει, καὶ τὸ ἴδιον αὐτῆς συμφέρον πρέπει νὰ τὴν ὀδηγήσῃ, εἰς τὸ νὰ κατορθώσῃ νὰ καταστήσῃ τὸν λαὸν ὅσον ἔνεστιν ἠθικώτερον καὶ εὐπορώτερον διὰ τὴν ἀνεὺ ἠθικῆς καὶ ἀνεὺ πόρων λαὸς, δύναται μὲν ἐπὶ τινα καιρὸν νὰ διοικῆται διὰ τῆς βίας, ὡς χορεύει ἡ ἀλυσσοδέτος ἄρκτος, ἀλλ' ὅταν θραύσῃ ποτὲ τὰ δεσμά του, καὶ τῶν ἀγρίων θηρίων χειρότερος δύναται νὰ κατασταθῆ, καὶ τὴν παντελεῖαν τῆς κοινωνίας ἀποσύνθεσιν νὰ ἐπιφέρῃ.

Νομίζομεν λοιπὸν ἀναγκαιότατον νὰ προσδιορισθῇ διὰ νόμου ὅτι ἐκ τῶν εἰσοδημάτων, ἐκάστου δήμου πέντε ἐπὶ τοῖς 0)0 νὰ προσδιορισθῶσι εἰς σύστασιν βιβλιοθηκῶν κατὰ κοινότητα.

Τὰ ἀπαρτίζοντα αὐτὰς βιβλία πρέπει νὰ ἦναι ἀνάλογα τῶν ἀναγκῶν καὶ τῆς καταστάσεως τοῦ λαοῦ, καὶ ἂν τοιαῦτα δὲν ὑπάρχωσι, νὰ προσκαλεσθῶσιν οἱ λόγιοι νὰ συντάξωσιν, ἢ νὰ μεταφράσωσι, ἢ δὲ κυβέρνησις, ἀνταμειβουσα τὸν κόπον τῶν συντακτῶν ἢ μεταφραστῶν, νὰ τὰ ἐκδώσῃ ἰδίαις δαπάναις, νὰ τὰ διανείμῃ δὲ εἰς τὰς κοινότητας λαμβάνουσα ἀφ' ἐκάστης τὴν τιμὴν τοῦ βιβλίου, (ἥτις θὰ συνίσταται μόνον ἀπὸ τὰ ἐξόδα αὐτοῦ) ἐκ τοῦ κεφαλαίου τοῦ πρὸς σύστασιν Βιβλιοθηκῶν προσδιωρισμένου, ὡς ἀνωτέρω εἵπομεν, ὅπερ πρέπει νὰ παρακατατίθεται εἰς τὰ κατ' ἐπαρχίας ταμεῖα διὰ νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Εὐχόμεθα ὅτι ἤδη ἤρχισεν, ἐὰν δὲν ἦναι πρὸς τὸ θεαθῆναι μόνον, νὰ ἐπεκτανθῇ καὶ μέχρι τῶν χωριῶν, διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἡ ἀνήκουσα ὠφέλεια.

Ὁμιλοῦντες ἄλλοτε περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ λαοῦ, ὑπεδείξαμεν εἰς τὴν κυβέρνησιν καὶ τὰς ἀτελείας τοῦ παρόντος συστήματος τῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσως, ὡς καὶ τὰς δυσκολίας καὶ περιπλοκάς, εἰς ἃς ὑπόκεινται οἱ δημοδιδασκάλαι, οἵτινες εἶναι τὰ μόνα σχεδὸν ὄργανα τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς βελτιώσεως τοῦ λαοῦ. Ἐπροτείναμεν δὲ ὅτι μόνοι πρὸς θεραπείαν ἀρμόδιοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι τῆς πείρας. Εὐχαρίστως εἶδομεν ὅτι, εἰς τὴν περὶ βελτιώσεως τοῦ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως συστήματος ἐκαλέσθησαν καὶ δημοδιδασκαλοὶ. Εὐχόμεθα ὥστε οὗτοι νὰ προτείνωσι θαρραλαίως τὰ μέσα τῆς διδασκαλίας, ὅσα μακρὰ πείρα πρέπει νὰ τοὺς ἐδίδαξε, καὶ νὰ μὴν συσταλῶσι νὰ ἐπιμείνωσιν εἰς τὴν κατάργησιν πραγμάτων,

ἅτινα κατὰ πεποίθησιν αὐτοὶ θεωροῦν ἐπεβλαβῆ ἢ ἀνωφελῆ. Εὐχόμεθα ὥστε καὶ τὰ λοιπὰ συγκροτοῦντα τὴν ἐπιτροπὴν μέλη νὰ μὴν ἐργασθῶσιν ἐκ προκαταλήψεως, ἢ κατ' ἀνθρωπαρέσκειαν, ἀλλὰ νὰ ἐκφράσωσιν εὐλικρινῶς καὶ ἀφόβως τὴν γνώμην των. Ἐκείνο ὅμως διὰ τὸ ὁποῖον κάμνομεν θερμότερας τὰς εὐχάς μας εἶναι ὅτι ἡ ἐκθεσις αὐτῶν νὰ μὴν λάβῃ τὴν τύχην ἄλλων ἐκθέσεων, κειμένων εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ ὑπουργείου, καὶ ἐπικεκαλυμμένων μὲ παχυτάτην κόριν· ἀλλὰ τὰ προταθησόμενα μέτρα βελτιώσεως νὰ ἐνεργηθῶσιν ἀμέσως, διότι, καθ' ἡμᾶς, οὐδὲν σπουδαιότερον παρὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ ὑπάρχει. Νομίζομεν δὲ ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἤθελε πράξει ἔργον φρονήσεως νὰ μὴν ἀρκεσθῇ εἰς ταῦτα καὶ μόνον, ἀλλὰ νὰ παραδεχθῇ καὶ ἄλλο τι μέτρον, νὰ συνιστᾷ κατ' ἔτος πενταμελῆ ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν νοημονεστέρων δημοδιδασκάλων, οἵτινες κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν διακοπῶν μεταβαίνοντες εἰς τὴν πρωτεύουσαν νὰ συσκέπτονται περὶ τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ συστήματος τῆς ἐκπαιδεύσεως, νὰ παρατηρῶσι τὰς ἀτελείας καὶ ἐλλείψεις, ἂν τυχὸν ὑπάρχωσι τοιαῦτα, καὶ τὰς βελτιώσεις, ὅσαι πρέπει νὰ ἐπιφερθῶσιν εἰς αὐτό. Ἡ ἐργασία αὕτη, ἀνατιθεμένη ἐναλλάξ εἰς τοὺς δημοδιδασκάλους θέλει φιλοτιμηθεῖσιν αὐτοὺς τὰ μέγιστα, καὶ θέλουν ἐνασχοληθεῖ οὗτοι μετὰ ζήλου καὶ προθυμίας εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ συστήματος τῆς διδασκαλίας, διὰ νὰ δυνηθῶσιν οὕτω, νὰ εὐρωσι τὰς ἀτελείας καὶ τὰς ἐπενέκτους βελτιώσεις.

Ἄλλὰ διὰ νὰ γένῃ ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ λαοῦ τελειότερα, ἀνάγκη νὰ υπαῖξωσι καὶ μέσα ἀφθονώτερα, τὰ ὁποῖα καὶ ὁ λαὸς στερεῖται, καὶ ἡ κυβέρνησις δὲν ἔ-

χει ἄφθονα. Εἶπομεν ἄλλοτε ὅτι τὸ δημόσιον ὀφείλει μᾶλλον νὰ ἐξοδεύσῃ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ, παρά διὰ τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν. Ἐμμένοντες εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην, τὴν ὁποίαν καὶ δικαίαν καὶ εὐλογον ἐθεωρήσαμεν, προτεινόμεν, ὅτι οἱ εἰς τὰ γυμνάσια καὶ τὸ πανεπιστήμιον ἐκπαιδευόμενοι νέοι πρέπει νὰ υποβληθῶσιν εἰς τοιαῦτα διδασκτρα, ὥστε δι' αὐτῶν, ὡς ἔγχιστα, νὰ οἰκονομῶνται οἱ μισθοὶ τῶν διδασκάλων. Ὅ,τι δὲ ἤδη ἐξοδεύει δι' αὐτοὺς ἡ κυβέρνησις νὰ τὸ σρέψῃ πρὸς ὄφελος τῆς δημοδιδασκαλίας.

Ἐσκοπὸς δι' ὃν κατηργήθησαν τὰ μοναστήρια, ὑπῆρξεν ἡ ἐκπαίδευσις· φρονοῦμεν ὅτι ὅλαι αἱ ἐκ τῶν διαλελυμένων μοναστηρίων πρόσοδοι πρέπει νὰ καταβληθῶσι διὰ μόνην τὴν ἐκπαίδευσιν, ἀλλὰ νὰ ἀρχήσωμεν ἀντιστρόφως ἀφ' ὅ,τι σήμερον γίνεται· δηλαδή, νὰ πληρωθῶσι πρῶτον ὅλα τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν ἐξοδα, ὅσα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καταβάλωσιν οἱ λαοὶ, καὶ ἀκολούθως τὰ διὰ τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν, ἂν περισσεύῃ ἐκ τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων. Ἐὰν μοναστηριακὰ κτήματα εἶναι ἀφιερῶματα τοῦ λαοῦ πρὸς ἀγαθοεργόν τινα σκοπὸν. Ὁ ἀφιερῶσας ταῦτα λαὸς εἶναι δικαιότερον νὰ λάβῃ καὶ τὴν ἐκ τῶν προσόδων αὐτῶν ὠφέλειαν, ἥτοι ἀφοῦ δὲν διανέμονται ταῦτα εἰς ἐλέη καὶ ἄλλα βοηθήματα, κατὰ τὸν ἀρχικὸν σκοπὸν τῆς ἀφιερῶσεως, τοῦλάχιστον, τὸ εἰσόδημα αὐτῶν πρέπει νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων τοῦ λαοῦ. Ἐὰν δὲ πρὸς τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν ἐξοδα πρέπει νὰ χορηγηθῶσιν ἀπὸ τὰ γενικὰ τοῦ κράτους ἐσοδα, καὶ ἀπὸ τοὺς θέλοντας νὰ προμηθευθῶσι τὴν ἀνωτέραν παιδείαν,

οἵτινες λογιζονται εὐποροὶ. Ἐξαιρέσεις ἀπόρων εὐφυῶν νέων δύνανται νὰ λάβωσι χώραν, ὅταν τὸ μέτρον τοῦτο, κριθὲν ὠφέλιμον, τεθῆ εἰς ἐνέργειαν. Ἐλπίζομεν ὅτι ἀφιλοκερδῆς καὶ ὠφέλιμος συμβουλή ἐπαναλαμβάνομένη πολλάκις θέλει τέλος πάντων εἰσακουσθῆ.

ΠΕΡΙ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ.

Ὁ προκείμενος νόμος λίαν ἀναγκαῖος πρὸς κατάρτισιν ἐθνικοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ, τοσοῦτον κακῶς ἐφαρμόζεται, σήμερον μάλιστα, ὥστε κατέστη ἀληθῆς μάστιξ τῆς κοινωνίας μας, καὶ ἐν τῶν αἰσχροτέρων μέσων τῶν ἀδικιῶν, τῶν δωροδοκιῶν καὶ τῆς διαφθορᾶς, ἃς διὰ τὰς ἁμαρτίας μας τόσον ἀποτόλμως ἠγαπήσαμεν.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 2. ὁ ἐθνικὸς στρατὸς σχηματίζεται διὰ κατατάξεως ἐθελοντῶν καὶ διὰ τῆς ἀπογραφῆς· τὰ δὲ ἄρθρα 4. καὶ 5. κανονίζουν τὸν τρόπον τῆς κατατάξεως καὶ τῆς ἀπογραφῆς, ἀλλὰ τί παρετηρήσαμεν πάντοτε νὰ γίνεται; Ὅλοι σχεδὸν οἱ δήμαρχοι, οἱ τυρανίσκοι οὔτοι τῶν δημοτῶν αὐτῶν, καταγράφουν εἰς τοὺς στρατολογικῶς καταλόγους, ὅσους βούλονται, κερδίζοντες ἀρκετὰ ἀπὸ τοὺς μὴ καταγεγραμμένους, κατὰ προηγουμένην συνενόησιν, καὶ μὴ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν, οὔτε ἡλικίαν, οὔτε πρωτοτοκίαν, οὔτε ἀρχηγείαν, οὔτε ἄλλην τινὰ διάταξιν τοῦ νόμου, ἐὰν δὲ κατὰ τὸ ἄρθρον δωδέκατον γίνουσι περὶ παραλείψεως παράπονα ἀπὸ τινος, ἅπερ ἐνεκεν τῆς ἀμαθείας, τῆς πτωχείας καὶ πρὸ πάντων τοῦ φόβου τῆς ἐκδικήσεως τῶν δημάρχων κινδυνεύουσι νὰ ἐκλείψωσι, καὶ ἐπὶ πολὺ περιωρίσθησαν, πρὸ πάντων σήμερον, οἱ δήμαρχοι,

ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, συνέννοοῦμενοι μετὰ τῶν προσθε-
τομένων, ἀφ' οὗς δωροδοκοῦνται, ἢ ἄλλως λαμβάνουν
διαφόρους ὠφελείας, λόγῳ μεσιτείας πρὸς ἐξαιρέσιν,
ἢ ἄλλως πρὸς ἐξαφάνισιν ἢ πρὸς ἀπόρριψιν τῆς ἐν-
στάσεως τῶν παραπόνων, ἐπιτυγχάνουν τὴν ἐξαιρέσιν,
καὶ οὕτως ὁ δικαίως παρσπονθεὶς ἀδικεῖται καὶ περι-
φρονεῖται, καὶ λέγομεν ὅτι ἐπιτυγχάνουν, διότι οἱ δῆ-
μαρχοι, καὶ πρὶν διορισθῶσι, καὶ ἀφοῦ διορισθῶσι, φρον-
τίζουσι διαφοροτρόπως νὰ σχετισθῶσι μὲ τὰς διοικητι-
κάς, στρατιωτικὰς καὶ ἰατρικὰς ἀρχάς, πρὸς ἐπίτευ-
ξιν μελλουσῶν ὠφελειῶν, τὰς ὁποίας διανείμουν ὡς ἀ-
δελφοὶ εἰρηνικῶς καὶ λάθρα παντὸς ξένου προσώπου,
καὶ ἔνεκεν τούτου καὶ ἔνεκεν πολλῶν ἄλλων αἰτιῶν,
διότι βλέπομεν ὅτι οἱ ἐπαιτοῦντες θέσεις δημάρχων,
θυσιάζουσι χρήματα, κόπους, τιμὴν καὶ πολλὰ ἄλλα τι-
μάλω πρᾶγματα πρὸς ἐπιτυχίαν καὶ βεβαίως, τίς ἤ-
δύνατο νὰ θυσιάσῃ ἄπειρα ἀγαθὰ διὰ νὰ γίνῃ δῆμαρ-
χος μὲ μισθὸν δρ. 400 — 1000, τὸ ἔτος, τὰς ὁποίας
εὐκόλως ἄλλως ἠδύνατο νὰ καρπωθῇ, ἐὰν δὲν εἶχε πολ-
λὰς ἄλλας μεγαλητέρας ὠφελείας, κλέπτων καὶ σφε-
τερίζομενος τῶν συμπολιτῶν τοῦ τὸν πλοῦτον; Τῶν
λόγων μου δὲ τούτων τίνα ἄλλην ἀπόδειξιν θέλομεν
ἢ τὴν ἐνεστῶσαν σχηματισθεῖσαν σημαντικὴν περιου-
σίαν δημάρχων πλείστων, οἵτινες πρὶν τοῦ διορισμοῦ
τῶν δὲν εἶχον τρεῖς καὶ πῆχαι τόπον διὰ νὰ θρηθῶσι,
καὶ οἵτινες διὰ τοῦ μισθοῦ τῶν καὶ μόνου, τοῖς ἦτον
ἀδύνατον ν' ἀποκτήσωσι τοσαῦτα; Διότι ἐὰν γίνῃ προσ-
φυγὴ καὶ εἰς τὸ ὑπουργεῖον, θέλει ζητηθῶσι πληρο-
φορίαι παρὰ τοῦ νομάρχου, ὅστις δίδει αὐτὰς πρὸς τὸ
συμφέρον ἑαυτοῦ καὶ τοῦ δημάρχου. Ἀπόδειξις πρὸς

τοῖς ἄλλοις αἰσχροῖς τις πρᾶξις ἣτις ἔλαβε κατ' αὐτὰς
χώραν εἰς Τρίπολιν. Εἰς τοὺς καταλόγους τοῦ Δήμου
Τριπόλεως ὑπῆρχε γεγραμμένος καὶ ὁ Ἰωάννης Στα-
θόπουλος, τὸ ἐπάγγελμα ντεμριτσῆς, καὶ ἐπειδὴ οὗτος
πολλὰ ἐθυσίασε διὰ νὰ σωθῇ, ἐξηρέθη, ἀλλ' ἡ ἐξαιρέσις
δὲν παρεδέχθη, καὶ ἐνῶ κατεζητεῖτο ἀπεβίωσε, καὶ ἐν
τούτοις κατεδιώχθη ἀντ' αὐτοῦ εἰς ἕτερος Ἰω. Σταθό-
πουλος μαθητῆς. Εἰς μάτην οὗτος προσεκλαύθη ὅτι
δὲν εἶναι ὁ ζητούμενος, τὸ ὑπουργεῖον, καὶ τοὶ γνωρί-
ζον ὅτι ἄλλος ὁ εἰς καὶ ἕτερος ὁ ζητούμενος, οὐχ' ἦ-
τον διέταξε τὴν σύλληψιν τοῦ Σταθοπούλου μαθητοῦ,
διότι ἡ νομαρχία εἶπεν ὅτι οὗτος ἐστίν. Ἴδου ποία ἡ
ἐξήγησις καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν νομαρχικῶν καθηκόντων.
Ἐὰν ἀπὸ τοῦς γεγραμμένους εἰς τοὺς καταλόγους γί-
νουν ἐνστάσεις περὶ παρηλικιότητος, περὶ πρωτοτο-
κίας, περὶ μονογενίσεως, οὗτοι βραδουργία δημαρχι-
κῆ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπορρίπτονται, καὶ ἐντεῦθεν
πολλοὶ παρήλικες καὶ μονογενεῖς κατατάττονται εἰς
τὸν στρατόν. Ἐὰν ἄλλοι ἕτεροι παρουσιάσωσιν ἀπο-
δείξεις καὶ ἀποφάσεις νομαρχικὰς, ὅτι εἰς δύο ἢ πλεί-
οστα συνεχῆ ἔτη ἐξηρέθησαν, ὡς παρήλικες, δὲν εἰσα-
κούονται, ὥστε οὕτω διοικητικῶς τὸ δεδικασμένον εἶ-
ναι μηδὲν, καθότι τὸ ὑπουργεῖον λέγει ὅτι συμβαίνουν
καταχρήσεις εἰς τὰς τοιοῦτου εἶδους ἐξαιρέσεις καὶ
πρέπει νὰ ἐγγραφῶσιν ἐκ νέου, ἀλλ' ἀφοῦ καταδήλον
ἐναυθῆα γίνεται, ὅτι ἐμφιλοχωροῦν καταχρήσεις, δια-
τὶ τὰς ἀνέχεται ἡ κυβέρνησις, διατὶ τοὺς ἐνόχους νο-
μάρχας δὲν τιμωρεῖ; Ἀλλὰ τί πρῶτον καὶ τί ὕστε-
ρον νὰ εἴπη τις διὰ τὸ προκείμενον ἀντικείμενον;

Οὔτε οἱ νόμοιμας, οὔτε αἱ παρῶσαι περιστάσεις μᾶς

συγχωρῶν νὰ μνημονεύωμεν καὶ ἐνταῦθα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ὑπερεπλούτησαν διορισθέντα δῆμαρχοι, νομάρχαι, ἑπαρχοι, ἰατροί, μοίραρχοι κτλ. ἢ κυβέρνησίς μας εὐκόλως δύναται νὰ τὰ εὕρῃ, καὶ μάλιστα δύναμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι καὶ πολλὰ γνωρίζει, ἀλλὰ τὰ ἀνέχεται ἐκ συμπαθείας, ἐκ συστάσεων, καὶ ἐκ διαφορῶν ἄλλων λόγων, οὓς πάντες γνωρίζομεν, καὶ τὴν συζητήσιν καὶ ἐκθεσιν τῶν ὁποίων οὐδεὶς δυστυχῶς ἐν τοῖς πράγμασι σήμερον ἐνασμενίζεταί ν' ἀκούσῃ. Τοιαύτη ἢ κατάστασις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, διότι ἡ πλεονεξία, ὁ ἐγωϊσμός, ὁ ἀλληλενδεδετος δεσμός, ὅστις ἐνόνει ὅλας τὰς ἀρχὰς σχεδὸν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα, εἶναι ἡ βάσις τοῦ οἰκοδομήματος τῆς πολιτείας μας· καὶ ὅμως, ὅλοι φωνάζομεν κατὰ τῆς σημερινῆς ἐξαχρειώσεως, καὶ ὅμως ὅλοι καταζητοῦμεν διοίκησιν φρονιμωτέραν καὶ πατριωτέραν, ἀλλὰ μένομεν μὲ τοὺς ξηροὺς τούτους μόνον λόγους εἰς τὰ χεῖλη ἀποθνήσκοντα, διότι ἅμα ἔλωμεν οἱ πλεῖστοι ἐν ταῖς πράγμασιν, ἀληθμονῶμεν τοὺς λόγους μας, καὶ προβαίνομεν, θαρραλειότερον μάλιστα, πρὸς τὴν διαφθοράν, καὶ τὸ χεῖριτόν, ἀρνούμεθα καὶ τοὺς φίλους μας, οἵτινες μᾶς ἀνέδειξαν ἄρχοντας· καθότι θέλουσιν μᾶς εἰπεῖ ἀναισχύντους καὶ προδότας· διότι δὲν ἐγενήθη εἰσέτι ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, ὅστις, ὡς ἄλλος Κολβέρ, πρόκειται δι' ἐνὸς λόγου νὰ κατασυντρίψῃ τὸ σαθρὸν οἰκοδόμημα τῆς κατοικίας μας! Ὡ πόσον εὐτυχεῖς θέλομεν κληθῆ, ἐὰν εἰδῶμεν τὸν τοιοῦτον ἄνδρα γεννώμενον εἰς τὰς σημερινὰς μάλιστα περιστάσεις, καὶ ἀθλιότητος τῆς κλασσικῆς πατρίδος μας, καὶ ἐνεργῶντα ὅτι ἡ ὀρθὴ πολιτικὴ διακελεύει, πρὸς δόξαν

τοῦ λαοῦ καὶ τῆς βασιλείας, ἀλλ' ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ θέμα μας.

Ὁ περὶ ἀπογραφῆς νόμος, ὁ εἰς τῶν πολλῶν, προδρόμων τῆς πλεονεξίας καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ, καὶ ἰδίως τὰ ἄρθρ. 4. καὶ 5. πρέπει νὰ τροπολογηθῶσιν ἄλλως διὰ νὰ λείψῃ ἡ ἀδικία καὶ ἡ διαφθορά. Ἐπειδὴ δὲ ὡς πολῖται προσκαλούμεθα ἀπὸ τὸ σύνταγμα καὶ ἀπὸ τὸ πρὸς τὴν πατρίδα χρέος νὰ δώσωμεν τὴν γνώμην μας, ἐκθέττομεν αὐτὴν μετὰ παρρησίας, πειθόμενοι ὅτι τὸ ὑπουργεῖον θέλει πραγματοποιήσῃ αὐτήν, ὡς κατάλληλον, ἐὰν ἄλλην καταλληλοτέραν καὶ ὀρθωτέραν δὲν εὕρῃ.

Εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ἀναμφιλέκτως εἶναι γνωστός ὁ πληθυσμὸς τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, καὶ γνωστότερον τὸ ποσὸν τῶν πόλεων, κωμοπόλεων καὶ χωρίων αὐτοῦ, πρέπει λοιπὸν νὰ νομοθετησῇ ἵνα ἐκάστη πόλις, κωμόπολις καὶ χωρίον προσφέρῃ κατ' ἔτος τὸν ἀναγκαῖον ἀριθμὸν τῶν στρατιωτῶν πρὸς τὴν κυβέρνησιν κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Εἰς ἐκάστην αὐτῶν νὰ διορισθῇ ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν καλλίστων κατοίκων, ἐγνωσμένων διὰ τὴν χρηστότητα καὶ ἀνεξαρτησίαν των, ἧτις εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους ὀρκιζομένη τακτικῶς, νὰ καταγράψῃ ὅλα τὰ ὀνόματα τῶν ἐχόντων τ' ἀληθῆ προσόντα τοῦ στρατευσίμου, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὰς ἐξαίρεσεις τοῦ ἄρθρου 10 τροπολογηθησομένου ὡς παρακατιὸν θέλομεν εἰπεῖ, τὰ ὁποῖα ὀνόματα νὰ ρίπτῃ εἰς κληρωτῖδα καὶ νὰ ἐξάγῃ ἐξ αὐτοῦ τ' ἀναγκαῖα, τὰ ὁποῖα ν' ἀπέρχωνται εἰς τὸν στρατὸν, ἐκτὸς ἐὰν προτιμῶσιν ν' ἀντικατασταθῶσι κατὰ τὸ ἄρθρον 11 τοῦ παρόντος νόμου. Ἐπειδὴ δὲ πρέπει νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἀναλογία, δηλαδὴ ἐπειδὴ δὲν εἶναι δίκαιον ὅλοι αἱ πό-

λεις, κωμοπόλεις και κῶμαι τὸ αὐτὸ ποσὸν νὰ συνεισφέρουν, ἀλλ' ἐκάστη ἀναλόγως τῶν κατοίκων τῆς, ἀνάγκη νὰ ὀρίζη κατ' ἔτος ἢ κυβέρνησις, ὅποια χωρία ἐκάστης ἐπαρχίας, ἢ κάλλιον ἐκάστου δήμου, ὀφείλουν κατὰ τοῦτο τὸ ἔτος νὰ συνεισφέρωσι, και ὅποια τὸ ἐπόμενον. Ὡς π. χ. ὁ δήμος τῆς Τεγαίας τῆς Μαντινείας, σύγκειται ἀπὸ 18 χωρία, ὅλα δὲ ὁμοῦ συνεισφέρουν ἤδη κατ' ἔτος ὀκτὼ νεοσυλλέκτους, πρέπει λοιπὸν οἱ ὀκτὼ οὗτοι νὰ διανεμηθῶσιν εἰς ὅλα τὰ χωρία, τὸ δὲ ὀρθώτερον και δικαιότερον ἐστὶ, διὰ νὰ μὴ συμβαίνη ἐκάστοτε ἀδικία, νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν δέκα ἐτῶν συναπτῶν νεοσύλλεκτοι, ἤτοι πρόσωπα ὀγδοήκοντα και διὰ διατάγματος νὰ ὀρισθῆ, ὅτι τὰ πρόσωπα ταῦτα πρέπει νὰ δώσῃ κατὰ τὴν δεκαετίαν ταύτην ὁ περι οὗ ὁ λόγος δήμος, και ὀρισμένως τὸ δεῖνα χωρίον, τὸ δεῖνα ἔτος, τόσους, τὸ δεῖνα τόσους και καθ' ἑξῆς. Τούτων γενομένων ἰδίως εἰς τὰς κώμας, εἰς ἃς τρεῖς κάτοικοι εἰσὶν ἄρκετοὶ ἵνα διορίζωνται ἐπιτροπή, και οἷτινες θέλουν καλεῖ τοὺς συγχωρίους των διὰ νὰ τοὺς καταδείξωσι τὸν σκοπὸν τοῦ νόμου, οἱ ὅποιοι ἀσμένως θέλουν τὸν παραδεχθῆ ὡς χρέος ἀπαραίτητον και οὐχὶ ὡς ἡδὴ γίνεται, θεωρούμενον, ὡς δυσάρεστον και ἀδικον καθῆκον, θέλει ἐκλείψει ἢ διαφθορά και ὁ δόλος, καθόσον πᾶς τις θέλει δίδει ὅτι εἰς τὴν καταγραφὴν και ἐκλογὴν δὲν χωρεῖ ἀπάτη και ἀδικία.

Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ δὲ ἡ ἀρχὴ αὐτῆ, ἀνάγκη νὰ ὀρισθῶσι και ποῖναι ἀποζημιώσεως ὑπὲρ τοῦ δημοσίου και τοῦ ἀδικηθέντος, κατὰ τῶν ἐπιτροπῶν τούτων, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν παρανόμως καταγράψουν τινὰ ἐὰν οὗτος παρεπονέθη πρὸς αὐτὴν δικαίως και δὲν εἰσηκού-

σθῆ· γενομένου δὲ και τούτου, πᾶσα τυχὸν κατάχρησις ἢ ἀμέλεια θέλει ἐκλείψει τόσῳ μᾶλλον, ὅσον οἱ ἀποτελοῦντες μέρος τῆς ἐπιτροπῆς θέλουν εἶσθαι πολῖται, οἷτινες γνωρίζουν τοὺς συμπολίτας των καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως.

Τὸ ἄρθρον 10. ὡς εἶπομεν, ποιεῖ μνείαν τῶν ὑπαγομένων εἰς ἐξαίρεσιν, καθ' ἡμᾶς εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο πρέπει νὰ προστεθῶσι τὰ ἐξῆς·

Τοῦ §. 1. Οἱ ὀρισμοὶ πρέπει νὰ ἐκτανθῶσιν, ἵνα μὴ δύνανται οἱ ἑγγαμοὶ ν' ἀπέρχωνται εἰς τὸν στρατὸν, ἐὰν ἂ. συγκατοικοῦν μὲ τοὺς γονεῖς των και ἔχουν και ἕτερουσ ἀδελφοὺς ὑπαγομένους εἰς τοὺς περι στρατολογίας ὀρισμοὺς, ὅτε ἀντ' ἐκείνων θέλουν ἀπέρχεσθαι οἱ ἀμέσως ἐπόμενοι αὐτῶν, ἐὰν ὁμως δὲν ὑπάρχουν στρατεύσιμοι ἄλλοι ἀδελφοὶ δύνανται ν' ἀπέρχωνται και οἱ ἑγγαμοὶ οὗτοι 1, ἐὰν οἱ γονεῖς των εἰσὶν εἰς κατάστασιν νὰ θρέψωσι τὴν οἰκογένειαν τοῦ στρατεύσιμου. 2, Ἐὰν ἔχουν ἄλλουσ ἀδελφοὺσ μικροτέρουσ μὲν τῶν 18 ἐτῶν ἀλλ' ἱκανοὺσ ἵνα ἐργάζωνται ὑπὲρ πάσης τῆς οἰκογενείας· και 3, ἐὰν οἱ ἑγγαμοὶ οὗτοι ἔχουν και ἰδίαν περιουσίαν και ὀλιγώτερα τῶν τριῶν τέκνων· ἐξαίρεσις τῶν ὄρων τούτων γίνεται ἐὰν ὁ ἑγγαμος, ὁ μὴ συντρεχόμενος ἀπὸ τοὺς τρεῖς τούτους ὄρους, ἔχει πλέον τῶν τριῶν ἀδυνάτων παίδων.

β. Δὲν συγκατοικοῦν μὲ τοὺς γονεῖς των, ἀλλ' ἦναι ἀρχηγέται οἰκογενείας.

Εἰς τοὺς τοῦ §. 3. ὀρισμοὺσ πρέπει νὰ ὑποχθῶσιν και οἱ συγγραφεῖς.

Εἰς τοὺς σκοτεινοὺσ και γέμοντασ ἀδικιῶν ὄρους τοῦ §. 4. πρέπει νὰ προστεθῶσι τὰ ἐξῆς·

1. Ἐάν πατήρ οικογενείας ἔχη τρεῖς υἱοὺς ἱκανοὺς πρὸς τὸ ὑπηρετῆσαι τὸν στρατὸν, τότε ὁ πρωτότοκος αὐτοδικαίως, εἴτε ἔγγαμος, εἴτε ἄγαμος εἶναι ἐξαιρεῖται καὶ κληρόνεται ὁ ἀμέσως ἐπόμενος, ἢ καὶ ὁ τρίτος, ἐν συγκαταθέσει τοῦ δευτέρου καὶ τῶν γονέων του, οὐδέποτε ὅμως καὶ ἀμφοτέροι.

2. Ἐάν ὁ πατήρ τῆς οικογενείας ἔχη τέσσαρας υἱοὺς στρατευσίμους, ὁ πρῶτος, ὡς πρωτότοκος, ἐξαιρεῖται, ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν τριῶν, ὁ εἰς δύναται νὰ κληρωθῆ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος, ὁ ἕτερος δὲ κατὰ συγκατάθεσιν καὶ προτίμησιν τῶν γονέων, κατὰ τὸ τρίτον ἔτος, ἐάν δὲν ὑπάρχουν ἕτεροι στρατεύσιμοι εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν, κωμόπολιν καὶ κώμην, διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ μέχρις ὅτου ἐκπληρῶται τὴν θητείαν του ὁ πρῶτος υἱός.

3. Ἐάν πατήρ οικογενείας ἔχει πλείονα τῶν τριῶν τέκνων, καὶ ἄλλα μὲν ἱκανὰ πρὸς τὸ κληρωθῆναι, ἄλλα δὲ ἀνίκανα, τότε, ἐάν μὲν τὰ ἱκανὰ εἰσὶ τέσσαρα, ἐφαρμόζεται ὁ ἄνω §. 2. ἐάν δὲ ὀλιγώτερα ὁ §. 1, ἐκτός ἐάν ὁ ἱκανός εἶναι ὁ πρωτότοκος, ὅστις χάριν τῆς πρωτοτοκίας, πάντοτε ἐξαιρεῖται.

4. Ἐάν πατήρ οικογενείας ἔχη πλέον τῶν τεσσάρων ἱκανῶν υἱῶν, τότε δύναται κατὰ μὲν τὸ πρῶτον ἔτος νὰ κληρωθῆ εἰς, κατὰ τὸ τρίτον ἕτερος καὶ κατὰ τὸ τέταρτον μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν τοῦ πρώτου στρατιώτου ἀδελφοῦ του ὁ τρίτος.

5. Δὲν συγχωρεῖται ἵνα πατήρ οικογενείας κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀποστέλῃ, ἢ διδῆ πρὸς κλήρωσιν, πλέον τοῦ ἐνὸς τέκνου του, ἢ πλέον τῶν τριῶν,

ἐν διαστήματι τῆς νεосуλεξίας, καὶ ἀδιάφορος ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ πληθὺς τῶν τέκνων του.

Εἰς τοὺς ὅρους τοῦ § 7 πρέπει νὰ προσθεθῶσι, δι' ἀποφυγὴν πάσης παρεξηγήσεως καὶ καταχρήσεως, τὰ ἐξαιρετικὰ ἐλαττώματα ὀρισμένως.

Ταῦτα ἐνομίσαμεν δίκαιον νὰ προσθέσωμεν εἰς τὰς ἐξαιρέσεις, διότι ὡς ἀπεδείχθη, καὶ ἀποδεικνύεται καθ' ἐκάστην, οὔτοι ἐξηγοῦντο κατὰ τὴν θέλησιν τῶν δημάρχων καὶ τῶν νομαρχῶν καὶ ἐπαρχῶν καὶ οὐδέποτε κατὰ τὸ δίκαιον καὶ τὸν νόμον.

Ἐγνωρίσαμεν ἐγγάμους ἀρχηγέτας οικογενειῶν, ἀπαχθέντας εἰς τὸν στρατὸν, χωρὶς ν' ἀκουσθῶσι κἄν τὰ πικράπονά των. Ἐγνωρίσαμεν ἄλλους μονογενεῖς, μάλιστα ἔχοντας πολυπληθῆ οικογένειαν, μὴ δυνηθέντας ν' ἀποφύγωσι τὴν στρατολογίαν. Εἶδομεν ἐτέρους ἔχοντας γονεῖς καὶ ἄλλους ἀδελφούς, καὶ ὅμως ἀποφύγοντας τὴν στρατολογίαν ἐναντίον τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικαίου. Εἶδομεν πατέρας μὲ πέντε καὶ περισσότερα τέκνα, μὴ καταγραφέντα εἰς στρατολογικὸν τινὰ κατάλογον πώποτε. Εἶδομεν δὲ ἀπεναντίας πατέρα μὲ ἕξ τέκνα ἀποστείλοντο ἐξ ἀνάγκης εἰς τὸν στρατὸν τὰ τέσσαρα κληρωθέντα κατὰ δόλον καὶ πάθος, ἐναντίον παντός θείου καὶ ἀνθρωπίνου νόμου. Εἶδομεν τριακονταετῆς μὴ ἐξαιρεθέντας καὶ δεκαπενταετῆς παραδεχθέντας εἶδομεν τέλος ἐξαιρεθέντας χάριν ἐλατωμάτων ἀγυπάρχτων, νέους ἱκανούς, καὶ κληρωθέντας νέους, πράγματι ἀνικάνους.

Ἴδου πῶς ἐξηγήθη καὶ πῶς ἐξηγεῖται ὁ προκείμενος νόμος ἀπὸ τὰς ἀρχῶν, αἵτινες ὀρκισθεῖσαι ὑποχρεοῦνται νὰ ἐκτελῶσι τὰ χρέη των κατὰ τὸν νόμον καὶ τὸ

δίκαιον. Ἰδού τ' ἀποτελέσματα τῆς ἀνοχῆς ἢ μᾶλλον τῆς ἀδιαφορίας τῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς χαλαρώσεως τοῦ λαοῦ. Ἄλλ' ἕως πότε ἢ κατάχρησις καὶ ἡ ἀνάι-
δεια θέλουσιν βασιλεύει εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Α. Κ. ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ,

Σ. Σ. Διστάζομεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ ἐκ πολι-
τῶν συστηθεσομένη ἐπιτροπὴ θέλει ἐκλεχθῆ ἀπὸ πρό-
σωπα ἀρμόδια πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐκλογῆς τῆς,
διότι ἡ κυβερνήσις θέλει ζητήσῃ πληροφορίας ἀπὸ
τὸν νομάρχην, καὶ οὗτος ἀπὸ τὸν δήμαρχον, καὶ ἐπο-
μένως τὸ πνεῦμα τοῦ φατριασμοῦ καὶ τοῦ συμφέρον-
τος θέλει χρησιμεύσῃ ὡς βάσις τῆς ἐκλογῆς. Ἐπειτα,
καὶ τούτου μὴ ὑπάρξαντος, εἶναι δυνατὸν, ὅταν μετα-
ξὺ τῶν τῆς ἀνωτέρας τάξεως ἀνθρώπων εὐρίσκομεν
ἐπιβρέπειαν εἰς τὴν κατάχρησιν, καὶ ἀδυναμίαν ἢ ἀ-
τολμίαν εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων,
νὰ ἐπιτύχωμεν ταῦτα εἰς ἀπλοῦς χωρικοὺς; Ἄλλὰ
μῶλα ταῦτα, καὶ διὰ τῶν προτεινομένων μέτρων δὲν
θεραπεύεται ἡ ριζικὴ ἀδικία τοῦ νόμου, ἥτις εἶναι ἡ
ἐξῆς. Ἀπὸ ἑκατὸν νέους κληρωσίμοις, λαμβάνονται
ἕξ συνήθως, τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται ἐπὶ ἕξ ἔτη, καὶ
τότε ὅσοι δὲν ὑποπέσωσιν εἰς τὸν κλῆρον μένουσιν ἐ-
λεύθεροι. Ἐκ τῶν ἑκατὸν νέων, κληρουμένων κατ'
ἔτος ἕξ, καὶ ἐπαναλαμβανομένης τῆς κληρώσεως ἐπὶ
ἕξ ἔτη, ὑποβάλλονται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ
τριάκοντα ἕξ, ἀπαλλάττοντο δὲ οἱ λοιποὶ μέχρι τῶν
ἑκατὸν, διὰ ποῖον λόγον οἱ κληρωθέντες τριάκοντα ἕξ,
νὰ γένωσι θύματα ὑπὲρ τῆς κοινωνίας, οἱ δὲ λοιποὶ νὰ

γένωσι θύματα ὑπὲρ τῆς κοινωνίας, οἱ δὲ λοιποὶ νὰ
μείνωσιν ἐλεύθεροι; Δὲν ἦτο δίκαιον, οἱ ἀπαλαγέν-
τες ν' ἀποζημιώσωσιν τοὺς κληρουμένους χρηματικῶς,
διὰ νὰ εὐρίσκωσιν οὗτοι μικρὰν συνδρομὴν ἐπονερχό-
μενοι εἰς τὰς οἰκίας των; Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου
ὠμιλήσαμεν κατ' ἔκτασιν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ
Λαοῦ (ὄρα φυλ. Α'. σελ. 70 καὶ φυλ. Γ'. σελ. 843
τοῦ 1852, καὶ φυλ. Β. σελ. 81 τοῦ 1855.)

Ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν Ἑλλήνων καὶ πρά-
ξεις κατὰ τὴν ἐπανάστασιν.

Η ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ.

Βεβαρυμένος ποτὲ ἀπὸ βιοτικὰς τινὰς ὀχληρίας,
ἀπεφάσισα πρὸς διασκέδασιν νὰ κάμω ἐν μικρὸν ταξει-
διον ἕως εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Προυσοῦ, τὸ ὁποῖον,
καίτοι κατοικῶν πλησίον, ποτὲ δὲν εἶχον ἐπισκεφθῆ.
Ἄμα ἐγεινεν ἡ ἀπόφασις, τὰ πάντα ἐτοιμάσθησαν διὰ
τὴν ὁδοιπορίαν, καὶ μετ' ὀλίγον ἤμην εἰς τὸν δρόμον
ὁμοῦ μὲ ἓνα ὑπηρέτην καὶ τὸν ἀγωγιάτην μου.

Μολονότι διέβημεν ἀπὸ κρηνοῦς ἀποτόμους, ἀπὸ
στενοῦς καὶ ἀνωμάλους δρόμους, δι' ὧν γίνεται ἡ
εἰς τὸ μοναστήριον μετάβασις, ἐφθασα, χωρὶς νὰ
μὲ συμβῆ κανὲν δυσάρεστον καθ' ὁδὸν, μίαν ὥραν σχε-
δὸν πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, μόλις κατέβην ἀπὸ
τὸν ἵππον, καὶ ὑπῆρέται τῆς Μονῆς μὲ ὠδήγησαν εἰς
τὸν θάλαμον τοῦ ἡγουμένου, ὅπου μὲ τοσοῦτον πλειο-
τέραν προθυμίαν ἔδραμον, ὅσον μεγαλητέραν ἀνάγκην
ἀναπαύσεως εἶχον, ὕστερον ἀπὸ ἐπίπονον καὶ ἐπικίν-
δυνον πορείαν.

Ὁ ἡγούμενος μὲ ὑπεδέχθη μὲ πολλὴν φιλοφροσύ-

ἀναμνηστικὴ - ἀναμνηστικὴ
ἀναμνηστικὴ

νην και αγαθότητα. Ἦτο γέρων εἰς ἡλικίαν περίπου ἐβδομήκοντα ἐτῶν. Οἱ μέλανες και ζωηροὶ ἔτι ὀφθαλμοί του, τὸ πλατὺ μέτωπον, και ἡ λευκὴ και δασεῖά του γενειὰς ἐνέπνεον σέβας εἰς τὸν Θεατὴν, και καθήρτιζον ἐν εἶδος γεροντικῆς ὠραιότητος ἀξιαγάπητον ἐν ταυτῶ και ἀξιοσέβαστον, τὴν ὁποίαν ἡ γλυκύτης και ἡμερότης τῆς φωνῆς καθίστανεν ἔτι πλέον εὐάρεστον. Ὅταν ἐκάθησα πλησίον τοῦ παραθύρου, και ἔστρεψα τὰ βλέμματά μου εἰς τὸν ὀρίζοντα, ἐκυριεύθην ἀπὸ ἐν εἶδος ἐκστάσεως, θαυμασμοῦ και τρόμου· διότι εἶδον ἑμαυτὸν περικυκλούμενον ἀπὸ σειρὰν ἀποτόμων και ὑψηλῶν ὀρέων, τῶν ὁποίων οἱ κρημνώδεις βράχοι εἰς διαφόρους διαστάσεις εἶναι κατὰ κάθετον διατετηγμένοι. Ὁ παρακείμενος ρύαξ, τόσον βαθὺς εἶναι και τοσοῦτον ἀπότομοι και κρημνώδεις αἱ ὄχθαι του, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ διευθύνῃ τις εἰς αὐτὸν τὸ βλέμμα του χωρὶς νὰ κυριευθῇ ἀπὸ αἴσθημα φόβου. Ἰκανὴν ὥραν ἔμεινα κορνευμένος ἀπὸ τὰς τρομερὰς ταύτας ἐντυπώσεις, και μόλις ἡ γλυκεῖα και ἑναρμόνιος φωνὴ τοῦ ἡγουμένου, ἣτις ἦτον εἰς ἀντιπαράθεσιν τρόπον τινα μὲ τὴν ἀγριότητα τῶν φυσικῶν ἀντικειμένων, μὲ ἐπανάφερεν εἰς ἑμαυτόν.

Αἱ πρῶται ὀμιλῖαι μας περιστρέφοντο εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Μονῆς, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς κτίσεως αὐτῆς ἕως εἰς τὴν τελευταίαν κατάστασίν της, τὰς προσόδους, τὴν διέυθυνσιν τῆς περιουσίας και ἄλλα περίεργα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐπεράσαμεν ἱκανὰς ὥρας, ἕως οὗ ἐτελείωτε και ἡ τράπεζα, ἣτις ἦτο πολὺ ἀφθονωτέρα ἀπ' ὅ,τι ἡδυνάμην νὰ ἐλπίζω εἰς τοσοῦτον ἀπόκρημνον και ἀπόκρημνον τόπον.

Δὲν πιστεύω (εἶπον εἰς τὸν ἡγούμενον) νὰ χαίρωσιν οἱ πατέρες μεταξὺ τῆς κοινωνίας τοσαύτην ἐμπιστοσύνην, ὥστε νὰ ἡμποροῦν ν' ἀποτρέψωσιν ἐπικείμενα κακὰ, ἢ ν' ἀποδώσωσιν ἱκανοποιήσεις εἰς ἤδη πραχθέντα· και τούτου μὴ ὑπάρχοντος, δὲν ἤξεύρω ἂν δὲν πρέπει νὰ νομίζωμεν ὅτι ὁ μοναστικὸς βίος δὲν ἐκπληροῖ πλέον τὸν ἱερὸν σκοπὸν τῆς συστάσεως αὐτοῦ. — Μὲ θέτεις εἰς τὴν ἀνάγκην (λέγει μειδιῶν ὁ ἡγούμενος) νὰ ὑπερασπισθῶ τὸ τάγμα μου, ὅτι δὲν τρώγομεν ἀνωφελῶς τὸν ἄρτον τοῦ χριστιανοῦ. Δὲν θέλω ὅμως ἔμβει εἰς λεπτομερείας και διηγῆσεις ἀνεκδότων περιφερομένων εἰς τὰ στόματα πολλῶν, ἐγὼ θέλω σοῦ εἰπεῖ ἐν ἀνεκδοτον, τὸ ὁποῖον ἔλαβε χώραν εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον, και ἀπ' αὐτὸ δύνασαι νὰ τραβήσῃς συμπεράσματα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ὀμιλίας μας. — Θέλεις μεγάλως μὲ εὐχαριστήσῃ (εἶπον πρὸς τὸν ἡγούμενον) ἂν ἐπιστρέψω ἀπὸ τὸ μοναστήριον πλέον Θεοφοβούμενος παρ' ὅ,τι ἤμην ὅταν ἦλθα· και τὸ ταξειδιὸν μου δὲν θέλει ἀποβῆ χωρὶς καρπὸν.

Πρὸ τινων χρόνων (ἤρχισεν ὁ ἡγούμενος τὴν διήγησιν) ἤμην ἐπιφορτισμένος ἀπὸ τοὺς πατέρας τῆς Μονῆς νὰ περιέλθω τὴν ἐπαρχίαν τῆς Φθιώτιδος διὰ νὰ συνάξω τὰς προσφερομένας εἰς τὸ μοναστήριον δωρεὰς τῶν κατοίκων. Ἐνύκτονον ἤδη ὅταν ἐπλησίαζα εἰς ἐν χωρίον, ὅπου ἔμελλον νὰ διαμείνω ἐκείνην τὴν νύκτα. Διαβαίνων δὲ πλησίον τῆς ἐκκλησίας, ὅπου ἦτον και νεκροταφεῖον, σκιαζόμενον ἀπὸ τρεῖς οὐρανομήκεις ὄρυς, τῶν ὁποίων οἱ κλώνοι κατέπιπτον σχεδὸν ἕως εἰς τὴν γῆν προσήλωτα εἰς αὐτὸ τὰ βλέμματά μου. Αἱ ἀμυδραὶ ἀκτῖνες τῆς σελήνης, αἱ διαδε-

χθεῖσαι τὰς τοῦ ἡλίου, δύσαντος ἤδη, διερχόμεναι διὰ τῶν κλάδων τῶν δένδρων, ἢ βαθυτάτῃ γαλήνῃ, ἥτις ἐπεκράτει κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν, καὶ ἡ παντελὴς τῆς φύσεως ἡσυχία καὶ ἡρεμία, ἥτις δὲν διεκόπτετο εἰμὴ ἀπὸ τοὺς τριγμούς τῶν τριζωνίων, τῶν τετίγων τῶν θερινῶν νυκτῶν, ὅλα ταῦτα διήγειραν εἰς τὴν φαντασίαν μου τὴν εἰκόνα τῆς μελλούσης ἡσυχίας καὶ ἀναπαύσεως, καὶ ἀνελογιζόμενῃ κατ' ἑμαυτὸν τὴν ματαιότητα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, διὰ τὸν ὅποιον ἐμβαίνομεν εἰς τόσας περιπλοκάς, καὶ τόσας φροντίδας. Ἐνῶ δὲ ἐπροχώρου ἔχων τὸν μὲν νοῦν μου κυριευμένον ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρω συλλογισμούς, τὸ δὲ βλέμμα εἰς τὴν μελαγχολικὴν θέσιν τοῦ νεκροταφείου, ἐξαίφνης ἀκούω κρότον εἰς τὰ μνήματα, προερχόμενον ἐκ τῆς θραύσεως ξηρῶν κλωναρίων καὶ ἐκ τοῦ ἤχου τῶν ξηρῶν κατὰ γῆς κειμένων φύλλων, ἐξ ὧν διακρίνετο τὸ βῆμα βαδίζοντος ἀνθρώπου· παρατηρήσας δὲ μετὰ προσοχῆς, θεωρῶ ἄνθρωπον τινὰ ἀποσυρόμενον πρὸς τὰ ἐνδότερα. Δὲν ἤμην χαρακτήρος ὥστε νὰ πιστεύσω εἰς φαντάσματα, ἢ θρυκαλάκκους, ἀλλ' ἡ πρώτη ἰδέα ἥτις μου ἐγεννήθη ἦτο, μήπως λησταὶ τίνες εἰσῆλθον εἰς τὸ νεκροταφεῖον διὰ νὰ περιμείνωσιν ἐκεῖ ἕως νὰ εὕρωσι καιρὸν νὰ ἐνεργήσωσι ληστρικὴν τινα πράξιν εἰς τὸ χωρίον. Συλλογιζόμενος ὁμως καλλήτερον, ὅτι τοιοῦτόν τι δὲν ἔμπορευσε νὰ ὑπάρξῃ εἰς τόπον, τοσοῦτον πλησίον εἰς τὸ χωρίον, καὶ εἰς ὥραν ὅχι πολὺ προχωρημένην τῆς νυκτός, ἔλαβον τὴν τόλμην, χωρὶς νὰ διακόψω τὴν πορείαν μου, νὰ φωνάξω πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἐφάνη ἡ θεὰ τοῦ ἀνθρώπου. « Εὐλογημένη, ὅστις καὶ ἂν ἦσαι, πλησίασε νὰ σὲ ἐρωτήσωμεν. » Ἐνόσω ἐ-

γῶ ἐπλησίασα, ἔδωκα καιρὸν ἕως τὸν ἐν τῷ κοιμητηρίῳ νὰ μὲ παρατηρήσῃ, καὶ ἀπ' οὗ ἐφώνησα, ἐγνωρίσθην ὅτι ἤμην μοναχός, ὥστε εἶδον πλησιάζον βραδέως, ἀλλὰ μὲ θάρρος, τὸ ἀντικείμενον, τὸ ὅποιον ἐκίνησε τὴν προσοχὴν μου. ἦτον δὲ τοῦτο ἐνδεδυμένον μαῦρα ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, καὶ πλησίασαν μὲ ἠρώτησε εἰ ζητῶ. Ἐκ τῆς φωνῆς ἐγνώρισα ὅτι ἦτο γυνή· ἀπὸ δὲ τὰς προσβαλλούσας σιγμιαίως εἰς τὸ πρόσωπόν της ἀκτίνας, εἶδον ὅτι ἦτον ἀρκετὰ προχωρημένη κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ εἰς τὸ πρόσωπον δὲν ἐφαίνετο, εἰμὴ δέρμα μόνον καὶ κόκκαλα· τοσοῦτον ἐφαίνετο ἰσχνή!—« Σκοπεύω νὰ μείνω ἀπόψε εἰς τὸ χωρίον, (εἶπον πρὸς αὐτήν) καὶ ἐπιθυμῶ νὰ ὀδηγηθῶ εἰς τὴν οἰκίαν ἑνὸς τῶν πλέον ἐλεημόνων καὶ φιλανθρώπων. — Ἐὰν εὐχαριστῆται ἡ πανσιότης σου (εἶπεν ἡ μαυροφόρος αὐτῇ γυνὴ) ἔμπορῶ νὰ σὰς ὀδηγήσω εἰς τὴν ἐδικὴν μου οἰκίαν. Εἶναι μικρὰ, ἀλλ' ἐλπίζω νὰ ἔχετε εἰς αὐτὴν ὅλας τὰς ἀναπαύσεις· σὺς. » Καλλήτεραν πρόσκλησιν δὲν ἐπεθύμουν ἀπ' αὐτῆν, διὰ τοῦτο παρεδέχθην ἀμέσως, καὶ ἀκολουθῶν αὐτὴν ἔφθασα μετ' ὀλίγον εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆς, κειμένην ὅχι πολὺ μακρὰν τοῦ νεκροταφείου.

Ἡ γυνὴ μὲ ὠδήγησεν εἰς ἕν οἶκημα χαμόγαιον μὲν, ἀλλὰ καθαρὸν, καὶ ἀφοῦ ἔστρωσε καὶ ἐκάθησα, μετέβη νὰ ὀδηγήσῃ τῶς ὑπηρετάς διὰ νὰ τοποθετήσωσι τὰ ζῶά μου, καὶ νὰ ἐτοιμάσῃ τροφήν. Μένων κατ' ἑμαυτὸν ἐθαύμαζον πῶς αὐτὴ νὰ ἦναι μόνη; διατὶ νὰ ἦναι ἐνδεδυμένη οὕτως εἰς τὰ μαῦρα; πῶς εὕρισκετο εἰς τὸ νεκροταφεῖον; καὶ ἀποδίδων ὅλα ταῦτα εἰς σημαντικὴν τινα λύπην, ἐσκεπτόμην νὰ τὴν ἀνταμείψω

διὰ τὴν φιλοξενίαν τῆς μετὰ παρηγορίας καταλλήλους πρὸς τὰς περιστάσεις τῆς.

Τὸ δεῖπνον δὲν ἐβράδυνε πολὺ, ἀλλ' ἐτοιμάσθη καὶ ὀλίγωρα καὶ ἀνάλογον μετὰ τὴν ὄρεξιν, ἣτις ἦτον ἀρκετὰ μεγάλη διὰ τὴν ὁδοιπορίαν καὶ τὸν κόπον. Ἀφοῦ δὲ ἐθεράπευσα πρῶτον τὴν ἀνάγκην ταύτην, ἠρώτησα τὴν γυναῖκα πῶς εὐρίσκεται μόνη, καὶ ἐὰν δὲν ἔχη οἰκογένειαν.—« Ἀχ! πάτερ μου, (λέγει ἡ γυνὴ, καὶ φέρει εἰς τὰ ὄμματα ἐν μανδύλιον διὰ τὴν σπογίση τὰ ἤδη ποταμηδὸν βέοντα δάκρυά τῆς) δὲν ἔμην μόνη, εἶχον οἰκογένειαν ἀρκετήν. Ὁ σύζυγός μου ἦτον ἱερεὺς, καὶ εἶχον πέντε τέκνα, ἀλλ' ἤδη ἔμεινα μόνη καὶ ἔρημος, διὰ τὴν πῖψιν μόνη ὄλην τὴν πικρίαν τῆς στερήσεως καὶ τῆς λύπης. Ἡ θεοὶ πρόνοια σὲ ἀπέστειλεν ἀπόψε διὰ τὴν ἐπιφέρεις μίαν θεραπείαν εἰς τὴν θαθεῶς πληρωμένην καρδίαν μου: διότι δὲν ἀρκεῖ ἡ ἀπώλεια τοῦ συζύγου καὶ τῶν φιλητάτων μου, δὲν μοῦ φθάνει ἡ ἐρήμωσις εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκομαι, δὲν ἔμπορῶ νὰ ἔχω οὐδὲ στιγμὴν ψυχικῆς ἡσυχίας· καὶ τὸ χειρότερον δι' ἐμὲ εἶναι, ὅτι τὰ παρόντα δεινά μου μοῦ φαίνονται μηδὲν ὡς πρὸς ὅσα με περιμένουν εἰς τὸ μέλλον » καὶ διεκόπη ἀπὸ τὰ δάκρυα.— « Ἡ μακροθυμία καὶ εὐσεπλαγχνία τοῦ Κυρίου, (τῆς εἶπον ἐγὼ) εἶναι πέλαγος ἀνεξάντλητον· μὴ δειλιάς λοιπόν, καὶπίστευε ὅτι δύναται νὰ θεραπεύσῃ παντὸς εἶδους πληγὰς, ἀρκεῖ νὰ ἐπικαλεσθῇ τις ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ καὶ μετὰ κατανώξεως τὴν συγχώρησίν.—Θέλεις μετὰ συγχώρησιν, (εἶπεν ἡ γυνὴ μετὰ διακεκομμένην φωνήν) ἐὰν σὲ βαρύνω μετὰ τὴν διήγησιν λυπηρῶν περιστατικῶν· ἀλλὰ πολλοὺς χρόνους ἔχουν ταῦτα καταπλακωμένην τὴν καρδίαν

μου, χωρὶς νὰ δυνηθῶ ποτὲ νὰ ἐλαφρωθῶ· καὶ κινδυνεύω νὰ καταστραφῶ καὶ ἐγώ. Δὲν με λυπεῖ ἡ στέρησις τῆς ζωῆς· τοιαύτη ζωὴ, ὅποια ἡ ἐδική μου, εἶναι βῆρος καὶ ὄχι εὐχαρίστησις· ἀλλὰ δὲν ἔμπορῶ νὰ εὐρεθῶ πρὸ τῆς τελευταίας στιγμῆς τοῦ θανάτου εἰς τὴν ἡρεμίαν καὶ γαλήνην τῆς ψυχῆς, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ὁ ἀγαθός, ὅστις εὐρισκόμενος εἰς τὴν πύλην τοῦ θανάτου κάμνει καθ' ἑαυτὸν τὸν λογαριασμὸν τῶν πράξεων τῆς ζωῆς του, καὶ εὐρίσκει αἰτίας νὰ εὐχαριστηθῇ διὰ τὰς ἀγαθοεργίας του, καὶ οὕτω κρούει μετὰ θάρρος τὴν θύραν, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν. Εὐτυχὴς ἐὰν ἡδυνάμην νὰ εὐρεθῶ εἰς τοιαύτην κατάστασιν, καὶ νὰ κλείσω εὐχαρίστως τὰ ὄμματα, τὰ ὅποια οὐδὲν εὐχάριστον ἀντικείμενον ἔχουσιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ δὲν χρησιμεύουν εἰμὴ ὡς πηγαὶ δακρύων, ἀενάως χυνομένων ἀπὸ αὐτὰ, χωρὶς ἐλπίδα νὰ λάβωσι ποτὲ ἄλλον σχηματισμὸν παρὰ τὸν τῆς λύπης ».

Ὁ γοερὸς τόνος τῆς φωνῆς, καὶ ἡ ζωηρότης τῆς λύπης, δι' ὧν ἐξέφραζεν ἡ ἀθλία αὕτη γυνὴ τὴν δυστυχίαν τῆς μετὰ ἐκίνησαν εἰς συναίσθησιν λύπης, ὥστε παρ' ὀλίγον νὰ δακρύσω καὶ ὁ ἴδιος.—« Ἐχε πάντοτε τὴν ἐλπίδα σου εἰς τὸν Θεὸν τοῦ ἐλέους, (τῆς εἶπον ἐν κατανώξει) καὶ αὐτὸς δύναται νὰ ἐπιφέρῃ θεραπείαν καὶ εἰς τὰς πλεονεξίας φαινόμενας πληγὰς.—Σὺ μόνος, πανοσιώτατε, (εἶπεν ἡ γυνὴ μετὰ ταπεινώσιν ἐν ταυτῷ, καὶ κατάνυξιν) εἶσαι ἀγγελος ἀπεσταλμένος παρὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐλέους, καὶ εἰς τὰς συμβουλάς καὶ τὴν συνδρομήν σου ἐλπίζω θεραπείαν τῶν δεινῶν μου, ἂν ἔτι εἶναι δυνατὴ » καὶ καθίσασα ὀλίγον ἀνα-

παυτικώτερα, διότι ἔως τότε ἔμενε γονατιστή, ἤρχισε τὴν ἐξῆς διήγησιν.

« Ὁ σύζυγός μου ἦτον ἱερεὺς· δὲν εἶχε μεγάλην περιουσίαν, ἀλλὰ καλλιεργῶν μόνος του τὰ κτήματά του, καὶ ὠφελούμενος καὶ ἀπὸ τοὺς κατοίκους, οἵτινες τοῦ ἐχορήγουν δωρεὰς τινὰς διὰ τὰς ὁποίας ἐτέλει ὑπὲρ αὐτῶν ἱεροπραξίας, οἰκονόμει ὅλα του τὰ ἐξόδα, ὥστε νὰ ζῆ πτωχικὰ μὲν καὶ μέτρια, ἀλλ' ἐν ἀνάσει, καὶ χωρὶς ἔλλειψιν οὐδενὸς τῶν ἀπαραιτήτως ἀναγκαίων».

« Εἶχον ἤδη πέντε τέκνα, ὅταν ἤρχησεν ἡ ἐπανάστασις. Ἡ πατρίς μας δὲν ἀντέσχεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν ὁρμὴν τῶν Ὀθωμανῶν· πολλὰ χωρία αἰχμαλωτίσθησαν καὶ τὰ λοιπὰ ἐσκορπίσθησαν πρὸς τὰ ὄρη διὰ νὰ ἀποφύγῃσι τὸν θάνατον καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν. Αὐτὴ καὶ μόνῃ ἐπαρουσιάζετο σωτηρίας ἐλπίς, καὶ αὐτὴν ἐνηγκαλίσθημεν καὶ ἡμεῖς. Χρήματα δὲν εἶχομεν, οὔτε πολυτίμητα πράγματα, ἐκτὸς μικρῶν τινῶν ἀσημικῶν· ὁ σύζυγός μου λαβὼν μίαν πῆραν εἰς τὸν ὦμον, καὶ δύο τέκνα ἀπὸ τὰς χεῖρας, ἐκίνησαν εἰς φυγὴν, καὶ ἐγὼ τὸν ἠκολούθουν ἔχουσα εἰς τὰς ἀγκάλας τὸ μικρότερον τῶν τέκνων μου, ἐνὸς περίπου ἔτους ἡλικίας, φορτωθεῖσα ὀλίγον ἄλευρον, καὶ ὅσα ἐκ τῶν ἐνδυμάτων ἠδυνάμην νὰ σηκώσω, καὶ θέσασα τὰ δύο μεγάλητερα τῶν τέκνων μου μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ συζύγου μου, οὕτως ἐπορεύομην μετὰ τὴν πρὸς τὸ ὄρος μετὰ τοῦ συζύγου μου, μὴ δυνάμενοι ἀπὸ τὸν φόβον οὐδὲ νὰ κλαύσωμεν διὰ τὴν ἐλθεινὴν θέσιν μας· διότι ἐρχόμενοι ἄλλοι κατόπιν ἡμῶν ἀνήγγελλον ὅτι ἐπλησίαζον οἱ Ὀθωμανοὶ καταδιώκοντες ἡμᾶς· καὶ πραγματικῶς μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας εἶδομεν τὸ πῦρ ν' ἀναλάμψῃ

εἰς τὰς οἰκίας τοῦ χωρίου μᾶς πυρπολουμένας παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν ».

« Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον προοδεύοντες ἀνέβημεν ἔως εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, ὅπου εὐρόντες καὶ ἄλλους καθημένους, ἀπεφασίσαμεν, καὶ ἡμεῖς νὰ διανυκτερεύσωμεν. Ἄλλ' ἦτο δυνατόν νὰ ὑπνώσωμεν χωρὶς σκεπάσματα, ἐνῶ τὴν νύκτα τὸ ψῆχος γίνεται ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὄρων διαπεραστικώτατον καὶ δριμύτατον; Ἐκλέξαμεν ἓνα τόπον κατάφυτον ἀπὸ θάμνους, καὶ ἐβάλαμεν κατὰ σειρὰν τὰ τέκνα μας, ὁ δὲ σύζυγός μου κ' ἐγὼ ἐπλαγιάσαμεν εἰς τὰ δύο ἄκρα διὰ νὰ τὰ προφυλάττωμεν ἀπὸ τὸ λεπτὸν καὶ ψυχρὸν τῆς νυκτὸς ἀπόγαιον. Ποτὲ μεγαλητέρα νύξ δὲν ἐφάνη εἰς ἐμέ, καὶ ποτὲ δὲν ἐπεθύμησα περισσότερον τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου, ὡς ἐκείνην τὴν φορὰν. Μόλις δὲ ἐφάνη ὁ ἥλιος εἰς τὸν ὀρίζοντα, καὶ ἀνεχωρήσαμεν ἐκεῖθεν διευθυνόμενοι πρὸς τὰ Κράββαρα, ὅπου ἠλπίζομεν ὅτι ἠμπορούσαμεν νὰ εἴμεθα ἐκτὸς κινδύνου διὰ τὸ δύσβατον τοῦ τόπου ».

« Ἀλλὰ πρὶν ἔτι φθάσωμεν εἰς τὸ πρῶτον χωρίον, παρουσιάζονται καθ' ὄρον πέντε ἐνοπλοὶ, οἵτινες ζητοῦντες δῆθεν τροφὴν ἀπὸ τὸν σύζυγόν μου, τοῦ ἀρπάζουν τὴν πῆραν ἀπὸ τὸν ὦμον, καὶ ἀφοῦ ἤρπασαν τὴν μόνην ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μας, τὰ ὀλίγα ἀσημικά, τὰ ὁποῖα διεσώσαμεν, ἐξετίναξαν καὶ τὸ ἐδικόν μου φορτίον, καὶ λαβόντες καὶ ἀπὸ αὐτὸ ὅτι τοὺς ἤρρεσαν, ἀνεχώρησαν εἰς τὰ πλάγια τῆς ὁδοῦ. Ἡ λήστευσις αὕτη μᾶς ἐρρίψεν εἰς ἀπελπισίαν· διότι ἐντὸς ὀλίγου δὲν εἶχαμεν πλεόν οὔτε ἄλευρον, οὔτε χρήματα διὰ νὰ προμηθευθῶμεν. Ὑστερον ἀπὸ ὀλίγον στιγ-

μῶν σκέψιν ἐνεθλρύνθη ὁ σύζυγός μου (θεβαίως ἀπὸ τὴν πρὸς Θεὸν ἐλπίδα), καὶ μᾶς παρεκίνηει νὰ σπεύδωμεν διὰ νὰ μεταβῶμεν εἰς τὴν Πελοπόννησον διότι ὡς ἔλεγεν, εἰς κἀνὸν μέρος τῆς στερεᾶς δὲν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν πλέον ἀσφάλειαν ».

« Οὕτω βαδίζοντες, καὶ τροφοδοτούμενοι ἀπὸ τοὺς κατοίκους, ἀφ' ὧν διεβαίνομεν, ἐφθάσαμεν εἰς Γαλαξίδιον, ὅπου ἐπιβάντες εἰς μικρὸν πλοίαριον διαβιβάσθημεν εἰς Λουτράκι, δόντες διὰ ναῦλον ὅ,τι εὐχαριστήθη ὁ πλοίαρχος νὰ δεχθῆ ἀπὸ τὸ ἐδικόν μου φορτίον. Ἐκείθεν ἀπεφασίσαμεν νὰ μεταβῶμεν εἰς Ἄργος, ὅπου ἠκούσαμεν ὅτι ὑπῆρχαν τινὲς συμπατριῶται ἡμῶν διὰ νὰ λάβωμεν συνδρομὴν παρ' αὐτῶν διὰ τὴν ἀποκατάστασίν μας.

« Ἐφθάσαμεν πρὸς τὸ ἑσπέρας εἰς ἓν χωρίον, τοῦ ὁποίου κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας εἶχεν ἀποθάνει ὁ ἐφημέριος. Ὁ οἰκοδεσπότης, ὅστις μᾶς ἐδέχθη εἰς τὴν οἰκίαν του διὰ νὰ περάσωμεν τὴν νύκτα, μαθὼν τὴν ἀθλίαν κατάστασιν ἡμῶν, μᾶς ἐπρότεινε, ἂν θέλωμεν, νὰ μείνωμεν εἰς τὸ χωρίον δεχόμενοι τὴν ἐφημερίαν. Ὁ σύζυγός μου μὴ γνωρίζων, ἢ ἠδύνατο εἰς Ἄργος νὰ ἐλπίσῃ καλητέραν τύχην, ἀπεφάσισε κ' ἐδέχθη τὴν ἐφημερίαν τοῦ χωρίου, καθ' ἃς συμφωνίας τοῦ ἐπρότειναν οἱ κάτοικοι ».

« Μᾶς ἔδωκαν κατοικίαν ἄλλὰ στερούμενοι παντὸς ἀναγκαίου, καὶ μὴ ἔχοντες μέσα νὰ προμηθευθῶμεν, κατεφεύγομεν εἰς τοὺς κατοίκους, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὸν πρῶτον, ὅστις μᾶς ἐφιλοξένησε, καὶ ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ ὁ προθυμότερος εἰς τὸ νὰ μᾶς χορηγῆ πάντοτε καὶ εὐχαρίστως πᾶσαν συνδρομὴν, ὥστε πλειότερον ἐβοη-

θοῦμεθα παρ' αὐτοῦ, ἢ παρ' ὅλων τῶν λοιπῶν χωρικῶν ».

« Μίαν ἡμέραν, ἣ τις εἶθε νὰ μὴν εἶχεν εὐρηθῆ, τὰ δύο μεγαλύτερα τέκνα μου ἐπῆγαν διὰ ξύλα. Ἐνῶ δὲ ἐκοπτον καὶ ἐτοίμαζον ταῦτα, βλέπουσιν εἰς τὸ ἀντικρυ μέρος τοῦ βουνοῦ τὸν χωρικόν, ὅστις, ὡς ἀνωτέρω εἶπον, μᾶς ἐφιλοξένησε κατὰ πρῶτον, καὶ μᾶς εἶχε τοσοῦτον ὑποχρεωμένους· ἐπαρτήρησαν δὲ ὅτι εἰσῆλθεν εἰς ἓν σπήλαιον, ὅπου διέμεινεν ὀλίγην ὥραν, καὶ ἔπειτα ἐξελθὼν ἀνεχώρησε πρὸς τὸ χωρίον, χωρὶς νὰ προμηθευθῆ ξύλα, χωρὶς νὰ ἔχη πλησίον ποίμνιον, καὶ χωρὶς νὰ φαίνεται καμμία προφανὴς αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν ἐπῆγεν ὁ χωρικός εἰς αὐτὸ τὸ μέρος, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπήλαιον ».

« Ἀπὸ τοιαύτους συλλογισμοὺς κινούμενος ὁ μεγαλύτερος τῶν υἱῶν μου, λέγει πρὸς τὸν ἀδελφόν του « Δὲν πηγαίνομεν νὰ ἰδῶμεν τί ἤθελεν αὐτὸς ὁ ἀνθρωπος εἰς τὸ σπήλαιον; Ἡμεῖς ἔχομεν καιρὸν νὰ ὑπάγωμεν κ' ἐκεῖ, καὶ νὰ φέρωμεν καὶ εἰς τὸ χωρίον ἑνωρὶς τὰ ξύλα. Παρεδέχθη καὶ ὁ μικρότερος τὴν πρότασιν, καὶ ἐπῆγαν ἀμέτῳ. Παρατηροῦντες δὲ τὰ θήματα καὶ τὰ μέρη τοῦ σπηλαίου, τὰ ὁποῖα ἐπεσκέφθη ὁ χωρικός, βλέπουσιν εἰς ἓν μέρος τὸ χῶμα ὡς νεοσκαμμένον, καὶ σκάψαντες ὀλίγον, εὐρίσκουσιν ἓν ἀγκεῖον γεμάτον φλωρία, τὸ ὅποιον ἔλαβον ἀμέσως, καὶ ἀφοῦ ἐξωμάλυναν τὸν τόπον ὡς ἦτον πρότερον, ἀνεχώρησαν μετ' ἐπιφύλαξιν ἀπὸ τοῦ σπηλαίου, καὶ λαβόντες τὰ ξύλα ἐπέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν μας ».

« Ἄμα ἦλθαν, παρέδωκαν εἰς ἐμὲ τὸ ἀγκεῖον μετὰ τὰ χρήματα, καὶ μοῦ εἶπαν ὅλην τὴν ἱστορίαν· τὸ δὲ

ἐσπέρας, ὅταν ἐκοιμήθησαν τὰ μικρότερα παιδιά, καὶ προέβη ἀρκετὰ ἢ νύξ, ἐγὼ ἀνέφερα εἰς τὸν σύζυγον τὰ γεγονότα, καὶ ἔφερον ἐμπρός του τὸ ἀρχαῖον μὲ τὰ φλωρία, τὸ ἡνοιξα καὶ τὸ ἐκένωσα κατὰ γῆς. Ἐνθυμοῦμαι καὶ τώρα ἀκόμη τὴν ζωηράν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν ἐπροξένησαν εἰς τὸν σύζυγόν μου τὰ φλωρία, σωρευμένα ἐμπροσθέν του· ἀλλ' ἀφοῦ ἤκουσε τὴν διήγησιν τῶν υἱῶν μας, καὶ ἐσκέφθη ὠριμότερον, ἢ τύψις τοῦ συνειδότος διὰ τὴν ἀξιόποιον ταύτην πρᾶξιν ὑπερίσχυσε· ἤρχισε νὰ ἐπιπλήττη τὰ τέκνα του, διὰ τὴν νὰ ἐπιχειρήσῃ τοιαύτην πρᾶξιν· ἀλλ' ἐγὼ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐδικαιολόγουν ἀπλῶς τὰ παιδιά, ὡς περιεργεῖα φερόμενα προέβησαν ἕως αὐτοῦ· ὅταν δὲ εἶδα, ὅτι ἐπέμενε νὰ προσκαλέσωμεν τὸ πρῶτ' ὅταν τὸν χωρικόν, νὰ τοῦ τὰ δώσωμεν, καὶ νὰ τοῦ ζητήσωμεν συγγνώμην, ἔχασα πλέον τὴν ὑπομονήν, καὶ μ' ἓνα τόνον ἀγανακτικῆτος ἐνταυτῷ καὶ ἐπιμονῆς—«Δὲν σκέπτεσαι διόλου ὀρθὰ, δέσποτα, (λέγω πρὸς τὸν σύζυγόν μου). Ὁ Θεὸς μᾶς στέλει ἐν μέσον σωτηρίας, καὶ ἡμεῖς νὰ τὸ ἀποβάλωμεν ἀστόχαστα; Δὲν βλέπετε ὅτι εἴμεθα γυμνοί, ὅτι πλησιάζει ὁ χειμὼν, καὶ ἄνευ ἐνδυμάτων καὶ σκεπασμάτων, μέλλομεν ν' ἀποθάνωμεν ἀπὸ τὸ ψύχος; Δὲν βλέπετε ποῖα ἀκρίβεια ἐπικρατεῖ εἰς τὸ ψωμίον; Ἐὰν δὲν μᾶς φθάσῃ τὰ εἰσοδήματα τῆς ἐφημερίας, ἢ εἰ μᾶς ἀποβάλῃ ἀπὸ ἐδῶ, δὲν στοχάζεσθε ὅτι θὰ ἀποθάνωμεν τῆς πείνας; Ἐπειτα ποῖον κακὸν κάμνομεν; Μεταχειριζόμεθα, διὰ νὰ ζήσωμεν ἡμεῖς καὶ τὰ τέκνα μας, τὰ χρήματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα δὲν ἤσαν τῆς πρώτης ἀνάγκης εἰς ἐκεῖνον, ὅστις τὰ ἔκρυψε. Τέλος πάντων ἂς μεταχειρισθῶμεν μέρος αὐτῶν διὰ

νὰ περάσωμεν τὸν δυστυχῆ τοῦτον καιρὸν, καὶ ὅταν ἀναζητήσῃ ὁ χωρικὸς τὰ χρήματα, τοῦ τὰ ἐπιστρέφωμεν, ἀντικαθιστῶντες καὶ ὅσα ἠθέλωμεν μεταχειρισθῆναι.» Ὁ σύζυγός μου ἠθάνετο βαθυτάτην λύπην διὰ τοὺς λόγους μου τούτους, ἠλλαξε διαφόρους ὄψεις, ἀλλ' ἦτον ἀδυνάτου χαρακτῆρος, καὶ ὅταν εἶδε καὶ τὰ τέκνα συμφωνοῦντα μᾶλλον μὲ ἐμὲ, ἀπελπισθεὶς τοῦ νὰ μᾶς μεταβάλῃ τὴν γνώμην—«Ἄκουσαι, Εὐᾶ (εἶπε πρὸς ἐμὲ). Τὴν ξένην περιουσίαν κἀνὲν δικαίωμα δὲν ἔχομεν ἡμεῖς διὰ νὰ τὴν μεταχειρισθῶμεν, καὶ ἂν ἦναι περιττὴ εἰς τὸν κύριόν της. Ἐὰν εἴμεθα πτωχοὶ καὶ ἐνδεεῖς, ὁ Θεὸς τοῦ ἐλέους, ὅστις καὶ ἕως ἐδῶ μᾶς διέσωσε, δύναται νὰ μᾶς διατηρήσῃ καὶ τοῦ λοιποῦ. Τὸ δικαιολόγημα ὅτι ἠμποροῦμεν ἓνα καιρὸν νὰ τὰ ἀποδώσωμεν, δὲν πρέπει νὰ τὸ θεωρήσωμεν, ὡς ἰσχυρόν. Ὅταν κἀνεὶς κάμῃ ἀρχὴν νὰ μεταχειρισθῆ τὸ ξένον ὡς ἐδικόν του, δὲν φροντίζει πλέον διὰ τὴν ἀντικατάστασιν. Ἄλλὰ καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι θέλει λάβει αὐτὴν τὴν προθυμίαν, ἔχει ἄρά γε πάντοτε εὐκόλα τὰ μέτα τῆς ἀντικαταστάσεως; Ἐγὼ προβλέπω ἀπὸ τοῦδε ὅτι ἐμβήκαμεν εἰς τὴν ἁμαρτίαν ἕως εἰς τὸν λαιμόν· καὶ τρέμει ἀπὸ τοῦδε ἡ καρδιά μου πῶς θέλωμεν δώσῃ μίαν ἡμέραν λόγον εἰς τὸν φοβερὸν κριτὴν». Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπεσύρθη ὀλίγον καὶ σκεπασθεὶς ἔπεσε νὰ κοιμηθῆ. Ἐγὼ δὲ μετρήσασα τὰ χρήματα ὁμοῦ μὲ τὰ παιδιά μου, ἐκράτησα διὰ χρῆσιν ὅσα ἐξ αὐτῶν ἦσαν συνειθέστερα εἰς κυκλοφορίαν καὶ δὲν ἐδίδαν ὑπόψιν ἐξοδευόμενα ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἔχασα εἰς τὴν γῆν εἰς μέρος γνωστὸν μόνον εἰς ἐμὲ καὶ τὸν μεγαλύτερον τῶν υἱῶν μου.»

« Μετὰ ἕξ μῆνας ἐπῆγεν ὁ χωρικός εἰς τὸ σπήλαιον δια νὰ εὐγάλη τὰ χρήματά του. Ἄλλ' ὅποια ἐστάθη ἡ ἀπορία του νὰ μὴν τὰ εὐρῆ! Ἡ λύπη του ὑπῆρξε μεγίστη, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡδύνατο νὰ κάμῃ, ὅταν κἀνὲν διδόμενον δὲν εἶχε νὰ ὑποπτεύσῃ διὰ κἀνένα τίποτε; Κατέφυγε λοιπὸν εἰς τὰ θρησκευτικὰ μέσα καὶ διευθυνθεὶς εἰς τὸν σύζυγόν μου, τοῦ ἐπρότεινε νὰ ὁμιλήσῃ ἐπ' ἐκκλησίας, ἐάν τις εὐρῆκε τὰ χρήματα, νὰ τὰ δώσῃ πνευματικῶ τῷ τρόπῳ, καὶ εὐχαρίστως ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ καὶ μίαν εὐλογον ἀμοιβήν. Ὁ σύζυγός μου μ' ἐπρότεινε τὴν ἐσπέραν ἐκείνην νὰ δώσωμεν τὰ χρήματα, ὡς δῆθεν παραδοθέντα ἀπ' ἄλλον εἰς αὐτὸν, καὶ ὅσα λείπουν νὰ εἴπωμεν ὅτι τὰ ἐκράτησε δι' ἀμοιβήν ὅστις τὰ εὔρε.— « Καλὰ ἐστοχάσθης αὐτὸ (λέγω μὲ αὐθάδειαν εἰς τὸν σύζυγόν μου), ἀλλ' ἂν, ἀφοῦ λαβῆ τὰ χρήματα, ζητήσῃ καὶ τὰ ἐλλείποντα; Ἄν σὲ θιάσῃ διὰ τῆς ἐξουσίας νὰ μαρτυρήσῃς ποῖος τὰ ἐκλεψε; Ἄν εἶπῃ ὅτι τὸ ποσὸν ἦτο διπλάσιον καὶ τριπλάσιον, καὶ σὲ παραδώσῃ καὶ σὲ καὶ τὰ τέκνα μας εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ σὰς ξυλίσουσιν καὶ σὰς φυλακίσουσιν, ποῖον μέσον διορθώσεως εὐρίσκεις εἰς ὅλα αὐτὰ; » Μὲ τοὺς λόγους τούτους ἀπέτρεψα τὸν σύζυγόν μου ἀπὸ τὸν ὅποιον εἶχε συλλάβει ἀγαθὸν σκοπὸν διότι δὲν εἶχε δύναμιν χαρακτήρος διὰ νὰ ἐπιμείνῃ περισσότερον. »

« Ἄλλ' ὅταν μετὰ τινὰς ἡμέρας ὁ χωρικός ἐπρότεινεν εἰς τὸν σύζυγόν μου ὅτι ἀφοῦ κἀνεὶς δὲν ὠμολόγησέ τι περὶ τῶν χρημάτων, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀφορίσῃ τὸν κλέπτην τρεῖς κατὰ συνέχειαν κυριακάς, ὁ σύζυγός μου ἐπέπεσεν εἰς ἐμὲ μὲ ἐπιμονήν μεγίστην διὰ νὰ δώσωμεν τὰ χρήματα καὶ ὅταν ἐγὼ τοῦ ἔκαμνα

παρατηρήσεις, ὡς καὶ τρότερόν, μοῦ λέγει μὲ ἀγανάκτησιν.— « Ἐγὼ θὰ λάβω τὰ χρήματα, θὰ τὰ ὑπάγω μόνος μου εἰς τὴν οἰκίαν του, θὰ τὰ δώσω, καὶ δι' ὅσα λείπουν θὰ πέσω εἰς τοὺς πόδας του νὰ τοῦ ζητήσω συγχώρησιν. Ἄν δὲν πεισθῇ νὰ τὰ χαρίσῃ, θέλω τοῦ δώσει ὁμολογον, καὶ θέλω δουλεύσει ἕως νὰ τὸν ἐξοφλήσω ». Ἄλλ' ἐγὼ οὐδ' εἰς ταῦτα δὲν ἐπεισθην, ἐπιμένουσα εἰς τὰ ἐδικὰ μου δικαιολογήματα. Ἐλπίζω ὁ σύζυγός μου νὰ μὲ μεταπέισῃ, ἐπρότεινεν εἰς τὸν χωρικὸν νὰ μακρύνωσιν ἀκόμῃ τὸν ἀφορισμὸν καὶ τῷ ὄντι τὸν ἐμάκρυνε τρεῖς κατὰ συνέχειαν κυριακάς. Ἄλλὰ τελευταῖον ἐπέμεινεν ὁ χωρικός, καὶ ἤρχισε νὰ κατακρίνῃ τὸν σύζυγόν μου, διότι τόσον βραδύνει. Ἐμελλε λοιπὸν ἀφεύκτως τὴν πρώτην κυριακὴν νὰ κάμῃ τὸν ἀφορισμὸν ὅθεν τὸ σάββατον τὸ ἐσπέρας ἐπανέλαβε πρὸς ἐμὲ ὅλας τὰς παρατηρήσεις του, καὶ μοῦ ἀπέτεινε θερμὰς παρακλήσεις, ἀλλ' ἐγὼ ἐπέμενον. Ἄγανακτῆσας τέλος πάντων μὲ ἐξυλοφόρτωσε, καὶ πολὺ δυνατὰ, ἐνῶ ποτὲ ἄλλοτε, μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, οὐδὲ λόγον σκληρόν δὲν εἶχεν εἰπεῖ πρὸς ἐμὲ. Ἄλλ' ἐγὼ καὶ οὕτως ἐξακολούθησα νὰ ἐπιμένω. Ἐβρέθη λοιπὸν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀφορίσῃ τὴν κυριακὴν ταύτην, καὶ ἄλλας δύο κατὰ συνέχειαν κυριακάς ».

« Μετὰ τὴν φιλονεικίαν ταύτην πάντοτε μὲν ὁ σύζυγός μου ἐξέφραζε δυσαρεσκείας, διότι δὲν τὸν ὑπήκουσα, ἀλλ' ὅχι πλέον μὲ πικρίαν καὶ ἀγανάκτησιν καὶ μάλιστα, ὅταν μετὰ τινὰ κερὸν συνέβη ὑπερβολικὴ πείνα, εἰς τὴν ὁποίαν ἐβοηθήθημεν ἀρκετὰ διὰ τῶν χρημάτων τούτων, καὶ ἄνευ τούτων ἠθέλαμεν κινδυνεύσει, δὲν μοῦ ἀνέφερε πλέον τίποτε ».

« Μετὰ πολλὰ ἔτη ἀποκατασταθέντων τῶν πραγμάτων τῆς πατρίδος μας, ἐπὶ Κυβερνήτου, ἀπεφασίσασμεν καὶ ἐπανήλθομεν εἰς τὴν πατρίδα μας. Ἐνῶ δὲ ἀποκατεστάθημεν καλῶς· διότι ἐκτὸς τῶν εἰρημένων χρημάτων εἶχομεν ἀποκτήσει καὶ ἄλλην ἰδιαιτέραν κατάστασιν, καὶ ἐσκεπτόμεθα ἤδη περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν τέκνων μας, ἐξαίφνης ἀσθενεῖ ὁ πρῶτός μου υἱὸς καὶ ἀποθνήσκει, καὶ εἰς ἐνὸς ἔτους διάστημα ἀποθνήσκουν ἄλλα δύο τῶν τέκνων μας· μοῦ ἔμεινε δὲ μία θυγάτηρ ἀκόμη καὶ εἰς υἱός· ἀλλ' ὁ σύζυγός μου δὲν εἶχε πλέον τὴν αὐτὴν ἡσυχίαν, εἴτε διότι ἀπέδωκε τὸν θάνατον τῶν τέκνων μας εἰς τὴν ἀποστέρησιν τῶν ξένων χρημάτων, εἴτε διότι ἐπροχώρει εἰς τὴν ἡλικίαν καὶ ἐρροεῖτο μὴν ἀποθάνῃ, χωρὶς νὰ δυναθῇ νὰ ἐπιφέρῃ κάμμιν διόρθωσιν μετὰ τινος μῆνας ἀσθενήσας ἀπέθανε καὶ αὐτός. Ἀλλὰ μέλλων νὰ παραδώσῃ τὴν ψυχὴν του, μ' ἐκάλεσε πλησίον του, καὶ μὲ παρακλητικὸν ὕφος μοῦ λέγει « Βλέπεις ὅτι ἀποθνήσκω, πρὶν κάμωμεν κάμμιν διόρθωσιν διὰ τὴν ἀποστέρησιν τῶν χρημάτων. Ποῖον λόγον θέλω δώσει εἰς τὸν φοβερόν καὶ ἀδέκαστον κριτὴν; » Ἐγὼ συναισθανομένη τὸ βάρος τῆς ἐνοχῆς μου, καὶ θελών νὰ φέρω εἰς τὸν ἀποθνήσκοντα σύζυγόν μου, κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην τοῦ θανάτου ὥραν, τὴν γαλήνην καὶ ἡρεμίαν, τῆς ὁποίας εἶχεν ἀνάγκην, ἔδωκα ὑπόσχεσιν ὅτι θέλω ὑπάγει μόνῃ μου νὰ ἀποδώσω τὰ χρήματα εἰς τὸν κύριόν των ἢ τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ, καὶ νὰ ἐξαιτήσω τὴν συγχώρησιν, καὶ ἐτι πλέον νὰ κάμω καὶ εἰς ἄλλους εὐεργεσίας πρὸς ἐξάλειψιν πάσης κηλίδος ἐνεκα τῆς ἀξιοκατακρίτου ταύτης πράξεως. Παρηγο-

ρηθεὶς ἀπὸ τοὺς λόγους μου τούτους παρέδωκεν ἐν εὐρίηνῃ καὶ γαλήνῃ τὸ πνευμά του ».

« Πῶς οὔτε σὺ, οὔτε ὁ σύζυγός σου (εἶπον ἐγὼ) δὲν ἐξομολογήθητε τὸ ἀμάρτημα τοῦτο εἰς τινὰ πνευματικόν, διὰ νὰ σὰς συμβουλεύσῃ ἀνάλογόν τινὰ θεραπείαν; Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπαναστάσεως (ἀποκρίνεται αὕτη) δὲν ὑπῆρχον πνευματικοί, καὶ πολλοὶ ἐκ τοῦ κλήρου εἶχον ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸν θρησκευτικὸν χαρακτήρα, τὸν ὅποιον ἔπρεπε νὰ φέρωσιν. Ἐὰν δέ ποτε ἐρωτήσαμεν τινὰς ἐκ τῶν τυχόντων ἱερέων, ἢ πνευματικῶν, οὔτοι μᾶς ἔλεγον ὅτι δυνάμεθα νὰ ἐκπλύνωμεν τὴν ἀμαρτίαν ἡμῶν δίδοντες σαρανταλείτουργα, καὶ βοηθήματα εἰς μοναστήρια· ἀλλ' ἡ θεραπεία αὕτη εἰς ἡμᾶς δὲν ἐφάνη ἐπιτυχῆς, μ' ὅλον ὅτι δὲν ἐβάλαμεν οὐδ' αὐτὴν εἰς ἐνέργειαν. Ἡ κατάσταση αὕτη τοῦ κλήρου ἐξηκολούθησε νὰ μένῃ ἡ αὕτη καὶ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων, ὥστε κἀνεὶς τῶν πνευματικῶν, εἰς ὅσους ὑπέβαλα τὸ ἀμάρτημα τοῦτο, δὲν ἐγνώριζεν, ἢ δὲν ἠδυνήθη νὰ μεταχειρισθῇ λόγους ἱκανοὺς νὰ μὲ πείσωσι περὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, καὶ περὶ τῶν μέσων, μὲ τὰ ὅποια ἠδυνάμην νὰ φθάσω εἰς αὐτὴν· καὶ νὰ καθησυχάσω ἐντελῶς τὴν ταρattoμένην συνείδησίν μου ».

« Εἶναι ἀληθές ὅτι ἐκλινεν ἡ καρδία μου διὰ νὰ ἐπιφέρω τὴν διόρθωσιν τοῦ ἀδικήματος τούτου, ἀλλ' ἐπειδὴ εἴμεθα ἀπομακρυσμένοι ἀπὸ τὸ χωρίον, ὅπου ὑπῆρχεν ὁ κύριος τῶν χρημάτων, ἢ οἱ κληρονόμοι του, καὶ ἐπειδὴ ἤθελον νὰ ἀποκαταστήσω τὴν θυγατέρα μου πρῶτον, δὲν ἐξετέλεσα τὴν ὑπόσχεσιν. Ἀλλ' ἐνῶ εἶχον ἤδη τὰ πάντα ἑτοιμα διὰ νὰ ὑπανδρεύσω τὴν

Ουγατέρα μου, ἀσθενεῖ καὶ αὐτὴ, καὶ ἐντὸς ὀκτώ ἡμερῶν ἀποθνήσκει. Ὁ θάνατος αὐτῆς, ὡς καὶ ἡ προλαβοῦσα λύπη ἐπέφερον φθίσειν εἰς τὸν μόνον ἔτι υἱόν μου, καὶ στεροῦμαι καὶ αὐτὸν ἀφοῦ εἶχεν ἤδη τελειώσει τὰς σπουδὰς του, καὶ μᾶς ἐδίδεν ἐλπίδας νὰ καθέξῃ ἓνα ἀρκετὰ καλὸν τόπον μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς πατρίδος μου ».

«Ὅλους τούτους ἐνταφίασα εἰς τὸ νεκροταφεῖον, εἰς τὸ ὅποιον μ' εὔρες, καὶ λαμβάνω τὴν μόνην ἡδονὴν, τὴν ὁποίαν δύναμαι ἔτι νὰ αισθανθῶ, νὰ μεταβαίνω καθ' ἐσπέραν εἰς τοὺς τάφους των, κειμένους ὄλους κατὰ σειρὰν, νὰ ἀνάπτω ἀπὸ μίαν λαμπάδα εἰς ἕκαστον, καὶ νὰ διαμένω ἐκεῖ κλαίουσα ἕως νὰ καῖ ἡ λαμπάς. Ἐπανέρχομαι δὲ εἰς τὴν ἀθλίαν ταύτην κατοικίαν, ὅπου διαμένω μόνη καὶ ἔρημος, μοιρολογοῦσα ὄλην τὴν νύκτα ὡς οἱ νυκτικόρακες. Δὲν φοβοῦμαι τὸν θάνατον· διότι ἡ ζωὴ δὲν ἔχει οὐδεμίαν τέρψιν, ἢ εὐχαρίστησιν δι' ἐμέ· ἀλλ' εἶμαι ἀνήσυχος, πολέμουμένη ἀπὸ τὴν τύψιν τοῦ συνειδότος, καὶ τυραννομένη ἀπὸ τὴν μὴ ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποσχέσεως, τὴν ὁποίαν ἔδωκα εἰς τὸν σύζυγόν μου. Μοῦ παρίσταται δὲ πολλάκις εἰς τὴν φαντασίαν μου ὡς νὰ μοῦ λέγῃ τοὺς αὐτοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους ἀπέτεινε πρὸς ἐμέ κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς αὐτοῦ, καὶ ὡς νὰ ἀγανακτῇ κατ' ἐμοῦ ».

Τοιαύτη ἦτον ἡ διήγησις τῆς δυστυχοῦς ταύτης γυναικός. Ἡ ἐντύπωσις τὴν ὁποίαν μ' ἐπροξένησεν ἦτο μεγίστη, καὶ ἰκανὴν ὥραν διέμενα σιωπῶν· τέλος πάντων τῆς εἶπον. « Εἶναι τῶ ὄντι μεγίστη ἡ δυστυχία σου, καὶ ἡ κατὰστασίς σου ἀθλιεστάτη. Ἀλλὰ καὶ

εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης ἀν' βυθισθῆτις, πάλιν πρέπει νὰ προσπαθῆσῃ διὰ νὰ σωθῇ· καὶ ἡ σωτηρία δὲν θραδύνει νὰ ἐπέλθῃ, ὅταν μὲ συντριβὴν καρδίας καὶ μὲ μετάνοιαν ἐπικαλεσθῆτις τὴν θείαν παντοδυναμίαν. Ἐνθαῤῥυνόμενος δὲ ἀπὸ τὴν θείαν βοήθειαν, δὲν πρέπει νὰ διστάσῃ, ἀλλὰ νὰ ἐπιχειρήσῃ μὲ θάρρος. Κάνεις τόπος δὲν εἶναι τόσον μακρὰν, ὥστε νὰ μὴν δύναται νὰ φθάσῃ τις μὲ τὴν θείαν ἀντίληψιν, καὶ κἀνὲν ἐπιχείρημα δὲν μένει ἀτελεσφόρητον, ὅταν τις τὸ ἐπιχειρίζεται, ἀναθέτων εἰς τὸν Ὑψιστον τὰς ἐλπίδας του. Σὲ συμβουλεύω λοιπὸν νὰ ὑπάγῃς μόνη σου νὰ εὔρῃς τὸν χωρικόν, καὶ νὰ τοῦ δώσῃς τὰ χρήματα· καὶ ἂν αὐτὸς δὲν ὑπάρχῃ, νὰ τὰ δώσῃς εἰς τοὺς κληρονόμους του· ἀλλ' ἂν τυχὸν ἐξηλείφθησαν ὅλοι οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀδικηθέντος, τότε νὰ παραδώσῃς τὰ χρήματα εἰς κοινωφελές τι κατὰσθημα. Τοιαῦτα πράξασα δύνασαι ν' ἀναπαύσῃς τὴν συνειδήσιν σου, ἰκανοποιούσα τὸν ἀδικηθέντα, καὶ ἐκπληροῦσα καὶ τὰς πρὸς τὸν σύζυγόν σου δοθείσας ὑποσχέσεις ». Τὴν παραγγελίαν ταύτην δὲν ἐβράδυνε διόλου νὰ ἐκπληρώσῃ, ἀλλ' ἀμέσως τὸ πρῶν τῆς ἐπομένης ἡμέρας, πρὶν ἔτι ἐγὼ ἀναχωρήσω δι' ἄλλο χωρίον, αὐτὴ ἀνεχώρησε διὰ τὴν Πελοπόννησον· καὶ μετὰ καιρὸν, ἔμαθον ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ χρήματα ἔδωκεν εἰς τὸν κύριον αὐτῶν, ἔτι ζῶντα, καὶ ὄλην τὴν περιουσίαν αὐτῆς διένειμεν εἰς βοηθήματα. »

Βλέπετε λοιπὸν (ἐπρόσθεσεν ὁ ἡγούμενος ἀποτεινόμενος πρὸς ἐμέ) ὅτι ἡ διόρθωσις ἐνὸς τοιούτου ἀμαρτήματος δὲν ἤθελε γένει ἴσως, ἐὰν ἐγὼ τυχὼν ἐκ περιστάσεως, δὲν ἤθελον δώσει εἰς τὴν γυναῖκα τὴν

συμβουλήν ταύτην, καὶ δὲν ἤθελον τὴν ἐνθαρρύνει διὰ τὴν ἐκτέλεσιν. Ἦῶσον δὲ πλειότερον ἢ γυνὴ αὐτὴ ἠδύνατο νὰ ὠφελῆθῃ, ἐὰν ἐξωμολογεῖτο τὸ ἀμάρτημα αὐτῆς εἰς πνευματικὸν ἱκανὸν, ὅστις ἤθελε κατορθώσῃ νὰ πείσῃ αὐτὴν νὰ κάμῃ τὴν διόρθωσιν, πρὶν ἔτι ἀπωλέσῃ τὰ τέκνα καὶ τὸν σύζυγον αὐτῆς. Εἶναι πολὺ πιθανὸν, ἂν ὄχι ὅλοι, τούλάχιστον ὅμως ὁ ἱερεὺς, νὰ ἔγεινε θῦμα τῆς τύψεως τοῦ συνειδότος.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΛΑΡΝΑΚΟΣ ΤΟΥ ΚΥΦΕΛΟΥ.

Ἐκ τῶν σημαντικωτέρων σκευῶν τῶν ἐπιδειχθέντων εἰς τὴν ἐν Λονδίῳ ἐκθεσιν διὰ τὴν καλλιτεχνίαν καὶ ἀρίστην κατασκευὴν αὐτῶν, ὑπῆρξαν ἡ αὐστριακὴ κλίνη (σελ. 15 καὶ ἀριθμὸς εἰκονογραφίας 119 τῆς παρά τοῦ K, Στ. Ξένου ἐκθέσεως) καὶ τοῦ ἀδακος τοῦ Κενιλγόρθου (σελ. 29 καὶ ἀριθ. 158 τῆς αὐτῆς ἐκθέσεως). Τὸ μὲν πρῶτον, κατασκευασθὲν διὰ νὰ προσφερθῇ δῶρον ἀπὸ ἡγεμόνος πρὸς ἡγεμόνα μετὰ τὴν εἰς τὴν παγκόσμιον ἐκθεσιν ἐπίδειξιν τῆς καλλιτεχνίας αὐτοῦ, μᾶς δίδει ἀφορμὴν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι κατεβλήθη διὰ τὴν κατασκευὴν αὐτοῦ καὶ τέχνη ἐνταυτῷ καὶ πολυτέλεια, ἥτοι πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ συντελέσῃ εἰς ὅσον ἔνεστι μεγαλητέραν ἀνύψωσιν τῆς δόξης τοῦ τεχνίτου καὶ τῆς φιλοκαλίας τοῦ προσφέροντος ἡγεμόνος· τὸ δεύτερον δὲ, ἂν καὶ δὲν ἔχη τὴν συνδρομὴν ἡγεμόνος, διότι εἶναι ἔργον πρὸς ἐπίδειξιν μόνον τῆς κατὰ τὴν τέχνην ἱκανότητος τοῦ κατασκευαστοῦ, οὐχ' ἤττον ὅμως δεικνύει ὅτι μεγάλη κατεβλήθη προσπάθεια διὰ νὰ κατασταθῇ τὸ σκεῦος τοῦτο θαυμαστὸν διὰ τὴν καλλι-

τεχνίαν του· ὡς καὶ τῷ ὄντι κατέστη τοιοῦτον, καὶ διὰ τὴν τέχνην, καὶ διὰ τὴν παράστασιν ὀλοκλήρου μυθιστορήματος τοῦ Οὐατελσκότου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἔλαβε καὶ τὴν ἐπωνυμίαν του.

Ἀμφότερα τὰ σκεύη ταῦτα δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς δείγματα τῆς προόδου, τὴν ὁποίαν ἐπὶ τῆς ἐνεστώσης ἐποχῆς ἔλαβεν ἡξυλογλυφικὴ τέχνη· ἀλλ' ἔκαμεν ἄρᾳ γε αὐτὴ τόσας προόδους, ὥστε νὰ ἀμαυρώσῃ τὰς ἀρχαίας ἐποχάς, ὡς ἐγένετο ἡδὴ ἐπὶ διαφορῶν ἄλλων ἀντικειμένων; Ἡμεῖς νομίζομεν ὄχι· καὶ τὴν ιδέαν μας στηρίζομεν εἰς τὴν ὁποίαν θέλομεν ἐκθέσει παρατήρησιν ἐπὶ τῆς περιγραφῆς τῆς Λάρνακος τοῦ Κυφέλου, μόνου ἀρχαίου σκεύους, διαβιβασθέντος εἰς τὴν αἰωνιότητα διὰ τῆς περιγραφῆς τοῦ Πausania· διότι, ἂν καὶ ἐκ πολλῶν τεμαχίων ἱστορικῶν ἀποδεικνύεται τὸ μέγεθος τῆς ποτυτελείας τῶν οἰκιακῶν σκευῶν τῶν ἀρχαίων, προερχομένης τόσον ἐκ τῆς ὕλης, ὅσον καὶ ἐκ τῆς ἐπιδεξίου κατασκευῆς, δὲν εὑρίσκεται ὅμως λεπτομερῆς περιγραφή οὐδενὸς τοιοῦτου εἶδους ἀριστοτεχνήματος, καθ' ὅσον ἡμεῖς γνωρίζομεν.

Ἡ Λάρναξ αὐτὴ ἐγένετο, ἢ πρὸ τῆς ἐποχῆς ὀλίγον τοῦ Κυφέλου, τυράννου τῆς Κορίνθου, ἢ ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτοῦ. Τὸ πρῶτον εἰκάζεται ἐκ τῶν λεγομένων ὅτι ὁ Κύφελος, βρέφος ὄν, ἐκρύβη ἐν τῇ Λάρνακι παρὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ὅτε ἐπεκλήτουν αὐτὸ οἱ ἀποσταλέντες νὰ τὸ φονεύσωσι, τὸ δεύτερον συμπεραίνεται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Κύφελος ἐνδέχεται νὰ κατασκεύασε τὴν Λάρνακα εἰς ἀνάμνησιν τοῦ θαύματος τῆς σωτηρίας του, καὶ νὰ ἀνέθεσεν αὐτὴν εἰς τοὺς θεοὺς ἕνεκεν εὐγνωμοσύνης.

Ἐὰν υποθέσωμεν ὅτι τὸ σκεῦος τοῦτο κατασκευάσθη ἐξ ὑπαρχῆς διὰ τὰ προσφερθῆ δῶρον εἰς τοὺς θεοὺς ἀπὸ ἡγεμόνα, ὁποῖος ὑπῆρξεν ὁ Κῦψελος, δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι καταβλήθη δι' αὐτὸ φροντίς διὰ τὰ κατασκευασθῆ ἀρμόδιον καὶ τοῦ Θεοῦ, πρὸς ὃν προσφέρετο, καὶ τοῦ ἡγεμόνος, ὅστις τὸ προσέφερεν. Ἄλλ' ἂν υποθέσωμεν ὅτι τοῦτο ἦτο σκεῦος εἰς οἰκίαν ἰδιωτικὴν, εἴτε πρὸς χρῆσιν, εἴτε καὶ πρὸς καλλωπισμὸν αὐτῆς, καὶ μολαταῦτα ἐθεωρήθη ἄξιον νὰ προσφερθῆ εἰς τοὺς θεοὺς, καὶ νὰ ἐκτεθῆ εἰς ναόν, ὅπου συνέρρεεν ἀφ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος πλῆθος θεατῶν, ὁποῖα ὑπῆρχεν ἡ Ἥλις, διὰ τὴν ἐν αὐτῇ τελουμένην πανήγυριν τῶν Ὀλυμπίων, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἡ ξυλογλυφικὴ, καὶ ἡ τέχνη τῆς κατασκευῆς τοιούτων σκευῶν, εἶχε φθάσει εἰς ὑψηλότατον βαθμὸν καλλιτεχνίας, καὶ μάλιστα ὅταν εἰς ταῦτα προσθέσωμεν ὅτι, μετὰ πολλὰς γενεὰς ὕστερον, ἠξίωσεν αὐτὸ περιγραφῆς λεπτομεροῦς ἱστορικός, ὁποῖος ὁ Πausanias.

Ἐκ τῶν σκέψεων τούτων ὀρμώμενοι προβαίνομεν εἰς τὸ νὰ εἰπώμεν, ὅτι αἱ νεώτεραι γενεαὶ ὑπερτεροῦν τὰς ἀρχαίας εἰς πολλὰς νέας ἐφευρέσεις· καθ' ὅσον ὅμως ἀφορᾷ διαφόρους τέχνας, ἐν αἷς καὶ ἡ ξυλογλυφία, δὲν ἐφθασαν ἀκόμη τὴν ἀρχαίαν. Πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἰδέας ταύτης θέλομεν ἐκθέσει λεπτομερῶς τὴν περιγραφὴν τοῦ σκεύους τούτου, θεωρηθέντος θαυμασίου, καὶ παραδοθέντος εἰς τὴν ἀγωνιότητα διὰ τῆς περιγραφῆς τοῦ Pausanias.

Οὔτε τὸ μέγεθος οὔτε τὸ σχῆμα τοῦ σκεύους τούτου ἀναφέρεται· λέγεται δὲ μόνον ὅτι ἦτον ἐκ κέδρου

καὶ ὅτι ἦσαν διηρημένα τὰ ἐπ' αὐτῷ ἐξεικονούμενα εἰς πέντε μέρη διακρινόμενα ἀπ' ἀλλήλων.

Καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος εἶχε τὸν Πέλοπα ἐφ' ἄρματος, φεύγοντα μετὰ τῆς Ἴπποδαμείας· οἱ δὲ σύροντες τὸ ὄχημα τούτου ἵπποι ἦσαν πτερωτοί. Κατόπιν ἤρχετο ὁ Οἰνόμαος διώκων τὸν Πέλοπα μετ' ὄχημα συρόμενον ἀπὸ δύο ἵππους. Ἀκολούθως ἐφαίνετο ὁ οἶκος τοῦ Ἀμφιαράου, ὅπου γυνὴ τις ἐκράτει τὸν Ἀμφίλοχον, νήπιον ὄντα, ἔμπροσθεν δὲ τῆς οἰκίας ἴστατο ἡ Ἐριφίλη κρατοῦσα εἰς χεῖρας τὸν ὄρμον (περιδέραιον) καὶ πλησίον αὐτῆς ἦσαν αἱ θυγατέρες τῆς Εὐρυδίκη καὶ Δημόνασσα καὶ ὁ Ἀλκμαίων γυμνός. Ἐπειτα παρίστατο τὸ ὄχημα τοῦ Ἀμφιαράου ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἴστατο ὁ ἠνίοχος Βάτων κρατῶν τὰς ἡνίας διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς καὶ λόγχην διὰ τῆς ἐτέρας, ὁ δὲ Ἀμφιαράος ἐφαίνετο ὡς ἀναβαίνων εἰς τὸ ὄχημα, διότι τὸν ἕνα πόδα εἶχεν ἐπὶ τοῦ ὀχήματος, καὶ τὸν ἕτερον ἐπὶ τῆς γῆς. Παρίστατο δὲ ὡς βλέπων ἀγρίως πρὸς τὴν Ἐριφίλην, καὶ ἔχων γυμνὸν τὸ ξίφος εἰς τὴν χεῖρα. Ἀκολούθως παρίστατο ὁ ἀγὼν τοῦ Πελίου, καθ' ὃν ἠγωνίζοντο οἱ Ἀργοναῦται, καθημένου τοῦ Ἡρακλέους ἐπὶ θρόνου ὡς ἀγωνοθέτου. Ὅπισθεν τοῦ Ἡρακλέους ἐφαίνετο γυνὴ αὐλοῦσα μετ' ὀργάνου αὐλοῦς. Ἡγωνίζοντο δὲ μετ' ὀχήματα, συρόμενα ἀπὸ δύο ἵππους, ὁ Πίσκος τοῦ Περιήρου, ὁ Ἀστερίων τοῦ Κομήτου, ὁ Πολυδεύκης, ὁ Ἀδμητος, καὶ ὁ Εὐφημος τοῦ Ποσειδῶνος, ὅστις ἐφαίνετο νικητῆς. Εἰς τὴν πάλιν ἠγωνίζοντο ὁ Πηλεὺς καὶ ὁ Ἰάσων, χωρὶς νὰ ὑπερισχύσῃ κανεὶς ἐξ αὐτῶν. Ὁ Εὐρυβώτας ἠγωνίζετο εἰς τὸν δίσκον, ὁ δὲ Μελαίων, Νεοσθεὺς, Φαλαρεὺς, Ἀργεῖος

καὶ Ἴφικλος ἠγωνίζοντο εἰς τὸ στάδιον, καὶ ὁ τελευταῖος ἐφαίνετο νικητῆς στεφανούμενος ἀπὸ τὸν Ἄκανθον. Ὁ Ἰόλαος ἐφαίνετο νικητῆς εἰς τὸ ἄρμα. Ὑπῆρχον καὶ θεαταί εἰς τὸν ἀγῶνα, μεταξύ τῶν ὁποίων διεκρίνοντο αἱ θυγατέρες τοῦ Πελίου. Ἐφαίνοντο καὶ τρίποδες κείμενοι κατὰ γῆς, διὰ νὰ χρησιμεύσιν ὡς βραβεῖα τῶν νικητῶν. Μετὰ τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἐφαίνετο ὁ Ἡρακλῆς ρίπτων τόξα κατὰ τῆς ὕδρας, ἰσταμένης πλησίον αὐτοῦ τῆς Ἀθηνᾶς. Μετὰ τοῦτον ἐφαίνετο ὁ Φινεύς καὶ οἱ Βορεάδαι καταδιώκοντες τὰς Ἀρπύας.

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος παρίστατο ἡ νύξ κρατούσα μὲ τὴν δεξιὰν χεῖρά της παιδίον λευκόν, κοιμώμενον, ἐξηγῶν τὸν ὕπνον, καὶ μὲ τὴν ἀριστερὰν παιδίον μέλαν, ἐμφαίνον τὸν θάνατον. Πλησίον ἐφαίνετο γυνὴ εὐειδῆς σφίγγουσα διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς της εἰς τὸν λαιμὸν ἐτέραν ἄσχημον γυναῖκα, καὶ τύπτουσα διὰ τῆς ἄλλης αὐτήν, ὅπερ παρίστανε τὴν δίκην καὶ τὴν ἀδικίαν. Ἀκολούθως δύο ἄλλαι γυναῖκες ἔτριβον φάρμακα εἰς ὄλμους (γουδία). Μετὰ ταῦτα παρίστατο ὁ Ἴδας προπορευόμενος, καὶ ἡ Μάρπησσα ἀκολουθοῦσα, ὅπου ἦτο καὶ τὸ ἐξῆς ἐπίγραμμα.

« Ἴδας Μάρπησσαν καλλίσφυρον, ἦν οἱ Ἀπόλλων

« Ἄρπασε, τὴν ἐκ ναοῦ ἄγει πάλιν οὐκ' ἀέκουσαν. Μετὰ τὴν σκητὴν ταύτην ἐφαίνετο ὁ Ζεὺς φορῶν χιτῶνα καὶ προσφέρων εἰς τὴν Ἀλκμήνην διὰ τῆς μιᾶς μὲν χειρὸς ποτήριον, διὰ τῆς ἐτέρας δὲ περιδέραιον. Ὑστερον ἐφαίνετο ὁ Μενέλαος, ὅστις ὠπλισμένος καὶ κρατῶν ξίφος, ὤρμα νὰ φονεύσῃ τὴν Ἑλένην. Ἀκολούθως ἐφαίνετο ἡ Μήδεια καθημένη ἐπὶ θρόνου ἰ-

σταντο δὲ εἰς μὲν τὰ δεξιὰ αὐτῆς ὁ Ἰάσων. εἰς δὲ τὰ ἀριστερὰ ἡ Ἀφροδίτη, ὅπου ἦτο τὸ ἐξῆς ἐπίγραμμα.

« Μήδειαν Ἰάσων γαμέει, κέλεται δ' Ἀφροδίτα. Μετὰ ταῦτα ἦσαν αἱ Μοῦσαι παριστανόμεναι ὡς ἀδουσαι, καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἦτον ὁ Ἀπόλλων, ὑπῆρχε δὲ καὶ ἐπίγραμμα.

« Λατοῖδας οὗτος ταχ' ἀναξ' ἐκάεργος Ἀπόλλων.

« Μοῦσαι δι' ἄμφ' αὐτὸν, χαρίεις χορὸς, αἴσι κατάρχει. Ἐπειτα παρίστατο ὁ Ἄτλας φέρων τοὺς οὐρανοὺς εἰς τὸν ὦμον καὶ κρατῶν μῆλα εἰς χεῖρας, ἐπήρχετο δὲ κατ' αὐτοῦ ὁ Ἡρακλῆς μὲ γυμνὸν ξίφος, ὑπῆρχε δὲ καὶ ἐπίγραμμα.

« Ἄτλας δ' οὐρανὸν οὗτος ἔχει, τὰ δὲ μῆλα μεθήσει. Μετὰ τοῦτον ἐφαίνετο ὁ Ἄρης ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν Ἀφροδίτην, καὶ ὁ Πηλεὺς κρατῶν τὴν Θέτιδα, ἐκ τῆς χειρὸς τῆς ὁποίας ἐβγαίνεν ὄφις ὀρμῶν πρὸς τὸν Πηλέα. Τελευταῖον ἐφαίνοντο αἱ Γαργόνες διώκουσαι τὸν Περσεά.

Εἰς τὸ τρίτον μέρος παρίσταντο στρατεύματα, μετὰ τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ πεζοὶ καὶ ἵππεις, καὶ ἐφαίνοντο ὡς προπαρασκευαζόμενοι εἰς μάχην, ἔπειτα ὡς ἀναγνωρισθέντες, ἀσπαζόμενοι ἀλλήλους.

Εἰς τὸ τέταρτον δὲ ἐφαίνετο ὁ Βορέας ἔχων οὐρὰν ὄφρων ἀντι ποδῶν, καὶ ἀρπάζων τὴν Ὀρεΐθειαν. Ἐπειτα ὁ ἀγὼν τοῦ Ἡρακλέους καὶ τοῦ Γηρυόνου, παριστανόμενου τριπλασίου κατὰ τὸ μέγεθος. Μετὰ τοῦτον ὁ Θησεὺς κρατῶν εἰς χεῖρας λύραν, καὶ πλησίον αὐτοῦ ἡ Ἀριάδνη κρατοῦσα εἰς χεῖρας στέφανον. Ἐπειτα παρίστανετο ὁ Ἀχιλλεὺς μαχόμενος πρὸς τὸν

τὸν Μέμνονα· πλησίον δὲ αὐτῶν ἴσταντο αἱ μητέρες τῶν. Μετὰ ταῦτα ἐφαίνετο ὁ Μελανίων, καὶ πλησίον αὐτῶν ἡ Ἀταλάντη κρατοῦσα νεβρὸν ἐλάφου. Ἐπειτα παριστάνοντο οἱ Διόσκουροι, ὧν ὁ εἷς ἀγένειος· μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἴστατο ἡ Ἑλένη, καὶ πρὸ τῶν ποδῶν αὐτῆς ἔκειτο ἡ Αἶθρα, ἐνδεδυμένη μέλανα φορέματα. Ἦτο δὲ πλησίον καὶ ἐπίγραμμα.

« Τυνδαρίδα Ἑλέναν φέρετον, Αἶθραν δ' Ἀθήναθεν
« Ἐλκετον.

Ὑστερον ἀπὸ τοῦτο ἐφαίνετο κείμενος κατὰ γῆς ὁ Ἰφιδάμας τοῦ Ἀντήνορος, ἔμπροσθεν δὲ αὐτοῦ παριστάνετο ὁ Κῶν μαχόμενος Πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα· ὑπῆρχε δὲ καὶ ἐπίγραμμα.

« Ἰφιδάμας οὗτός τε, Κῶν περιμάρνεται αὐτοῦ.
Ἐντὸς δὲ τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἀγαμέμνονος παριστάνετο ὁ φόβος, ἔχων κεφαλὴν λέοντος, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἦν ἐπίγραμμα.

« Οὗτος μὲν φόβος ἐστὶ βροτῶν, ὁ δ' ἔχων Ἀγαμέμνων.
Ὑστερον ἀπὸ τὴν σκητὴν ταύτην παριστάνετο ὁ Ἑρμῆς ὁδηγῶν τὰς τρεῖς θεὰς εἰς τὸν Πάριν, ὑπῆρχε δὲ καὶ ἐπίγραμμα.

« Ἑρμείας ὁδ' Ἀλεξάνδρῳ δείκνυσι διαιτῆ
« τοῦ εἶδους, Ἦραν καὶ Ἀθηνᾶν καὶ Ἀφροδίτην.
Ἀκολούθως ὑπῆρχεν ἡ Ἄρτεμις πτερωτὴ, κρατοῦσα διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς πάρδαλιν, καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς λέοντα· καὶ ἔπειτα ὁ Αἴας ἔλκων τὴν Κασσάνδραν ἀπὸ τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ὅπου ἦτον καὶ ἐπίγραμμα.

« Αἴας Κασσάνδραν ἀπ' Ἀθηναίας Λοκρὸς ἔλκε.
Μετὰ τοῦτο, ἐφαίνετο ὁ Πολυνεΐκης πεσὼν εἰς τὰ γό-

νατα, ὁ δὲ Ἐτεοκλῆς ὄρμων κα' αὐτοῦ, ὀπισθεν δὲ τοῦ Πολυνεΐκου ἴστατο ἡ Κῆρ (τὸ πεπρωμένον) μὲ ὀδόντας ἀγρίους καὶ ὄνουχας καμπύλους. Τελευταῖον δὲ ἦτον ὁ Διόνυσος ἐντὸς σπηλαίου ἐξαπλωμένος, ἔχων γένεια καὶ μακρὸ ἔνδυμα, καὶ κρατῶν εἰς χεῖρας χρυσοῦν ποτήριον, περὶ αὐτὸν δὲ ἦσαν, κλήματα, μηλέα, καὶ ροαί.

Εἰς τὸ πέμπτον μέρος ἐφαίνοντο, ἐντὸς σπηλαίου, κείμενοι ἐπὶ κλίνης, ἀνὴρ καὶ γυνή, τέσσαρες δὲ θεραπευαῖδες ἐφαίνοντο πρὸ τῆς θύρας τοῦ σπηλαίου ἐργαζόμεναι ὅσα ἔργα ἀναφέρει ὁ Ὅμηρος περὶ τῆς Κίρκης. Ἐπειτα ἦτον εἰς Κένταυρος, ἔχων πόδας ἵππου, τὰ δὲ ἔμπροσθεν μέρη ἀνθρώπινα· εἰκάζεται δὲ ὅτι ἦτον ὁ Χείρων· ἔπειτα ἦσαν αἱ νηρηίδες ἐπὶ ὄχημάτων συρομένων ἀπὸ δύο χρυσοπτέρους ἵππους, ἔπειτα ἡ Θέτις λαμβάνουσα τὰ ὄπλα τοῦ Ἀχιλλέως ἀπὸ τὸν Ἡφαιστον, φαινόμενον ὅτι δὲν εἶχε τοὺς πόδας ὑγίει· ὀπισθεν δὲ αὐτοῦ ἠκολούθει ὑπηρέτης κρατῶν πύραγρον. Μετὰ ταῦτα ἦτον ἡ Νausικάα μὲ τὴν δούλην τῆς, ἀμφότεραι ἐπὶ ἡμιόνων καταβαίνουσαι εἰς τὸν ποταμόν. Ἐπειτα παριστάνετο ὁ Ἡρακλῆς τοξεύων τοὺς Κενταύρους, ἐξ ὧν φαίνονται καὶ τινες φονευμένοι. Οὕτω δὲ συνεπληροῦτο τὸ ὄλον τῆς ἐργασίας.

ΠΕΡΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΚΑΘΥΣΤΕΡΟΥΝΤΩΝ
ΕΚ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ.

Πρὸς τὸν συντάκτην τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Λαοῦ.

Ἐπειδὴ ἡ συγχώνευσις τῶν καθυστερούντων ἐκ διαφορῶν χρήσεων δὲν ἀφορᾷ μόνον τὸ δημόσιον καὶ τοὺς

ταμίας, εἰς τοὺς ὁποίους θέλει χορηγήσει μεγίστας εὐκολίας, ὡς κατωτέρω θέλομεν ἐκθέσει, ἀλλ' ἀποβλέπει καὶ τοὺς πολίτας, ἀναγκαζομένους νὰ δέχωνται συχνότερον τὰς ἐπισκέψεις τῶν εἰσπρακτῶρων, πότε διὰ τὸ ἐν καὶ πότε διὰ τὸ ἄλλο εἶδος τῶν φόρων, νὰ φυλάττωσιν ἰδίας ἀποδείξεις δι' ἕκαστον φόρον καὶ δι' ἑκάστην δόσιν, τὸ ὁποῖον εἶναι ὀχληρὸν καὶ μάλιστα εἰς ἀγραμμάτους χωρικούς, καὶ πολλάκις ἐπιζήμιον, διότι ἀναγκάζονται νὰ πληρόνωσι δις τὸν αὐτὸν φόρον, ἂν ἀπώλεσαν τὴν περὶ τούτου ἀπόδειξιν, καὶ ἂν τὰ πρῶτα χρήματα δὲν εἰσῆλθον εἰς τὸ ταμεῖον, ὅπερ πολλάκις συνέβη, ἐνόμισα ὅτι δύναμαι νὰ αἰτήσω παρ' ὑμῶν τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀκολούθου διατριβῆς εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Λαοῦ σκοπὸν ἔχουσαν τὴν κοινὴν ὠφέλειαν, ὅθεν δῆποτε καὶ ἂν αὕτη δύναται νὰ προέλθῃ.

Δίδομεν ἀφορμὴν διὰ τῆς διατριβῆς ταύτης εἰς τὸ νὰ ληφθῇ πρόνοια πρὸς θεραπείαν κατάλληλον ἐνὸς κακοῦ, ὅπερ ἀφαιρεῖ μέγα μέρος τοῦ καιροῦ τῶν ταμίων καὶ ἄλλων ὑπαλλήλων, καὶ εἶναι ὀχληρὸν καὶ ἐνίοτε ἐπιζήμιον εἰς τοὺς φορολογουμένους, ὅλα δὲ ταῦτα ἄνευ ὠφελείας τινός, ἢ ἀνάγκης. (α).

Οὐδεὶς ἄλλος βέβαια παρὰ τοὺς ταμίας αἰσθάνεται

(α) Ἡ διατριβὴ αὕτη εἶναι ἔργον οἰκονομικοῦ ὑπαλλήλου, διατελέσαντος ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν. καὶ σκεφθέντος ὠρίμως περὶ τῶν πρὸς τακτοποίησιν καὶ διόρθωσιν αὐτῆς μέτρων.

Τοσοῦτον προθυμότερον δημοσιεύομεν αὐτὴν εἰς τὸ κοινόν, ὅσον οὐσιωδότεραν νομίζομεν τὴν ὕλην, καὶ ὠφελιμώτεραν τὴν δημοσίευσιν.

περισσότερον τὴν ἀνάγκην τῆς συγχωνεύσεως τῶν ἀπὸ κλεισμένας χρήσεις καθυστερούντων, διότι βλέπουν, ὅτι διὰ τοῦ μέσου τούτου ἤθελαν ἀποφύγει τὴν ἐκδοσιν πολλῶν γραμματίων, καὶ ἡ σύνταξις τῶν ἐτησίων λογαριασμῶν των, ὡς καὶ τῶν ἀπολογισμῶν, ἤθελεν ἀποκατασταθῆ πολὺ εὐχερεστέρα καὶ συντομωτέρα ἢ ἀνάγκη αὕτη τῆς συγχωνεύσεως καθίσταται ἔτι μᾶλλον ἐπαισθητῆ διὰ τοὺς λιανικούς φόρους, ἢ εἰσπραξίς τῶν ὁποίων εἶναι ἀνατεθειμένη εἰς τοὺς ταμιακοὺς εἰσπράκτορας. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν πινάκων, εἰς τοὺς ὁποίους περιέχονται οἱ λιανικοὶ φόροι ἐκάστης χρήσεως, ἀναβαίνει εἰς ὀκτώ, δέκα, δεκαπέντε, καὶ κατὰ τὸν ἐφετεινὸν φορολογικὸν νόμον, δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τεσσαράκοντα δύο, καὶ ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν πινάκων τούτων ἐξαντλεῖται καθ' ὅλοκληρίαν. Ὑπάρχουν λοιπὸν ἐκκρεμεῖς δι' ἕκαστον δῆμην ἑκατὸν περίπου κατάλογοι, οἱ ὁποῖοι ἅπαντες εἶναι συγκεντρωμένοι εἰς τὰς χεῖρας τῶν εἰσπρακτῶρων· ἐπειδὴ δὲ πᾶς εἰσπράκτωρ ἔχει δύο ἢ τρεῖς δῆμους εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του, ἐὰν εἰσπράξῃ, ἐν διαστήματι ἐνὸς ἢ δύο μηνῶν, χιλίας δραχμὰς ἀπὸ κλεισμένας χρήσεις, αἱ δραχμαὶ αὗται ἐνδέχεται νὰ ἀνήκουν εἰς ἑκατὸν, εἰς διακοσίους, ἢ καὶ εἰς πλειότερους πίνακας. Εἶναι λοιπὸν ἠναγκασμένος νὰ συντάξῃ χωριστὴν κατάστασιν διὰ τὰς εἰσπράξεις ἐκάστου πίνακος, τὸ δὲ ταμεῖον νὰ ἐκδώσῃ τοιαῦτα γραμμάτια παραδόσεως καὶ τοσαῦτα τριπλότυπα, ὅσα εἶναι αἱ καταστάσεις, τινὲς τῶν ὁποίων περιέχουσι μόλις μίαν δραχμὴν ἢ πεντήκοντα λεπτά· ἄς φαντασθῆταις ἤδη πόσος κόπος χρειάζεται διὰ τὴν ἐγγραφὴν τῶν γραμματίων τούτων εἰς τὸ κα-

Οημερινόν, διὰ τὴν σύνταξιν τῶν δεκαημέρων καταστάσεων, διὰ τὸν καταρτισμὸν τῶν μηνιαίων λιμῶν, καὶ πόσον ἐκ τῆς πληθύος ταύτης τῶν γραμματίων καθίσταται δυσχερὴς ἡ κατάστρωσις τῶν ἀπολογισμῶν καὶ ἡ τῶν ἐτησίων λογαριασμῶν τῶν ταμείων.

Προκειμένης ὅθεν τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ συγχωνευθῶσι τὰ καθυστεροῦντα τῶν κλεισμένων χρήσεων διὰ νὰ λείψῃ ἡ ματαία αὕτη καὶ ἐπίπονος πολυγραφία, ἤτον εὐχῆς ἔργον, ἐὰν ἡ συγχώνευσις ἐγένετο καθ' ὃν τρόπον εἶναι ἐκτεθειμένον εἰς τὴν περι μεταβολῆς τοῦ φορολογικοῦ συστήματος διατριβὴν, δημοσιευθεῖσαν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Λαοῦ (φυλ. Δ' σελ. 290.) ἐὰν δηλ. συγκεντροῦντο εἰς μίαν ἐκκαθάρισιν ὅλα τὰ χρέη ἐκάστου ὀφειλέτου ἐξ οἰασδήποτε πηγῆς καὶ ἂν προέρχωνται, καὶ αἱ τοιαῦται ἐκκαθαρίσεις, ἀφοῦ ἐπεδίδοντο εἰς τοὺς ὀφειλέτας καὶ ἐξειδικάζοντο αἱ προταθροόμεναι ὑπ' αὐτῶν ἀντιρρήσεις, κατεχωροῦντο εἰς ἓν βιβλίον εἰσπρακτέων, τὸ ὁποῖον ἤθελεν εἶσθαι τὸ γενικὸν βιβλίον τῶν εἰσπρακτέων ὅλων τῶν μέχρι τοῦδε κλεισμένων χρήσεων· ἀλλ' ἡ τοιαύτη συγχώνευσις προϋποθέτει τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ὀφειλετῶν ἀπὸ τοῦ δεδουλευμένου τόκου καὶ τὴν ὑπαγωγὴν ὅλων τῶν χρεῶν εἰς γενικὰ μέτρα ἐπιεικείας, ἄλλως τε ἀπαιτεῖ καὶ πολλὴν ἐργασίαν ἐκ μέρους τῶν ταμιακῶν καὶ τῶν ἄλλων οικονομικῶν ἀρχῶν, ὅποιαν εἶναι ἀδύνατον νὰ κάμωσιν, ἐν ὅσῳ ἡ τρέχουσα ὑπηρεσία μένει ὅπως ἔχη σήμερον· διὰ τοῦτο ἡ συγχώνευσις πρέπει νὰ ἐνεργηθῇ κατὰ τινὰ ἄλλον τρόπον ἀπλούστερον καὶ εὐκολώτερον, καὶ ὡς τοιοῦτον ἐγὼ νομίζω τὸ ἑξῆς.

1. Νὰ καταργηθῶσι τὰ ἄρθρα καὶ τὰ κεφάλαια διὰ

τὰς εἰσπράξεις τῶν κλεισμένων χρήσεων καὶ νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὸ νὰ γνωρίζωμεν μόνον εἰς ποίαν χρήσιν ἀνήκει ἐκάστη εἰσπραξις, δηλ. πόσα εἰσπράττωνται ἀπὸ τὰ καθυστερήματα ἐκάστου ἔτους. Ἀφοῦ πᾶσα χρήσις διαρκεῖ εἴκοσι δύο μῆνας, καὶ ἀφοῦ ἐντὸς τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος καταβάλληται πᾶσα προσπάθεια διὰ τὴν εἰσπραξίν τῶν ἐσόδων αὐτῆς, καὶ δὲν μένουσιν εἰμὴ λειψανά τινα. περὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν ὁποίων δὲν ὑπάρχουν πολλαὶ ἐλπίδες, ἔπρεπεν ὁμοῦ μὲ τὸ κλείσιμον τῆς χρήσεως νὰ κλείηται ὀριστικῶς καὶ ὁ λογαριασμὸς τῶν διαφορῶν αὐτῆς κεφαλαίων καὶ ἄρθρων, καὶ ὅλαι αἱ μετὰ ταῦτα εἰσπράξεις νὰ σημειοῦνται μὲ ἓν μόνον κονδύλιον. Βλέπετε ὅτι ἀπὸ τεσσαράκοντα ἑκατομμύρια, εἰς τὰ ὁποῖα συμποσοῦνται τὰ ὀφειλόμενα ἀπὸ κλεισμένας χρήσεις, μόλις εἰσπράττονται κατ' ἔτος 600—700 χιλ. ἀξίζει λοιπὸν τὸν κόπον διὰ τοσοῦτον μικρὸν ποσὸν νὰ ἐκδίδωνται μυριάδες γραμματίων, νὰ ἀπασχολῶνται τοσοῦτον τὰ ταμεῖα, τὸ Γεν. Λογιστήριον, καὶ τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον; καὶ διὰ τί; διὰ νὰ γνωρίζωμεν τὰ ἄρθρα καὶ τὰ κεφάλαια τοῦ προϋπολογισμοῦ, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνήκουν αἱ εἰσπράξεις ἐκάστης χρήσεως.

2. Ἀφοῦ παραδεχθῶμεν αὐτὴν τὴν ἀρχὴν, οἱ ταμῖαι, ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὰ βιβλία τῶν εἰσπρακτέων ἢ μᾶλλον ἀπὸ τοὺς ἐτησίους λογαριασμούς των, θέλουσιν μεταφέρει εἰς ἓν ἢ πλείοτερα (ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀφειλετῶν) βιβλία τὰ καθυστεροῦντα ἀπὸ κλεισμένας χρήσεις· εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο θέλουσιν καταγραφῆ κατὰ σειρὰν οἱ πρὸ τοῦ 1833 ὀφειλέται, ἀκολούθως οἱ τοῦ 1833 ἀνευ διχρίσεως κεφαλαίων καὶ ἄρθρων, ἐπειτα

οί τοῦ 1834 καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρι τῆς τελευταίας τῶν κλεισμένων χρήσεων· διὰ τὰ χρέη ἐκάστης χρήσεως θέλει φυλαχθῆ χωριστὸς αὐξων ἀριθμὸς τῶν ὀφειλετῶν καὶ θέλει γενεὴ ἰδιαιτέρα ἄθροισις· οἱ ὀφειλόμενοι λιανικοὶ φόροι θέλουν συγκεφαλαιωθῆ κατὰ δῆμον καὶ θέλουν σημειωθῆ μὲ ἓν κονδύλιον ἐπ' ὀνόματι τοῦ σχετικοῦ δήμου. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι θέλει ἀφεθῆ μεταξὺ τῶν ὀνομάτων τῶν ὀφειλετῶν ὁ ἀναγκαῖος τόπος διὰ νὰ σημειοῦνται αἱ μέλλουσαι εἰσπράξεις.

3. Διὰ τοὺς ὀφειλομένους λιανικοὺς φόρους ἐκάστης χρήσεως θέλει συνταχθῆ εἰς ὀνομαστικὸς κατάλογος. Εἰς τὸν κατάλογον τοῦτον, ὅστις θέλει φέρει τὸ ὄνομα τῆς ἀρμοδίου χρήσεως, θέλουν ἐγγραφῆ κατ' αὐξοντα ἀριθμὸν ὅλοι οἱ καθυστεροῦντες τοὺς φόρους των φορολογούμενοι. Ἐκτὸς δὲ τοῦ ὀφειλομένου ποσοῦ, θέλουν περιέχει εἰς ἰδιαιτέρας στήλας τὸ εἶδος τοῦ φόρου καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ καταλόγου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ ἀντιγραφή, διὰ νὰ ᾗναι εὐχερῆς πᾶσα ἐξέλεξις καὶ παραβολή· οἱ γενικοὶ οὗτοι κατὰ χρῆσιν κατάλογοι, τοὺς ὁποίους θέλουν παραβάλλει ὁ ταμίας καὶ ὁ οἶκον. ἔφορος μετὰ τῶν ἐξ ὧν ἀντεγράφησαν καὶ θέλουν ἐπικυρώσει διὰ τῆς ὑπογραφῆς των, θέλουν μένει εἰς τὸ ταμεῖον ὡς παραστατικά, ἀντίγραφα δὲ αὐτῶν θέλουν δοθῆ εἰς τοὺς εἰσπράκτορας, οἱ ὅποιοι θέλουν παραδίδει τοῦ λοιποῦ τὰς εἰσπράξεις ἐκάστης χρήσεως διὰ μιᾶς καταστάσεως διὰ νὰ ἐκδίδηται ἓν μόνον γραμματίον.

4. Τοῦ κατὰ β' συνταχθησομένου γενικοῦ βιβλίου τῶν καθυστερούντων ὑπὸ κλεισμένας χρήσεις, θέλει ὁ-

ποβληθῆ ἓν ἀντίγραφον εἰς τὸ Γεν. Λογιστήριον καὶ ἕτερον εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον· ἐπὶ τοῦ πρώτου θέλουν γίνεσθαι αἱ ἀναγκαῖαι πιστώσεις διὰ τὰς ἐνεργουμένας εἰσπράξεις ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μηνιαίων λμῶν· τὸ δεύτερον θέλει χρησιμεύσει διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν ἐτησίων λμῶν, οἷτινες διὰ τὰς κλεισμένας χρήσεις δὲν εἶναι πλέον ἀνάγκη νὰ καταστρώνωνται, ὅπως σήμερον, ἀλλὰ θέλουν εἶσθαι ἀπλῆ σημείωσις τῶν ἐντὸς τοῦ ἔτους ἐνεργηθεισῶν εἰσπράξεων κατὰ χρῆσιν.

5. Ἄμα κλείη ἐκάστη χρῆσις, οἱ ταμῖαι θέλουν μεταφέρει τὰ καθυστεροῦντα εἰς τὸ γεν. βιβλίον, καὶ θέλουν ὑποβάλλει τὰ ἀναγκαῖα ἀντίγραφα εἰς τὸ Γεν. Λογιστήριον καὶ τὸ ἐλεγκτικὸν Συνέδριον διὰ νὰ προσαρτῶνται ἢ νὰ ἀντιγράφωνται εἰς τὰ παρ' αὐτοῖς βιβλία.

6. Ἐάν μετὰ τὸ κλείσιμον τῆς χρήσεως συμπέσῃ νὰ βεβαιωθῶσιν εἰσπρακτέα ὑπαγόμενα εἰς αὐτὴν, θέλουν ἐγγράφεσθαι εἰς τὸ ἀνωτέρω βιβλίον κάτωθι τῶν ὀφειλετῶν τῆς αὐτῆς χρήσεως, καὶ θέλουν εἰδοποιεῖσθαι ἀμέσως τὸ Γεν. Λογιστήριον καὶ τὸ Συνέδριον διὰ νὰ κάμωσι τὰς αὐτὰς ἐγγραφὰς εἰς τὰ παρ' αὐτοῖς βιβλία.

Κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον νομιζῶ, ὅτι ἤθελε κατασταθῆ πολὺ εὐκολοτέρα καὶ ἡ παράδοσις τῶν ταμείων ἀπὸ προκατόχου εἰς διάδοχον, διότι ἀπὸ νὰ παραδίδη ὁ πρῶτος εἰς τὸν δεύτερον ὀνομαστικοὺς καταλόγους ὅλων τῶν καθυστερούτων, ἠδύνατο διὰ τὰς πλειοτέρας χρήσεις νὰ παραδίδη σημειώσεις τῶν γενομένων εἰσπράξεων ἢ καὶ νὰ ἐκπίπτωνται αὐταὶ ἀπὸ τοῦ ὀλικῆν ποσόν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος περὶ ἀπλοποιήσεως τῆς ταμιακῆς ὑπηρεσίας, δὲν κρίνω ἀποσκοποῦ νὰ σᾶς προσθέσω καὶ τὰ ἀκόλουθα ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο.

Καὶ πρῶτον νομίζω, ὅτι πρέπει νὰ ληφθῆ πρόνοια περὶ τακτοποιήσεως τῶν εἰσπρακτέων ἀπὸ τέλη χαρτοσήμου, ποινικὰ ἐξόδα, καὶ πειθαρχικὰς ποινὰς τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὅπως εἶναι σήμερον κανονισμένον τὸ μέρος τοῦτο τῆς ὑπηρεσίας, ἅμα καταδικασθῆ τις ἀπὸ τὸ ποινικὸν δικαστήριον, ὁ ἀρμόδιος γραμματεὺς ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸ ταμεῖον ἀπ' εὐθείας μὲν ἀπόσπασμα τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως περιέχον τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ χαρτοσήμου τὸ ὁποῖον ἐδαπανήθη εἰς τὴν δίκην ταύτην, διὰ τοῦ νομάρχου δὲ πίνακα τῶν ποινικῶν ἐξόδων, καὶ ἐὰν ὑπάρχῃ πρόστιμον ἢ χρηματικὴ ποινὴ, πρέπει νὰ στείλῃ ἕτερον ἀπόσπασμα διὰ τοῦ εἰσαγγελέως, Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἔσοδα ταῦτα ὑπάγονται εἰς διάφορα τοῦ προϋπολογισμοῦ ἄρθρα, ὁ ταμίας ὀφείλει νὰ ἐκδώσῃ ἰδιαιτέρα διπλότυπα εἰσπρακτέων, καὶ νὰ κάμῃ χωριστὰς ἐγγράφας εἰς τὸ βιβλίον τῶν εἰσπρακτέων, ὅταν δὲ εἰσπραχθῶσιν, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐκδίδῃ τρία γραμματῖα, ἐν διὰ τὰ τέλη χαρτοσήμου, ἄλλο διὰ τὰ ποινικὰ ἐξόδα, καὶ ἄλλο διὰ τὴν ποινήν· τὸ γελοιωδέστερον δὲ ἀπὸ ὅλων εἶναι ὅτι πρέπει νὰ δαπανᾶται καὶ χαρτόσημον ἴσης ἀξίας μὲ τὰ πληρωθέντα τέλη χαρτοσήμου· ὡς ἐκ τούτου βλέπει τις εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνὸς τοὺς ταμίας νὰ ἐξάγουν ἀπὸ τὴν ἀποθήκην χιλίων ἢ καὶ ἐπέκεινα δραχμῶν χαρτόσημον καὶ νὰ τὸ προσκολλῶσιν εἰς τὰ γραμματῖα τῆς παραδόσεως διὰ συντόμου πράξεως, διὰ τὴν καταχώρησιν τῆς ὁποίας ἐφ' ὅλων τῶν προσαρ-

τωμένων φύλλων δαπανᾶται πᾶσι πᾶσι ὁλόκληρος ἐβδομάς· ἐγὼ φρονῶ, ὅτι ὅλα τὰ ἔσοδα ταῦτα ἠδύναντο νὰ συγχωνευθῶσιν εἰς ἓν ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον δικαστικὰ ἐξόδα, καὶ τότε ὁ μὲν γραμματεὺς τοῦ δικαστηρίου ἤθελε πέμπει ἐν μόνον ἀπόσπασμα τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως εἰς τὸν ταμίαν ἀντὶ τῶν τριῶν, τὰ ὁποῖα συντάττει ἤδη, καὶ διὰ τὰ ὁποῖα βάλλει εἰς ἐνασχόλησιν τὸν νομάρχην καὶ τὸν εἰσαγγελέα, ὁ δὲ ταμίας ἤθελεν ἐκδίδει ἐν μόνον διπλότυπον εἰσπρακτέων, ἤθελε κάμνει μίαν ἐγγράφην, ἤθελεν ἐκδίδει ἐν γραμματῖον παραλαβῆς, καὶ ἤθελεν ἀποφεύγει τὴν προσάρτησιν τοῦ χαρτοσήμου, ἥτις καὶ ἐπίπονος καὶ δαπανηρὰ εἶναι διὰ τῆς συγχωνεύσεως ταύτης καὶ ὁ ὄγκος τῶν βιβλίων τῶν εἰσπρακτέων ἤθελεν ἐλαττωθῆ, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν διπλοτύπων εἰσπρακτέων καὶ γραμματῖων παραλαβῆς ἤθελεν ἀρκετὰ περιορισθῆ.

2. Τὰ περὶ πωλήσεως τοῦ ἐρυθροσήμου χαρτοσήμου πρέπει νὰ κανονισθῶσιν ἄλλως πως. Τὸ χαρτόσημον τοῦτο πωλεῖται, ὡς γνωρίζετε, παρὰ τοῦ δημοσίου εἰς τὰ ἡμισυ τῆς ὀνομαστικῆς αὐτοῦ ἀξίας, Ἐν τούτοις οἱ ταμίαι χρεοῦνται μὲ τὸ ὄλον αὐτῆς, καὶ διὰ τοῦτο ὅταν πωλῶσι χιλίων π. χ. δραχμῶν χαρτόσημον δικαστηρίων, ἐπειδὴ πληρόνεται εἰς μετρητὰ πεντακοσίας μόνον δραχμάς, εἶναι ὑπόχρεοι νὰ ζητῶσι καὶ νὰ λάβωσι παρὰ τοῦ ἀγοραστοῦ εἰκονικὰ ἀποδείξιν περὶ τοῦ ὅτι τῶ ἔδωκαν αὐτοὶ ἄλλας πεντακοσίας δραχμάς διὰ δικαίωμά του, τὰς τοιαύτας ἀποδείξεις ὑποβάλλουσι κατὰ μῆνα εἰς τὸ ὑπουργεῖον, καὶ εἰς τοὺς δευτερεύοντας διατάκτας καὶ ἐκδίδεται ἐνταλμα διὰ τοῦ ὁποίου ἰσοζυγίζεται ὁ ληρὸς τῆς πωλήσεως τοῦ χαρτοσήμου.

Ἐγὼ φρονῶ, ὅτι ἡδύνατο νὰ λείψῃ ὀλοσχερῶς τὸ χαρτόσημον τῶν δικαστηρίων, καὶ ὅσα ἔγγραφα γράφονται ἤδη ἐπ' αὐτοῦ νὰ γράφονται ἐπὶ χαρτοσήμου μελανῆς σφραγίδος ἔχοντος τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας αὐτοῦ π. χ. τὰ ἐπίδοτήρια νὰ γράφονται ἐπὶ χαρτοσήμου 50 λεπτῶν, καὶ οἱ κλητῆρες νὰ λαμβάνουν ἄλλα πενήτηντα διὰ δικαίωμά των. Ἐὰν ὅμως ἡ κυβέρνησις θέλῃ νὰ διατηρήσῃ τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ χαρτοσήμου διὰ νὰ γνωρίζῃ πόσα ἀπολαμβάνουν οἱ μεταχειριζόμενοι αὐτὸ ὑπάλληλοι, ἄς χρεώσῃ τὸν ταμίαν μὲ τὰ ἥμισυ τῆς ὀνομαστικῆς του ἀξίας διὰ νὰ λείψουν καὶ αἱ εἰκονικαὶ ἀποδείξεις καὶ τὰ ἐντάλματα.

3. Πρέπει νὰ ληφθῇ ἡ πρόνοια περὶ ἐπλοποιήσεως τῆς πληρωμῆς τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων καθ' ὃν τρόπον εἶναι σήμερον κανονισμένον τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, εἶναι ἀδύνατον νὰ λάβουν εἰς χεῖράς των ὑπάλληλοι τὸ τῆς πληρωμῆς ἐντάλμα πρὸ τῆς 15 ἢ 20 τοῦ ἐπομένου μηνός· ἀλλὰ μὲ τοὺς μισθοὺς τοὺς ὀπίους ἔχουσι, καὶ μὲ τὰς ἀνάγκας εἰς ἃς οἱ περισσότεροι διατελοῦσιν, οἱ πλεῖστοι λαμβάνουσιν ἀνάγκην ἄμω τελειώσῃ ὁ μῆν καταφεύγουσι λοιπὸν εἰς τὸν ταμίαν, καὶ οὗτος ἀναγκάζεται νὰ πληρώσῃ τοὺς δεδουλευμένους μισθοὺς των χωρὶς ἐντάλμα· διὰ τῆς τοιαύτης δὲ προπληρωμῆς, οὐ μόνον ἀναδέχεται μεγάλην εὐθύνην, ἀλλ' ὑποβάλλεται εἰς τρομερὰν περιπλοκήν, διότι ἀναγκάζεται νὰ κρατῇ ἰδιαιτέραν σημείωσιν τῶν τοιούτων πληρωμῶν, καὶ ὅταν ἔρχονται τὰ ἐντάλματα, νὰ εὐρίσκη τὰς ἀποδείξεις καὶ νὰ τὰς προσαρτᾷ.

Ἐγὼ εἶμαι τῆς ἰδέας ὅτι διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς

μισθοδοσίας τῶν τακτικῶν ὑπαλλήλων δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ οὐδεμία διατύπωσις. Ἀμὰ διορίζεται ἡ μετατίθεται ὁ ὑπάλληλος εἰς τινα ἐπαρχίαν, τὸ ἀρμόδιον ὑπουργεῖον ἔπρεπε νὰ εἰδοποιῇ τὸν ταμίαν, οὗτος δὲ ἔπρεπε νὰ τὸν πληρόνῃ λαμβάνων τὴν ἀπόδειξίν του, θεωρημένην ἀπὸ τὸν προϊστάμενον τοῦ γραφείου, εἰς ὃ ἀνήκει, πρὸς βεβαίωσιν τοῦ ὅτι δικαιοῦται νὰ λάβῃ πλήρη τὸν μισθὸν κατὰ τὸν μῆνα ἐκεῖνον. Ἐὰν ὅμως διὰ τὸ ὁμοίωμα θεωρῆται ἀναγκαῖα ἡ ἐκδοσις ἐντάλματων καὶ διὰ τοὺς μισθοὺς τῶν τακτικῶν ὑπαλλήλων, ἔπρεπε νὰ ἀνοίγωνται αἱ ἀναγκαῖαι πιστώσεις παρὰ τοῖς δευτερεύουσι διατάκταις καὶ τοῖς ταμίαις ἅπαξ δι' ὅλον τὸ ἔτος· τούτου δὲ γενομένου, οἱ ὑπάλληλοι ἐκάστου γραφείου ἡδύνατο νὰ συντάττωσι τὴν μισθοδοτικὴν των κατάστασιν ἐπὶ τοῦ ἀναλόγου χαρτοσήμου, ἀφίνοντες ἐπ' αὐτῆς στήλην διὰ νὰ θέτωσι τὰς ὑπογραφὰς των πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἐξοφλήσεως· αἱ τοιαῦται καταστάσεις ἤθελον συγκεντροῦσθαι εἰς τὰ γραφεῖα τῶν δευτερευόντων διατακτῶν τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ μηνός. Ἐντὸς, δὲ δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν ἤθελον εἶσθαι ἐκδομένα τὰ ἐντάλματα, τὰ ὅποια ἐξοφλούμενα διὰ τῆς ὑπογραφῆς τῶν ληπτῶρων, ἤθελον ἀποστέλλεσθαι εἰς τὸν ταμίαν, ὅστις ἤθελον ἐξοφλεῖ διὰ μιᾶς ἕκαστον ἐντάλμα, ἀπαλλαττόμενος οὕτω τοῦ μεγάλου κόπου καὶ τῆς περιπλοκῆς τοῦ νὰ πληρώσῃ χωριστὰ ἕκαστον ἄτομον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δὲ ἤθελον γίνεσθαι καὶ τὰ χρηματικὰ ἐντάλματα τοσοῦτον ὀγκώδη ὅσον εἶναι σήμερον.

Κατ' ἐμὲ, ἄπειροι ἀπλοποιήσεις ἤμποροῦν νὰ ἐπενεχθῶσιν εἰς τὴν ταμιακὴν ὑπηρεσίαν, ἀλλὰ πρέπει νὰ

ὑπάρχη διάθεσις εἰς τὴν κεντρικὴν ἐξουσίαν νὰ τὰς παραδεχθῆ καὶ νὰ τὰς βάλῃ εἰς πρᾶξιν.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΑΛΑΤΟΣ ΩΦΕΛΕΙΩΝ.

Τὸ μαγειρικὸν ἅλας, ὀνομαζόμενον καὶ κατ' ἐξοχὴν ἅλας, ἄνευ ἐπιθέτου τινός, ἢ ἐξάγεται ὡς ὄρυκτὸν ἀπὸ τὴν γῆν, ὅπου μεγάλαι ποσότητες ἐναποταμιεύθησαν παρὰ τῆς φύσεως, ἢ κατασκευάζεται διὰ τοῦ θαλασσίου ὕδατος..

Τὸ ἅλας εἶναι ἀντικείμενον τῆς πρώτης ἀνάγκης, ὡς εἰσερχόμενον εἰς παντός σχεδὸν εἶδους τροφήν τῶν ἀνθρώπων. Ὁ πτωχὸς μάλιστα πολλάκις μεταχειρίζεται τὸ ἅλας ὡς προσφάγιον, ἐνόνων αὐτὸ μὲ ὀρίγανον, καὶ κατασταίνων ἡδύτερον τὸν ἄρτον του.

Ὁ πτωχὸς ἔχει πλειοτέραν ἀνάγκην τοῦ ἁλατος, παρὰ τὸν πλούσιον, διότι δι' αὐτοῦ κατασταίνει φαγώσιμα διάφορα πράγματα, ἅτινα ἄνευ αὐτοῦ ἀδύνατον ἦτον νὰ κατασταθῶσι τοιαῦτα. Διὰ τοῦτο, ὁ πτωχὸς κάμνει πλειοτέραν χρῆσιν τοῦ ἁλατος παρὰ τὸν πλούσιον, ὅστις δύναται νὰ προμηθεύεται μέγα μέρος τροφῶν μὴ ἔχουσῶν ἀνάγκην ἁλατός, ὡς τὰ γλυκίσματα κτλ.

Ἡ γεωργία ἔχει μεγίστην ἀνάγκην τοῦ ἁλατος, διότι δι' αὐτοῦ κακίους ποιότητος χόρτον καθίσταται φαγώσιμον εἰς τὰ ζῶα, καὶ διότι αὐτὸ συντελεῖ τὰ μέγιστα διὰ τὴν ὑγίειαν, τὴν παχύτητα καὶ τὴν καλὴν ποιότητα τοῦ κρέατος τῶν κτηνῶν.

Τὸ ἅλας θεωρεῖται ὡς οὐσίᾳ ἐξόχως θρεπτικῆ, διότι συντελεῖ τὰ μέγιστα εἰς τὴν χώνευσιν, καὶ κατασταίνει θρεπτικωτάτας ὅλας σχεδὸν τὰς τροφάς,

αἵτινες ἄνευ αὐτοῦ ἔχουσι μωρὰν γεῦσιν, καὶ δὲν εἶναι θρεπτικαί, ἔνεκα τῶν ἀνέμων τοὺς ὁποίους προκαλοῦν.

Ὡς καὶ ἡ κόπρος ἀκόμη τῶν κτηνῶν, εἰς τὰ ὁποῖα δίδεται ἅλας, καὶ τὰ ὁποῖα μεγάλως ἐπιζητοῦσιν αὐτὸ, γίνεται πολὺ καλητέρα πρὸς εὐφορίαν, καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτῆς ταχυτέρα.

Τὸ ἅλας χρησιμεύει εἰς κατασκευὴν τῆς σόδας, αὐτὴ δὲ εἶναι ἐκ τῶν σημαντικωτέρων προϊόντων πρὸς κατασκευὴν σαπωνίων, ὑέλου, καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα χημικὰ ἔργα.

Τοσοῦτον λοιπὸν πολύχρηστον προϊόν, καὶ δυνάμενον νὰ κατασταθῆ μεγίστων ὠφελειῶν πρόξενον καὶ εἰς τὸ δημόσιον καὶ εἰς τοὺς ιδιώτας, ἐσφαλμέναι θεωρίαι τὸ κατέστησαν ἄχρηστον σχεδὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὸ χειρότερον, χρησιμεύει ὡς μέσον διαφθορᾶς τῶν εἰς αὐτὸ ἐνασχολουμένων ὑπαλλήλων.

Ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἔχει ἤδη εἰσόδημα ἀπὸ τὸ ἅλας τριακοσίας περίπου χιλιάδας δραχμῶν. Διὰ νὰ λάβῃ δὲ αὐτὸ τὸ ποσὸν πρέπει νὰ πωληθῆ ἅλας ὀκτάδες 3,750,000· ἀλλ' ἄρα γε τὸσον μόνον ἅλας δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀναπληροῦν ὅλας τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου ;

Ἡ Ἑλλάς, ὁμοῦ μὲ τοὺς παρεπιδημοῦντας ξένους, ἔχει πληθυσμὸν ἐξ 1,200,000 περίπου. Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ἕκαστον ἄτομον, κατὰ μέσον ὄρον, κάμνει χρῆσιν ἡμισείας ὀκτῶς ἁλατος κατὰ μῆνα, ὅπερ ἴσως εἶναι καὶ τοῦ ἱκανοῦ ὀλιγώτερον, ἡ γενικὴ καθ' ὅλον τὸ κράτος κατανάλωσις τοῦ ἁλατος πρέπει νὰ συγίσταται εἰς ὀκτ. 7,200,000 τοῦλάχιστον.

Υπάρχουν εις τὴν Ἑλλάδα γιδοπρόβατα, ἢ λιανὰ λεγόμενα κτήνη 4,500,000 περίπου, ἐὰν εἰς ἕκαστον αὐτῶν δοθῇ ἐτησίως ἡμισυ μόνον ὀκτῶς ἄλατος, προκύπτει ὅτι τὸ εἰς ταῦτα ἐξοδευόμενον ποσὸν συνίσταται εἰς ὀκτάδας 2,250,000.

Τοῦ ἄλατος γίνεται χρῆσις εἰς ἀλάτισμα τυρῶν, ἐλαιῶν, δερμάτων κτλ. ἐὰν ὑπολογίσωμεν μόνον τὰ ἐξαγόμενα τοῦ κράτους ἐκ τῶν προϊόντων τούτων ἡμποροῦμεν νὰ ὑπολογίσωμεν ὡς ἔγγιστα 1,000,000. Τὸ ὅλον λοιπὸν τοῦ καταναλισκομένου ἄλατος ἀναβαίνει 10,450,000, τὸ ποσὸν τοῦτο πρὸς ὀκτῶ λεπτὰ φέρει δραχμᾶς.

836,000.

εἰσπράττει δὲ ὡς ἄνω τὸ δημόσιον.

300,000.

ἔλλείπουν ἄρα 536,000

ἥτοι ὡς ἔγγιστα τὰ δύο τρίτα τοῦ ὅλου ἐκ τοῦ καταναλισκομένου ἄλατος.

Εἶναι λοιπὸν δίκαιον νὰ διατηρῆται φόρος, τοῦ ὁποίου τὸ ἓν μόνον τρίτον εἰσέρχεται εἰς τὸ ταμεῖον, τὰ δὲ δύο τρίτα διαρπάζονται παρὰ τῶν ὑπαλλήλων, εἰς τοὺς ὁποίους ἀλληλοδιαδόχως ἐπιβάλλεται τὸ στίγμα τῆς καταχρήσεως ;

Ἄλλὰ καὶ διὰ νὰ εἰσπραχθῇ τὸ ποσὸν τοῦτο πόσας δυσκολίας ἐπιφέρουν εἰς τὸν καταναλωτὴν, πόσα χασομέρια εἰς τὸν μακρόθεν ἐρχόμενον γεωργὸν, καὶ πόσον καταχρηστικὸν καὶ αὐθαίρετον πολλάκις εἶναι καὶ τὸ ζύγισμα αὐτοῦ! Τὸ χειρότερον δὲ πάντων εἶναι, ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο τοῦ μονοπωλείου καθίσταται ἐπιζήμιον τὰ μέγιστα καὶ εἰς τοὺς ιδιώτας, διότι ἔνεκα τῆς μεγάλης τιμῆς τοῦ ἄλατος τὰ κτήνη μόλις

τὸ τρίτον ἐξοδεύουν τοῦ ὅσον ἦτον ἀναγκαῖον πρὸς χρῆσιν αὐτῶν, καὶ ἡ γεωργία στερεῖται τὰς ἐκ τῆς χρήσεως αὐτοῦ ὠφελείας.

Πρὶν τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ἱκανὰ μετ' αὐτὴν ἔτη, ἐκ τῶν κατὰ τὴν νῦν ἐλευθέραν Ἑλλάδα ἀλυκῶν ἐξήγοντο ἑκατομμύρια ἄλατος εἰς τὰς γειτονικὰς ἐπαρχίας τῆς Τουρκίας. Τὴν σήμερον οὐδεμία σχεδὸν ἐξαγωγή γίνεται διὰ τὰς κατὰ τὴν πώλησιν καὶ ἐξαγωγὴν ἀκατανικήτους δυσκολίας καὶ περιπλοκάς, καὶ οὕτω καὶ τὸ δημόσιον ἐστερήθη σημαντικοῦ ἐσόδου, καὶ οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀλυκῶν ἀπώλεσαν μέγα μέρος τῶν ἐκ τῆς ἐργασίας των ὠφελειῶν.

Τὸ ἄλας δὲν παράγει, ὡς ἄνωτέρω εἶπομεν, οὐδεμίαν σχεδὸν ὠφέλειαν πρὸς τὸ δημόσιον, ἐπιφέρει μάλιστα πλαγίως καὶ ζημίαν σημαντικὰς καὶ πρὸς τὸ δημόσιον καὶ πρὸς τοὺς ιδιώτας, ἔνεκα τῆς ὑπερόγκου τιμῆς καὶ τῆς μὴ ἀρμοδίου διαχειρήσεως αὐτοῦ, ἐνῶ ἠδύνατο νὰ ἀποβῇ σημαντικώτατον προϊόν διὰ τὸ δημόσιον, ὠφελιμώτατον δὲ εἰς ὅλην ἓν γένει τὴν κοινωνίαν, καὶ μέσον πορίσμου εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες θέλουν ἐνασχοληθῆ εἰς τὴν καλλιέργειαν αὐτοῦ· ἐπιθυμοῦντες νὰ συντελέσωμεν εἰς τὸ νὰ κατασταθῇ ὅσον πρέπει ἐπωφελὲς τὸ πολύτιμον τοῦτο προϊόν ἐρχόμεθα εἰς ἀνάπτυξιν αὐτοῦ.

Τὰ δημόσιον καταργοῦν τὸ μονοπωλεῖον τοῦ ἄλατος, καὶ ἐνοικιάζον πολυετῶς ἄλας τὰς ἄλυκας τοῦ κράτους, καὶ δύο μῶνον λεπτὰ ἂν προσδιορίσῃ τὴν τιμὴν τοῦ ἄλατος, θέλει ἀπολαύσει πλεότερον εἰσόδημα παρ' ὅπερ σήμερον ἀπολαμβάνει· καὶ ἰδοὺ ὁ λόγος.

Οἱ ἐνοικιασταὶ τῶν ἀλυκῶν ἐργαζόμενοι δι' ἑαυτοὺς θέλουν ἐξοδεύει εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀλυκῶν πολὺ ὀλιγώτερα, ἀπ' ὅσα σήμερον γίνονται ἐξ ὁδοῦ, καὶ θέλουν προάγει πολὺ πλείοτερον ποσὸν ἄλατος ἀπ' ὅσον σήμερον παράγεται, γινομένης τῆς καλλιεργείας δι' ἐπιστατῶν τοῦ δημοσίου. Εἶναι ἤδη ἀποδεδειγμένον καὶ ἀναντίρρητον τοῦτο ὅχι μόνον παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ παρ' ἔθνεσι πολὺ πλείοτερον παρ' ἡμῶν τακτοποιημένοις. Τὰ διὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ ἄλατος ἐξ ὁδοῦ δὲν ἠμποροῦν νὰ ὑπερβῶσι τὸ ἐν τέταρτον τοῦ λεπτοῦ εἰς ἐκάστην ὁκάν, ἐὰν δὲ πωλήσῃσι πρὸς δύο λεπτὰ μόνον τὴν ὁκάν, θέλουν ἔχει κέρδος ἐν λεπτὸν καὶ τρία τέταρτα. Εἴμεθα δὲ βέβαιοι ὅτι οἱ ἐνοικιασταὶ θέλουν ἀφεύκτως δώσει δι' ἐνρίκιον πρὸς τὸ δημοσίον ὅ,τι σήμερον αὐτὸ ἀπολαμβάνει ὡς καθαρὸν εἰσόδημα, διότι θέλουν ἔχει τὴν βεβαιότητα ὅτι καὶ πρὸς δύο λεπτὰ πωλοῦντες τὸ ἄλας, θέλουν ἀπολαύσει καὶ ὅ,τι πρόκειται νὰ δώσωσι δι' ἐνοίκιον, καὶ νὰ εὐγάλωσι τὰ ἐξοδα, καὶ νὰ κερδήσωσιν ἀκόμη, καὶ ἰδοὺ διατὶ λέγομεν ὅτι θέλει ἔχει τὴν βεβαιότητα ταύτην.

Ἐπελογίσασμεν ὅτι τὸ καταναλισκόμενον εἰς τὸ κράτος ὄλας ἀναβαίνει εἰς 10,450,000 ὁκάδας τὸ ποσὸν τοῦτο πρὸς δύο λεπτὰ ἢ ὁκά φέρει δραχ. 209,000.

Θέλει γένει αὐξησις εἰς τὴν ἐπὶ τῶν λιανῶν κτηνῶν κατανάλωσιν 1,500,000 ἑρ. 30,000.

Θέλει ὁμοίως ἐξοδευθῆ εἰς τὰ χονδρὰ κτήνη, εἰς τὰ ὅποια τῶρα σχεδὸν δὲν δίδουν τίποτε, ὁκάδες ἄλας ἐν ἐκατομμύριον ὅπερ φέρει δρ. 20,000.

Τὸ ὅλον ὁμοῦ δρ.

259,000

Ἐπέρχεται ἀκολούθως τὸ τῆς ἐξαγωγῆς κεφάλαιον.

Ἀπὸ τὰς ἀλυκὰς Μεσολογγίου ἐφωδιάζετο μὲ ἄλας ὄλη ἢ Σκόνδρα καὶ τὰ περίξ αὐτῆς. Ἐὰν δὲν λανθανόμεθα, τρία ἕως τέσσαρα ἑκατομμύρια ἠμποροῦσε νὰ ἦναι ἡ ἐξαγωγή τοῦ μέρους τούτου. Ἀπὸ τὴν ἐν Λαμῖα ἀλυκὴν ἐφωδιάζετο ὄλη ἢ Θεσσαλία μέχρι τοῦ Πίνδου καὶ μέχρι τῆς Θεσσαλονίκης· δύο ἴσως ἑκατομμύρια ἠμποροῦσε νὰ ἐξαχθῇ καὶ ἀπὸ αὐτὴν προσθέτοντες, διὰ πέντε ἑκατομμύρια ἐξαγόμενα εἰς ξένα κράτη, δρ. 100 χιλιάδας, ἔχομεν ποσὸν δρ. 359 χιλιάδων.

Οἱ ἐνοικιασταὶ λοιπὸν δίδοντες 300 χιλ. δραχμὰς δι' ἐνοίκιον θέλουν ἀπολαύσει 59 χιλ. δι' ἐξοδα καὶ κέρδη. Ἐὰν ἐκπέσωμεν τὰ ἐξοδα πρὸς 1)4 τοῦ λεπτοῦ, ἦτοι δρ. 44,875 μένει καὶ κέρδος δραχμαὶ 14,125.

Ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος γίνεται ἐπὶ διδομένων γνωστῶν, ἀλλ' ἂν ἐπροσδιορίζετο ἡ τιμὴ τοῦ ἄλατος πρὸς 3 λεπτὰ ἢ ὁκά, πόσον μεγαλητέρα ἦθελεν ἀποβῆ ἡ ὠφέλεια; Πόσας δὲ ἀκόμη ὠφελείας δύναται νὰ ὑπολογίσῃσι ὑπὲρ τῶν καλλιεργητῶν καὶ ὑπὲρ τοῦ δημοσίου;

Οἱ καλλιεργηταὶ τῶν ἀλυκῶν φροντίζοντες διὰ τὸ ἴδιον αὐτῶν συμφέρον, θέλουν κατορθώσει νὰ παράγωσι, μὲ ὅσον ἐνεστιν ὀλιγώτερα ἐξοδα, πλείοτερον ποσὸν ἄλατος, καὶ θέλουν προσπαθῆσαι νὰ αὐξήσουν τὴν εἰς ξένα κράτη ἐξαγωγὴν τοῦ ἄλατος εὐκολύνοντες τὰ μέσα καὶ ἐλαττόνοντες τὴν τιμὴν αὐτοῦ.

Εἰς πολλὰ πλοῖα λ. γ. ἠδύναντο νὰ μεταχειρίζων

ται ὡς ἔρμα ἄλας, καὶ νὰ τὸ μεταφέρωσιν εἰς ἄλλα κράτη, ὅπου νὰ τὸ δίδωσιν εἰς ὀλιγωτέραν ἴσως τιμὴν ἀπ' ὅσην ἐνδέχεται νὰ κοστίζῃ ἢ ἐξαγωγή αὐτοῦ εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον. Ἄλλ' ὑπάρχει χημικὴ τις ἐργασία, διὰ τῆς ὁποίας ἠδύνατο νὰ κατασταθῇ χρήσιμος καὶ ἐπικερδῆς μεγάλη ποσότης ἁλατος, καὶ μάλιστα εἰς τὴν χρῆσιν ταύτην νὰ μεταχειρισθῶσι τὰ κατώτερα ἄλατα, καὶ ὅσα ἴσως ἐκ τῆς μὴ ἀναπόλυτου καθαρότητος δὲν ἠδύνατο νὰ ἦναι χρήσιμα πρὸς τροφήν τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἐργασία αὕτη εἶναι τὸ νὰ κατασκευάζεται ἐκ τοῦ ἁλατος σόδα, ἣτις χρησιμεύει εἰς τὴν κατασκευὴν σαπωνίου, καὶ ὑέλου, εἰς τὰ βαφεῖα κτλ.

Τὸ προϊόν τοῦτο μεταφέρετο εἰς Γαλλίαν ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Σικελίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον, ὅπου τὴν κατεσκευάζον καίοντες τὰ πρᾶ τὸς αἰγιαλοὺς φυόμενα χόρτα, ἀλλὰ μετὰ τὴν χημικὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀπὸ τὸ ἄλας κατασκευῆς αὐτῆς, κατασκευάζεται εἰς τὸν τόπον γινομένη εὐθηνότερα τῆς ξενικῆς.

Ἄλλ' εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ ἄλας ἔχει ὑπὲρ τὰ τριάκοντα λεπτὰ ἢ ὀκτὰ, καὶ μολαταῦτα, ἢ κατασκευὴ τῆς σόδας θεωρεῖται συμφέρουσα. Ἐὰν ὅμως αὕτη κατασκευάζεται εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἀπὸ τοὺς αὐτοὺς ἐργάτας, τοὺς ἐξάγοντας τὸ ἄλας, ἢ τοὺς ἐνοικιαστὰς τῶν ἀλυκῶν, ἢ ἀπὸ ἄλλους ἐργολάβους δυναμένους νὰ πορίζωνται τὸ ἄλας εἰς εὐθηνωτάτην τιμὴν, δὲν ἤθελεν εἰσαχθῆ ἔν μέρῳ πορισμοῦ καὶ ὠφελείας εἰς ἰκανὸν ἀριθμὸν Ἑλλήνων; Ὑπαρχούσης μικρᾶς τῆς τιμῆς τοῦ ἁλατος, καὶ ὑποτιθεμένου τῶν αὐτῶν τῆς κατασκευῆς ἐξόδων, ἢ τιμῆ τῆς σόδας θέλει εἶσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα τοσοῦτον κατωτέρα τῆς ἐν τῇ Γαλλίᾳ,

ὥστε, προστιθεμένων καὶ ὄλων τῶν ἐξόδων τῆς μετακομίσεως καὶ τῶν τελωνικῶν δικαιωμάτων, πάλιν θέλει κοστίζει ἢ ἐλληνικὴ σόδα πολὺ ὀλιγώτερον τῆς γαλλικῆς, ὥστε νὰ γίνῃ πώλησις ἰκανὴ αὐτῆς. Ὅτι λέγομεν περὶ τῆς Γαλλίας, ἢμπορεῖ νὰ ἐφαρμόζεται καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα κράτη. Ἐὰν τὸ πρᾶγμα τοῦτο κατορθωθῇ, ὅπως πιστεύομεν, διότι δὲν βλέπομεν ἀκατανίκητα ἐμπόδια, θέλου ἀπολαύσει ὠφέλειαν, καὶ ὁ τόπος, ἐνασχολουμένων πολλῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν ἐξαγωγήν τοῦ ἁλατος, καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς σόδας, καὶ τὸ δημόσιον λαμβάνον τελωνικὰ δικαιώματα, καὶ ἢ ναυτιλία ἐνασχολουμένη εἰς τὴν μεταφορὰν. Ὅλα ταῦτα τὰ στερούμεθα ἤδη, καὶ εἰς θησαυρὸς μένει κεκρυμμένος καὶ ἄχρηστος.

Ἄλλ' οἱ ἐμμένοντες εἰς τὸν πλημμυλῆ κύκλον τῶν πραγμάτων, εἰς ὃν περιστρεφόμεθα, τίς ἤξεύρει πόσας ἀντιρρήσεις δύνανται νὰ κάμωσιν, διὰ νὰ μὴ ἐξέλθωμεν τῆς σκολιᾶς ταύτης ὁδοῦ. Ἴσως θέλουν εἶπει ὅτι οἱ ἐνοικιασταὶ τῶν ἀλυκῶν ἢμποροῦν νὰ μὴ κατασκευάζωσι καλῆς ποιότητος ἄλας, νὰ καταπιέζωσι τοὺς ἀγοραστὰς διὰ ζυγισμάτων μὴ ἀκριβοῦς κτλ. νὰ εὔρεθῶσιν εἰς διενέξεις, ὅταν τελειώσῃ ἢ προθεσμίᾳ τῆς ἐνοικιάσεως, οἱ πρῶτοι μὲ τοὺς δευτέρους ἐνοικιαστὰς, ἔχοντες ἀμφοτέροι ἄλας, καὶ πωλῶντες εἰς ἀνομοίας τιμὰς· διότι ὁ πρῶτος, ἢμπορεῖ νὰ πωλῇ εἰς πολὺ κατωτέραν τιμὴν παρὰ τὸν δεύτερον, καὶ οὕτως νὰ ζημιωθῇ αὐτὸς ἐκ τούτου κτλ.

Ἐπὶ ὧν ἀντιρρήσεων τούτων δυνάμεθα ν' ἀπαντήσωμεν ὡς ἐξῆς·

Ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν καὶ πώλησιν ἁλατος κα-

κῆς ποιότητος, ἂν καὶ δὲν πιστεύωμεν νὰ ὑπάρξῃ τοι-
 οὔτῳν τι, διότι τὸ συμφέρον ὑπαγορεύει εἰς ἕκαστον νὰ
 κάμῃ ὅσον ἔνεστι καλῆτερον τὸ προῖον τῆς βιομηχα-
 νίας του, διὰ ν' ἀποκτήσῃ πλειοτέρους ἀγοραστὰς, νο-
 μίζομεν ὅμως ὅτι πᾶς κίνδυνος ἐκλείπει, ὅταν τεθῇ εἰς τὸ
 ἐνοικιαστήριον ὄρος ῥητὸς, νὰ μὴν πωλῇ ὁ ἐνοικιαστῆς
 κακῆς ποιότητος ἄλας, δεῖγμα δὲ καλοῦ ἄλατος, ὁ-
 μοιον μὲ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἦναι καὶ εἰς τὸ μέλ-
 λον πωλησόμενον, νὰ τεθῇ ἐσφραγισμένον εἰς τὴν δι-
 οικητικὴν ἀρχήν, ὅταν δὲ ὑπάρξῃ παράπονον, τότε ὁ
 ἐνοικιαστῆς, παραπεμπόμενος εἰς τὸ δικαστήριον παρὰ
 τοῦ δημοσίου, ἢ καταμηνυόμενος παρὰ τοῦ ἰδιώτου, δύ-
 ναται νὰ ὑποβάλλεται εἰς πρόστιμον ἀνάλογον μὲ τὴν
 παράβασιν, καὶ εἰς ἄλλας ἐπιζημιώσεις συνεπειᾶς.

Ὡς πρὸς τὰς κατὰ τὸ ζυγίσμα ἐλλείψεις κτλ.

Ἡ πώλησις τοῦ ἄλατος ἔμπορεῖ νὰ γένη διὰ τοῦ
 κοιλοῦ μᾶλλον, ἢ διὰ ζυγίσματος. Ὄντος δὲ τοῦ κοι-
 λοῦ σιδηροῦ καὶ ἐσφραγισμένου παρὰ τῆς ἐξουσίας,
 δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς κίνδυνος ζημίας εἰς τὸν ἀγοραστὴν·
 βραδύτητας δὲ καὶ ἄλλας καταπιέσεις δὲν δύναται νὰ
 πράξῃ ὁ πωλῶν, διότι αὐτὸς ἔχει τὸ ἐκ τῆς πωλήσεως
 νόμιμον ὄφελος, καὶ δὲν εἶναι εἰς τὴν θέσιν τῶν ὑ-
 παλλήλων τοῦ δημοσίου, οἵτινες ἐλπίζουν νὰ ὠφελη-
 θῶσιν ἀπὸ καταπιέσεις. Ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων ἔμ-
 πορεῖ νὰ σημειωθῇ εἰς τὸ ἐνοικιαστήριον, ὅτι διὰ πᾶ-
 σαν περὶ τὴν πώλησιν κατάχρησιν, θέλει καταμηνύε-
 σθαι παρὰ τοῦ παθόντος καὶ τιμωρεῖσθαι.

Κυριωτέρα ὅμως τῶν ἀντιρρήσεων εἶναι ἡ τελευταία.
 Ὅτι οἱ πρῶτοι ἐνοικιασταὶ κατὰ τὸ τέλος τῆς ἐνοι-
 κιάσεως τῶν θέλουν ἐξάξει μεγάλης ποσότητος ἄλα-

τος, τὰς ὁποίας θέλουν ἐξακαλοῦθεῖ νὰ πωλῶσιν εἰς
 κατωτέραν τιμὴν, καὶ νὰ ζημιώνωσι τοὺς νέους ἐνοι-
 κιαστὰς.

Ὡς πρὸς τὸ μέτρον τοῦτο ἔμπορεῖ νὰ συμφωνηθῇ
 κατὰ τὴν πρώτην ἐνοικίαν μεταξὺ τοῦ δημοσίου καὶ
 τοῦ ἐνοικιαστοῦ, ὅτι ὅσον ἄλας εὔρεθῃ ἀπώλητον εἰς
 τὸν ἐνοικιαστὴν κατὰ τὸ τέλος τῆς ἐνοικιάσεως, οὗτος
 νὰ ἦναι ὑπόχρεως νὰ τὸ παραχωρήσῃ εἰς τὸν διάδο-
 χον ἐνοικιαστὴν πρὸς ἡμισυ λεπτόν τὴν ὀκάν, ὁ δὲ νέ-
 ος ἐνοικιαστῆς, ἐνοικιάζων τὴν ἀλυκὴν νὰ γνωρίζῃ ὅτι
 θέλει λάβει εἰς τὴν ἐξουσίαν του ὅλον τὸ ὑπάρχον ἄ-
 λας τοῦ πρώτου ἐνοικιαστοῦ εἰς τὴν ἀνωτέραν τιμὴν,
 ὥστε διὰ τοῦ μέτρου τούτου νὰ μὴν προέρχεται οὐδε-
 μία δυσκολία ἢ περιπλοκή. Ἀλλὰ καὶ ἂν εἰς ἐλλείψιν
 τοῦ ἀνωτέρω μέτρου ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ πρῶτος ἐνοικια-
 στῆς ἤθελεν ἐφοδιασθῆ κατὰ τὸ τέλος τῆς ἐνοικιάσε-
 ως μὲ μεγάλην ποσότητα ἄλατος, καὶ ἤθελεν ἐξακο-
 λουθεῖ νὰ πωλῇ καὶ κατὰ τὴν νέαν ἐνοικίαν, κάμ-
 μία πραγματικὴ ζημία δὲν θέλει προσέλθει εἰς τὸν δεύ-
 τερον ἐνοικιαστὴν, διότι, ὅ,τι ἔχαμεν ὁ πρῶτος ἐνοι-
 κιαστῆς πρὸς τὸν δεύτερον, θέλει κάμει ὁ δεύτερος
 πρὸς τὸν τρίτον, καὶ οὕτω καθεξῆς· ἔχων λοιπὸν ἕκα-
 στος πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ γινόμενα, θέλει κάμνει τὴν ἐ-
 νοικίαν, ὑπολογίζων τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως ταύτης
 ἀποτελέσματα.

Ἀποδεικνυόμενων ἀβασίμων καὶ τῶν ἀντιρρήσεων, νο-
 μίζομεν ὅτι ἡ κυβέρνησις δύναται νὰ λάβῃ ὑπὸ σπου-
 daίαν ἔποψιν τὸ περὶ ἄλατος ζήτημα, καὶ νὰ μὴν δι-
 στάσῃ νὰ παραδεχθῇ μίαν μεταρρύθμισιν, ἐξ ἧς θέ-
 λει προκύψει σημαντικωτάτη ὠφέλεια καὶ εἰς τὸ δημό-

σιον και εις τοις ιδιωταις, και θελει παυσει του λοι-
που η εξαχρειωσις, εις την οποian υποκεινται κατα
το μαλλον και ηττον οι πλειότεροι των υπαλληλων,
εις την διαχειρησιν των οποiων ανατιθεται η εξαγωγη
και η πωλησις του αλατος.

ΠΕΡΙ ΚΑΡΠΟΦΟΡΙΑΣ ΤΟΝ ΥΠΕΡΤΡΑΦΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ.

Όλα τα οπωροφορα δένδρα καταντου τέλος πάν-
των να δώσωσι καρπον, οποia και εινα η ρωμαλαιό-
της των (οσον και αν ηναι θραφερα), αρκει μονον να
περιμεινη τις ωστε το στελεχος αυτων ν' αποκτηση
ανάπτυξιν ανάλογον με την ρωμαλαιότητά των.

Όταν όμως οπωροφορα, φυτευμένα εις παχειαν και
ευφορον γην, αν και απέκτησαν αρκετον μέγεθος, δεν
καρποφορουν, ας εξετάσωμεν ποia μέσα δύνανται να
συντελέσωσι προς τον σκοπον τουτον.

Τα οπωροφορα δεν αρχιζουν να κάμνωσι κάλυκας
δι' ανθη, ειμη όταν λάβωσιν ανάλογον ανάπτυξιν.
Βλάστησις ισχυρα και ταχεια κυκλοφορια του υγρου,
φαινεται οτι προξενουν βλάβην εις την ανάπτυξιν των
οργάνων τουτων. Φαινεται οτι εινα ανάγκη ωστε το
υγρον να διέρχεται βραδέως δια των κλώνων, να δια-
μένη πλειότερον καιρον εις τα φύλλα, ατινα εινα τα
τροποποιουντα αυτον οργανα, και οτω να μεταπλα-
σθη εις το γλοιώδες υγρον, οπερ συντελει εις τον πρω-
τον σχηματισμόν των καρπων.

Και τωόντι, βλέπομεν οτι τα νέα δένδρα κατ' αρ-
χας έχουν μονον ένα κορμόν, και μόλις μικρούς τινας
κλώνους επ' αυτου. Δια τουτο ο από τας ρίζας ανερ-

χόμενος χυμός, μη έχων να διατρέξη, ειμη ευ-
θείαν τινα γραμμην, διατρέχει αυτην με πολλήν τα-
χύτητα, και φθάνει τοσοτον αφθονος εις τα φύλλα,
ωστε πολλά ελιγον λαγαρίζεται εντός αυτων, και
δια τουτο δεν αναφαινονται ακόμη κάλυκες ανθοφό-
ροι (βομβούκια). Αλλά μετ' ελιγον ο αριθμός των
κλώνων αυξάνει, ο χυμός διατρέχει σειράς κατα το
μαλλον και ηττον διακεκομμένας δια των κόμβων,
και η κυκλοφορια των γίνεται βραδύτερα, και ερχεται
εις τα φύλλα κατα μικροτέρας ποσότητος δια μιās,
και καλύτερον λαγαρισμένος. Τότε αναφαινον-
ται ανθη, και η ποσότης αυτων αυξάνει καθόσον αυ-
ξάνει και η ηλικια του δένδρου. Ότι δε η παραγωγή
των ανθέων απαιτει ωστε ο από τας ρίζας προερχό-
μενος χυμός να ηναι πολυ μέτριος, αποδεικνύεται και
εκ του οτι το ανθισμα τοσοτον προιμώτερα γίνεται,
εις διάφορα είδη οπωροφόρων, οσον ταχύτερα εινα η
αύξησις, και οσον ογλιγωρότερα αποκτουν κλώνους,
οτινες φέρουν προσκόμματα εις την κυκλοφοριαν των
υγρων. Εκτός δε τουτου, επι των αυτων οπωροφό-
ρων, και επι της αυτης ηλικιας, και των αυτων ει-
δων, τα αδύνατα και άχλια μνά δένδρα ανθιζουν προ-
τήτερα από τα υγιη και ευτραφη.

Εκ τουτου προκύπτει οτι παν ο,τι τεινει εις το να
ελαττόνη την ενεργειαν του χυμου των ριζων επι των
καλύκων, ωφελει εις την ανάπτυξιν των ανθέων. Ας
ιδωμεν τώρα με ποia μέσα πρακτικης δυνάμεθα να ε-
πιτύχωμεν το αποτελεσμα τουτο επι των περιων ο
λόγος οπωροφόρων.

1. ΚΛΑΔΕΥΜΑ ΟΥΪΜΟΝ.

Πρέπει να κλαδεύσωμεν με τὴν συνήθη ἐπιμέλειαν τὰ ὀπωροφόρα, ἀλλὰ διὰ νὰ πράξωμεν τοῦτο, πρέπει νὰ περιμείνωμεν ὥστε οἱ νέοι βλαστοὶ νὰ ἀποκτήσουν δύο ἕως τρία ἑκατοστόμετρα, ἀναλόγως μετὰ τὴν δύναμιν τῶν δένδρων τούτων. Πράττοντες οὕτω κάμνομεν ὥστε μέγα μέρος τῆς ἐνεργείας τοῦ χυμοῦ θέλει ἐξοδευθῆ εἰς ὄφελος τῶν εἰς τὰ ἄκρα τῶν κλώνων κειμένων βλαστῶν, ἐνῶ ἂν οὗτοι ἐκόπτοντο πρῶϊμα, ὅταν συνήθως γίνεται τὸ κλάδευμα τῶν δένδρων, δὲν ἤθελεν ἐξοδευθῆ εἰς τούτους μεγάλη ποσότης τοῦ χυμοῦ· καὶ οὕτως δὲν ἤθελον προαχθῆ κάλυκες ἀνοφύροι. Τὸ μέτρον ὅμως τοῦτο, ὀφείλομεν νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, εἶναι ὀλέθριον διὰ τὴν βροδακινίαν καὶ βερυκοκκίαν, διότι αὐξάνει τὴν ἀσθένειαν τοῦ κόμμιος.

2. ΚΛΑΔΕΥΜΑ ΜΑΚΡΥΚΛΩΝΟΝ.

Νὰ κόπτωμεν ἕκαστον νέον κλώνον μακρύτερον τοῦ συνήθους, καὶ τόσον μακρύτερον νὰ τὸν ἀφίνωμεν, ὅσον βρωμαλαιότερον εἶναι τὸ δένδρον· διότι ὁ χυμὸς διαιρούμενος εἰς ἕκαστον κάλυκα τῶν κλώνων, καὶ ἐλαττωμένης οὕτω τῆς ἐνεργείας τοῦ χυμοῦ, τὰ βομβούκια θέλουν εὐκολώτερα καρποφορήσει.

3. ΑΠΟΧΗ ΚΛΑΔΕΥΜΑΤΟΣ.

Πρέπει ν' ἀναβάλῃ τις τὸ κλάδευμα, καὶ νὰ κόπτῃ μόνον, ἢ νὰ μὴν ἀφίνῃ, τὰ γεννῶνται ὅσοι κλώνοι ἠμποροῦσιν νὰ ἀσχημίσουν τὴν μορφήν τοῦ δένδρου.

Τὴν τοιαύτην δὲ κατάστασιν νὰ τὴν παρατείνῃ τις ἕως οὗ καρποφορήσῃ τὸ δένδρον.

Καθὼς τὸ μακρὸ κλάδευμα συντελεῖ, ὡς ἀνωτέρω εἵπομεν, εἰς τὴν ταχείαν καρποφορίαν τοῦ δένδρου, οὕτω καὶ ἡ παντελής ἀποχὴ κλαδεύματος συντελεῖ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, διότι διασκορπιζομένου τοῦ χυμοῦ εἰς πλείοτερα μέρη, παράγει ταχύτερον τὸ φυτόν ἀνοφύρους κάλυκας.

4. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΑΠΙΔΙΑΣ ΚΑΙ ΜΗΛΕΑΣ.

Δύναται τις νὰ ἐπιτύχῃ ταχείαν καρποφορίαν διὰ τοῦ ἀκολούθου τρόπου τῆς ἐγκεντρίσεως. Κατὰ τὰ τέλη αὐγούστου, ἐκλέγει βομβούκια καρποφόρα (γνωρίζεται τὸ τοιοῦτον ἐκ τοῦ σχήματος· διότι εἶναι χονδρότερον, καὶ ὡς ἐγκαστρωμένον τρόπον τινά, ἐνῶ τὸ μὴ τοιοῦτον εἶναι λεπτότερον καὶ σουβληρότερον) καὶ βλαστάρια ἔχοντα εἰς τὴν κορυφήν τοιοῦτον ἀνοφύρον βομβούκιον, πρέπει νὰ κόψῃ ὅλα τὰ φύλλα αὐτῶν, χωρὶς νὰ τὰ ἀποσπᾷ ἀπὸ τὴν ρίζαν των, νὰ κόψῃ τὸ κάτω μέρος τοῦ ἐγκεντρίζομένου κλώνου, καθ' ὃν τρόπον τὰ κόπτομεν ὅταν ἐγκεντρίζωμεν εἰς τὴν φλοῦδαν, ἀκολούθως νὰ σχίσῃ τὴν φλοῦδαν τοῦ κορμοῦ ἢ τοῦ κλώνου, ὡς ὅταν κεντρῶνται εἰς τὸ μάτι, νὰ θάλλῃ τὰ κεντρώματα ταῦτα εἰς τὴν φλοῦδαν, καὶ νὰ τὴν δέσῃ ἀκολούθως, κατὰ τὴν συνήθειαν, νὰ ἀλείψῃ δὲ τὴν χαραγματιὰν μετὰ τὴν κεντραλειφήν, τὴν ὁποίαν συνήθως μεταχειρίζονται. Τὰ κεντρώματα ταῦτα διὰ νὰ ἐπιτύχωσι, πρέπει νὰ ἦναι τῆς αὐτῆς συγγενείας. Τὰ κλωνορᾶκια ταῦτα συγκολλῶνται μετὰ τοὺς κλώνους καὶ τὸν κορμόν, καὶ τὴν ἐπομένην ἀνοιξὴν ἀνοίξουν καὶ καρποφοροῦν. Τὴν ἐγκεντρίσιν ταύτην δύναται τις νὰ κάμῃ καὶ τὸν μάρτιον, ἀλλὰ δυσκολώτερον ἐπιτυχαίνει. Εἰς

τὴν περίστασιν ὅμως ταύτην ἀνάγκη νὰ κόψη ἕνα μῆνα προτίτερα τοὺς κλώνους, τοὺς ὁποίους θέλει νὰ μεταχειρισθῆ διὰ κεντρώματα, καὶ νὰ τοὺς χῶσῃ εἰς τὸ χῶμα εἰς τύπον κατάσκιον, ἕως οὗ λάβῃ ἀνάγκην νὰ τοὺς μεταχειρισθῆ.

Ὅταν ῥωμσλαῖόν τι δένδρον σκεπασθῆ οὕτω μὲ τοιαῦτα κεντρώματα, καὶ ταῦτα ἀνθήσῃ, τότε χυμὸς διαδίδεται εἰς τοὺς καρπούς, οἱ δὲ νέοι κλώνοι, λαμβάνοντες ὀλιγώτερον χυμὸν, δὲν θὰ βλαστήσουν μὲ πολλὴν ὀρμὴν, ἀλλὰ θέλουν καρποφορήσει. Τὸν τρόπον τοῦτον μετεχειρίσθην πολλάκις, καὶ πάντοτε ἐβεβαιώθην διὰ τὴν ἐπιτυχίαν του.

5. ΛΙΓΥΣΜΑ ΤΩΝ ΚΛΩΝΩΝ.

Ἦρέπει ἕκαστον κλώνον τοῦ δένδρου νὰ τὸν σχηματίζωμεν ὡς τόξον, γυρίζοντες τὴν κορυφὴν ἕκαστου κλώνου πρὸς τὸ ἔδαφος μὲ δεσμούς. Τὸ ἐντὸς τοῦ κύκλου μέρος τοῦ κλώνου, λαμβάνον ὀλίγον χυμὸν, καρποφορεῖ εὐκολώτερα καὶ ἀφθονώτερα. Τόσῃν δὲ ἀφθονίαν καρπῶν προάγει τὸ δένδρον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὥστε ἀπὸ τὴν μεγάλῃν καρποφορίαν ἐξιντλοῦνται αἱ δυνάμεις του καὶ καταστρέφεται, διὰ τοῦτο τὸ μέτρον τοῦτο δύναται τις νὰ τὸ μεταχειρισθῆ ἕως οὗ τὸ δένδρον ἀρχίσῃ νὰ ἔμβῃ εἰς καρποφορίαν.

6. ΞΕΛΑΚΚΩΜΑ ΤΟΥ ΔΕΝΔΡΟΥ.

Τὴν ἀνοιξὴν πρέπει ἐβγάξῃ τις τὸ χῶμα ἀπὸ τὰς ρίζας τοῦ δένδρου, ὥστε νὰ μένωσιν ἀνοικταὶ αἱ μεγαλύτεραι ρίζαι αὐτοῦ εἰς διάστημα δύο ποδῶν περίπου τριγύρω εἰς τὸν κορμόν. Ξεχώνοντες τὰς ρίζας,

καὶ ἐκθέτοντες αὐτὰς εἰς τὰς ἐπιβροὰς τοῦ φωτός καὶ τῆς ξηρασίας, ἄτινα ἐμποδίζουν τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν, κατορθώνομεν ὥστε ν' ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ τὸ δένδρον τὴν μεγάλῃν δύναμιν, καὶ οὕτω νὰ τὸ καταστήσωμεν καρποφόρον.

7. Δακτυλιοειδεῖς χαραγματῖαι ἐπὶ τοῦ κορμοῦ.

Τὸ μέτρον τοῦτον μόνον εἰς τὰ γηγαρτοφόρους καρπούς παράγοντα δένδρα δύναται τις νὰ τὸ μεταχειρισθῆ, διότι δίδει ἀφορμὴν εἰς τὴν ἀσθένειαν τῆς κόλλας (κόμμι) ἐπὶ τῶν ἀμυγδαλοφόρους καρπῶν φερόντων. Γίνεται δὲ τοῦτο καθ' ἡν ἐποχὴν ἡ βλάστησις δὲν εἶναι εἰς ἐνέργειαν, κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Πρὸς τὸν πᾶτον τοῦ κορμοῦ τοῦ δένδρου κόπτεις ἐν δακτυλίδιον ἀπὸ τὴν φλοῦδαν ἔχον πλάτος ἐξ χιλιοστὰ τοῦ μέτρον, καὶ τόσον βαθέως ὥστε νὰ ἐγγίση εἰς τὴν ἐπικαλύπτουσαν τὸ ξύλον ἐπιδερμίδα, ἧται τὸ μέσα μέρος τῆς φλοῦδας. Ἐπειδὴ ὁ χυμὸς ἀπὸ τὰς ρίζας μεταφέρεται εἰς τὰ φύλλα διὰ τῆς ἐντὸς τοῦ φλοιοῦ καὶ τοῦ ξύλου ἐπιδερμίδος, ἡ δακτυλιοειδὴς χαραγματῖα ἐπιφέρει τὸ νὰ στεγνώσῃ ἀπὸ τὸν ἀέρα ἢ μία ἄκρα αὐτῆς, καὶ οὕτω νὰ δυσκολευθῆ ἡ ἀνάβασις τοῦ χυμοῦ εἰς τὸ δένδρον. Ἡ δυσκολία τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως τῶν χυμῶν δυσκολεῖ τὴν πρόοδον τῆς βλαστήσεως τοῦ δένδρου, καὶ ἐπιφέρει τὴν καρποφορίαν. Τὸ χάραγμα δὲν πρέπει νὰ ᾔηται πλατύτερον ἀπ' ὅ,τι εἶπομεν, διότι ἄλλως ἀργεῖ νὰ θρέψῃ ἡ χαραγματῖα καὶ νὰ ἐνωθῆ μὲ τὸ ἄνω χεῖλος· γινομένης δὲ βραδέως τῆς κυκλοφορίας τῶν ὑγρῶν, τὸ δένδρον ἐκτίθεται εἰς κίνδυνον νὰ καταστραφῆ. Ἡ χαραγματῖα γινομένη, ὅποια εἶπομεν

άνωτέρω, θεραπεύεται ἐντὸς ἐνὸς ἔτους, θρέφεται ἐν-
τελῶς, καὶ ἡ θραδύτης τῆς κυκλοφορίας μόνον διὰ τὸ
ἔτος τοῦτο, ἐπιφέρει τὴν καρποφορίαν εἰς τὸ δένδρον.

8. ΚΟΨΙΜΟΝ ΤΩΝ ΡΙΖΩΝ.

Πρέπει νὰ ξεχώσῃ τις, τὴν ἀνοιξιν, τὸ δένδρον, ὥστε
νὰ φαίνεται ἐν μέρος τῶν ριζῶν του, ἐξ αὐτῶν νὰ
κόψῃ μέρος ἀναλόγως μετὰ τὴν βρωμαλατότητα τοῦ φυ-
τοῦ, ἔπειτα νὰ τὰς σκεπάσῃ πάλιν μετὰ τὸ ἴδιον χῶμα.

Τὸ μέτρον τοῦτο εἶναι συντελεστικώτατον εἰς τὸ νὰ
ἐλαττώσῃ τὰς δυνάμεις τοῦ δένδρου, ἀλλὰ πολλάκις
ἔχει τὸ ἀποπικῶν τοῦ νὰ ἀδυνατίξῃ τὸ δένδρον πλέον
τοῦ δέοντος, διότι μὴ γνωρίζων τις τὴν ἔκτασιν τῶν
ριζῶν ἐνδέχεται νὰ κόψῃ πλειοτέρας τοῦ ἀναγκαίου.

9. ΜΕΤΑΦΥΤΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ.

Πρέπει νὰ μεταφυτεύῃ τις τὰ δένδρα, καθ' ἣν ἐ-
ποχὴν δὲν εἶναι εἰς ἐνέργειαν ἢ βλάστησις, φυλάττων
ὄσας πλειοτέρας ρίζας δύναται νὰ διατηρήσῃ, καὶ προ-
σέχων νὰ κάμῃ μετὰ μεγάλην ἐπιμέλειαν τὸ φύτευμα.
Ὅσον ὅμως καὶ ἂν προσέξῃ τις κατὰ τὴν μεταφύτευ-
σιν, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μὴν κοπῶσιν αἱ ἄκραι τῶν
ριζῶν, ἢ τὰ γένεα λεγόμενα. Τοῦτο δὲ μόνον ἀρ-
κεῖ νὰ ἐπιφέρει τὴν καρποφορίαν τῶν δένδρων. Γίνεται
δὲ εὐκολώτερα ἐπὶ τῶν νέων δένδρων, καὶ ἐπιτυχέστε-
ρον ἐπὶ τῶν ἐχόντων γηγαρτοφόρους καρπούς, ἢ ἐπὶ
τῶν ἐχόντων ἀμυγδαλοφόρους.

Δύναται τις νὰ μεταχειρισθῇ ὅλα μέσα διορθώσεως
εἶπομεν ἄνωτέρω, ἢ ἀλληλοδιαδόχως, ὅπως τὰ ἐξε-
θέσαμεν, ἕως οὗ νὰ κατορθωθῇ ἡ καρποφορία, ἢ νὰ με-

ταχειρισθῇ συγχρόνως τινὰ ἐξ αὐτῶν, εἰς φόβηται
μήπως ἐν μόνον ἐξ αὐτῶν δὲν φέρῃ τὸ προσδοκώ-
μενον ἀποτέλεσμα.

Τελειόνοντες τὸν λόγον μας, ἄς προσθέσωμεν ὅτι
τὰ συντείνοντα εἰς ἐπιτάχυσιν τῆς καρποφορίας μέσα,
καθίστανται ἐπιβλαβῆ, ὀλιγοστεύοντα τὴν διάρκειαν
τοῦ ἐξ τῶν ταύτων μέτρα ὑποβαλλομένου δένδρου. Ἀναγ-
κάσονται τὸ δένδρον νὰ καρποφορήσῃ, ἐμποδίζομεν
τὴν μεγαλητέραν ἀνάπτυξιν τοῦ στελέχους, ὅπερ ἐ-
πιφέρει τὴν ὀλιγοστευσιν τῆς διαρκείας τῆς ζωῆς, ἀ-
φαιροῦν τὰ μέσα τοῦ νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὴν ἐκ τῆς καρ-
ποφορίας ἐλάττωσιν τῶν δυνάμεων.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ)

ΑΝΕΞΙΚΑΚΙΑ.

Λαμπρὸν παράδειγμα ἀνεξικακίας, ἀξίας τῆς εὐαγ-
γελικῆς διδασκαλίας, εὐρίσκομεν κατὰ τοὺς τελευ-
ταίους χρόνους τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας.

Χοιροβοσκός τις, δαξ τὸ γένος, καὶ ὀνομαζόμενος
Συρμπάνος, ἦτο καθ' ὑπερβολὴν πιστὸς πρὸς τὸν Αὐ-
τοκράτορα Ἀνδρόνικον τὸν Παλαιολόγον. Ὁ στρα-
τοπεδάρχης τῶν περὶ τὴν Ῥοδόπην ἐπαρχιῶν, ἐνερ-
γῶν ὑπὲρ τοῦ γέροντος Παλαιολόγου κατὰ τοῦ νέου
Ἀνδρόνικου, συνέλαβε τὸν Συρμπάνον, καὶ μὴ δυνά-
μενος νὰ μεταβάλῃ τὴν γνώμην αὐτοῦ, τοῦ ἀφῆρεσε
τὴν περιουσίαν, τὸν ἐβασάνισε πολυειδῶς, τοῦ ἐξεβρί-
ζωσε τοὺς ὀδόντας, καὶ τελευταῖον μετὰ πυρωμένον σί-
δηρον τοῦ ἐσημάδευσε τὴν παρείαν· ἀλλὰ μὴ δυνηθεὶς
μὲν ὅλα τὰ βασανιστήρια ταῦτα νὰ τὸν ἀποσπάσῃ τῆς
πρὸς Ἀνδρόνικον τὸν νέον πίστεως τὸν ἐβάλεν εἰς τὴν
φυλάκην.

Ὁ νέος Ἀνδρόνικος ἐκστρατεύσας ἐκ Κωνσταντι-
νουπόλεως ἤρχετο πρὸς τὰ μέρη ταῦτα, ὁ δὲ Συρμ-
πάνος λαβὼν τὰ μέσα νὰ δραπετεύσῃ τῆς φυλακῆς ἐ-
σύναξε στρατεύματα καὶ ἐπήλθε κατὰ τῆς Ῥοδόπης.

Οἱ δὲ ἐν αὐτῇ φοβηθέντες τὴν ἔλευσιν τοῦ νέου Ἀνδρονίκου, καὶ βοηθούμενοι ἀπὸ τὸν Συρμπάνον ἀπεστάτησαν κατὰ τοῦ στρατοπεδάρχου, τὸν συνέλαβον καὶ τὸν ἐφύλαττον νὰ τὸν παραδώσωσι δέσμιον εἰς τὸν νέον Αὐτοκράτορα· οἱ ἀρχηγοὶ δὲ αὐτῶν ὁμοῦ μὲ τὸν Συρμπάνον μετέβησαν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ νέου Ἀνδρονίκου. Ὁ βασιλεὺς τοὺς ὑπεδέχθη φιλοφρόνως καὶ τοὺς ἀντήμειψε μὲ ἀναλόγους δωρεάς. Ἐνῶ δὲ οἱ λοιποὶ ἀπεμακρύνθησαν, ὁ Συρμπάνος ἔμενεν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ὡς θέλων κάτι τι νὰ εἴπῃ πρὸς αὐτόν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ βασιλεὺς ἔδωκε τὴν ἀδειαν, ὁ Συρμπάνος προσκυνήσας μέχρι τοῦ ἐδάφους ἐζήτησε συγγνώμην ἀνχοιροβοσκός καὶ θάρβαρος ὦν τολμᾷ ν' ἀπαιτήσῃ λόγον πρὸς τὸν βασιλέα. Συγχωρήσαντος δὲ τοῦ βασιλέως. «Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Συρμπάνος, παρακαλῶ θερμῶς νὰ δοθῇ συγχώρησις εἰς τὸν στρατοπεδάρχην». Ὁ βασιλεὺς τοσοῦτον ἐθαύμασε διὰ τὴν πρότασιν ταύτην, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν πιστεύσῃ ὡς ἀληθινήν, ἀλλὰ τὴν ἐνόμισεν ὡς ἀστεϊσμόν, καὶ διὰ τοῦτο ἐρώτησε τὸν Συρμπάνον περὶ αὐτῆς. Ἀφοῦ δὲ ὁ Συρμπάνος ἐβεβαίωσεν ὅτι ἀληθῶς κάμνει τὴν αἴτησιν ταύτην. «Ὁ στρατοπεδάρχης οὗτος, λέγει ὁ Αὐτοκράτωρ, σοῦ ἀφῆρεσε τὴν περιουσίαν, σοῦ ἐξεργάζωσε τοὺς ὀδόντας, σοῦ κατέστρεψεν τὴν οἰκογένειαν, καὶ σὲ ἐσημάδευσε ὡς κακοῦργον μὲ πυρωμένον αἰδῆρον, καὶ τὰ σημεῖα ταῦτα μένουσιν ἀνεξάλειπτα εἰς τὸ πρόσωπόν σου, διὰ ποίαν αἰτίαν σὺ ζητεῖς χάριν ὑπὲρ αὐτοῦ; — Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ Συρμπάνος, ὦν ἕως χθὲς μετὰ τῶν δούλων τοῦ στρατοπεδάρχου, καὶ ἀποκτήσας σήμερον μὲ τὴν θεῖαν βοήθειαν καὶ μὲ τὴν συνδρομὴν τῆς Υ. Μεγαλειότητος, τοσαύτην λαμπρότητα, ὥστε νὰ δύναμαι νὰ ἐπιτύχω τὴν συγχώρησιν τοιούτων σημαντικῶν ἀνθρώπων καὶ φίλων τοῦ βασιλέως, εἶναι μικρὸν πρᾶγμα τοῦτο; — Ἐὰν σὺ,

εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ὦν θάρβαρος καὶ ἀμαθής, ἔλαβες τοιαύτην διάθεσιν, πόσον ἐγὼ πρέπει νὰ φανῶ συγκαταβατικώτερος;» καὶ ἔδωκεν ἀμέσως τὴν συγχώρησιν. Ἀλλ' ὁ Συρμπάνος δὲν ἠρέσθη εἰς τοῦτο, ἔκαμε καὶ νέαν πρότασιν νὰ τοῦ χαρισθῶσι καὶ τὰ ἐισοδήματα του. Ὁ βασιλεὺς παρεδέχθη καὶ τὴν πρότασιν ταύτην, ὁ δὲ Συρμπάνος λαβὼν τὰ περὶ τούτων διατάγματα, καὶ προσκυνήσας τὸν βασιλέα ἀνεχώρησεν εἰς Ῥοδόπην διὰ νὰ φέρῃ ὁ ἴδιος εἰς τὸν στρατοπεδάρχην τὴν χαροποιὰν ταύτην ἀγγελίαν.

(Ἐκ τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας)

Πρὸς τοὺς συνδρομητὰς τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Λαοῦ.

Ὅσοι ἐκ τῶν συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦν νὰ ἐξακολουθήσουν καὶ εἰς τὸ μέλλον τὴν συνδρομὴν των, παρακαλοῦνται νὰ μᾶς εἰδοποιήσωσι πρὸ τοῦ τέλους τοῦ παρόντος ἔτους, διὰ νὰ μὴν γένη διακοπὴ τῆς ἀποστολῆς τῶν φυλλαδίων.

Ὅσοι δὲν ἐπλήρωσαν εἰσέτι τὰς συνδρομὰς των παρακαλοῦνται νὰ τὰς πληρώσωσιν εἰς τοὺς ταμίας τῆς διαμονῆς των, καὶ νὰ μᾶς πέμψωσι χρηματικὸν γραμματίον, ἢ νὰ τὰς παραδώσωσιν εἰς τοὺς ἐπιφορτισμένους παρ' ἡμῶν τὴν εἰσπραξίν των συνδρομῶν, οἵτινες καὶ αὐτοὶ παρακαλοῦνται νὰ διευθύνωσι, πρὸς ἡμᾶς τὰς εἰσπράξεις των πρὸ τοῦ τέλους τοῦ παρόντος ἔτους. Ἐν Ἀθήναις τὴν 30 Ἰβρίου 1855.

ΑΓΓΕΛΙΑ

Μέλλοντες νὰ ἐξακολουθήσωμεν τρίτον ἤδη ἔτος τὴν δημοσίευσιν τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Λαοῦ ἐπικαλούμεθα τὴν σύμπραξιν, τῶν μὲν λογίων διὰ διατριβῶν

συντελουσῶν εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ ἔργου ἡμῶν, τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τοῦ λαοῦ, τῶν δὲ εὐπόρων, διὰ τῆς χρηματικῆς αὐτῶν συνδρομῆς. Ἡ βελτίωσις τοῦ λαοῦ εἶναι ἡ κρηπίς τῆς εὐημερίας τῆς κοινωνίας. Ὅλοι λοιπὸν ὀφείλουσι νὰ συντελέσωσι πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοποῦ. Θέλομεν περὶ σπαθήσει νὰ καταστήσωμεν τὸ ἔργον ἡμῶν ὅσον ἐνεστικτικώτερον καὶ ὠφελιμώτερον. Συγχρόνως δὲ διὰ νὰ καταστήσωμεν μᾶλλον ἐφικτὴν εἰς πλειοτέρους, καὶ ἰδίως εἰς τὰς τάξεις τοῦ λαοῦ, τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ, κατεβιάσασμεν τὴν ἐτησίαν αὐτοῦ συνδρομὴν εἰς δραχμὰς δέκα προπληρωτέας. Εἰς τοὺς ἐτησίους συνδρομητὰς θέλομεν προσφέρει δωρεὰν τὸ τρίτον παράρτημα τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Λαοῦ, ἣτοι ἐκλογὴν ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦ Ξενοφῶντος εἰς τὴν ὀμιλουμένην ἑλληνικὴν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 νοεμβρίου 1855.

Τιμὴ τῆς συνδρομῆς διὰ τοῦ ἐντὸς τοῦ κράτους συνδρομητὰς.

Ἐτησίᾳ δραχμὰς.	10.
Ἐξαμηνιαία.	6.
Τριμηνιαία.	3.

Διὰ τοὺς ἐκτὸς τοῦ κράτους προστίθενται τὰ ἀνάλογα δι' ἕκαστον μέρος ταχυδρομικὰ ἔξοδα.

Ἡ συνδρομὴ γίνεται ἐντὸς μὲν τοῦ κράτους παρὰ τοῖς δημοδιδασκάλοις, τοῖς δημάρχοις καὶ τοῖς ἐπιστάταις τοῦ ταχυδρομίου.

Ἐκτὸς δὲ παρὰ τοῖς προξένοις, καὶ πράκτορσι τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως,

Τὰ φυλλάδια τοῦ λήγοντος ἔτους, δεμένα εἰς οὖν

τόμους, καὶ με πίνακας, πωλῶνται ἀντὶ δραχμῶν ἑξ.

Δ. Αἴνιαν.

ΠΙΝΑΞ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΕΞΑΜΗΝΙΑΣ

ΤΟΥ 1855.

ΦΥΛ. Ζ'.

Περὶ δημοδιδασκάλων.	481
Φιλάνδρου γυναικὸς ἀπόφασις.	486
Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ περὶ δῆμων νόμου.	495
Περὶ ὑπαλλήλων.	502
Περὶ ταμειωτηρίων.	513
Θαῦμα Ζ'. Οἱ κρεμαστοὶ κῆποι.	528
Περὶ προικοδοτήσεως.	529
Περὶ προορισμοῦ τῶν γυναικῶν.	553
Περὶ καπνοῦ (Νικοτιανῆς).	559

ΦΥΛ. Η'.

Περὶ τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου.	561
Περὶ ἀνατροφῆς τῶν παιδων.	567
Ἡθῆ καὶ ἔθιμα τῶν ἑλλήνων καὶ πράξεις κατὰ τὴν ἐπανάστασιν. Ἡ Ἀράχοβα.	576
Περὶ προορισμοῦ τῶν γυναικῶν.	582
Περὶ ἐγκεντρίσεως ὀγριελαιῶν.	588
Περὶ προικοδοτήσεως.	613
Περὶ φωτογραφίας.	639
Περὶ ὑγιεινῆς ὡς ἐκ τῶν τριμηνίων.	642
Περὶ ἀγροτικῆς οἰκονομίας ἐν Ἀγγλίᾳ.	650

ΦΥΛ. Θ'.

Περὶ ἐκπαιδεύσεως τοῦ λαοῦ.	657
-----------------------------	-----

Περὶ ταμειυτηρίων καὶ γεωργικῶν τρα- πεζῶν.	664
— Ἡθῆ καὶ ἔθιμα τῶν Ἑλλήνων καὶ πράξεις κατὰ τὴν ἐπανάστασιν. Ἡ Ἀράχοβα,	672
Περὶ προορισμοῦ τῶν γυναικῶν.	683
Περὶ ὑπαλλήλων.	689
Περὶ ἐνεργητικότητος.	698
Περὶ τεχνητῶν λειβαδιῶν.	704
Περὶ προικοδοτήσεως.	710
Περὶ τροφῆς τῶν νέων μοσχарίων.	717
Πῶς νὰ χάνῃ τὸ κρέας τὴν ἐκ τῆς πο- λυκαιρίας κακὴν ὁσμὴν.	719
Ἱατρικὸν διὰ τὴν φώραν τῶν κτηνῶν. *	719
Περὶ πολυκαιρισμένου ἄρτου.	720
ΦΥΛ. Γ'.	
Περικλῆς.	721
Περὶ χορηγήσεως ἐνὸς στρέμματος γῆς εἰς ἕκαστον γεωργόν.	744
Περὶ φαλαγγιτικῶν γραμματίων.	749
Περὶ προικοδοτήσεως συνέχεια.	756
— Ἡθῆ καὶ ἔθιμα τῶν ἐλλήνων καὶ πράξεις κατὰ τὴν ἐπανάστασιν. Ἡ ἀνέλπι- στος ὑποδοχή.	768
Περὶ τοῦ τρόπου τῆς χρήσεως τοῦ θεοῦ† ἐπὶ τῶν ἀμπέλων.	777
Περὶ τῆς ἁλλείψεως ὀργανισμοῦ τῶν νο- μαρχῶν καὶ περὶ προσωπικοῦ αὐτῶν.	789
Ἄγγελία περὶ δημοδιδασκαλίας κτλ.	798
ΦΥΛ. ΙΑ'.	
Περὶ ληστείας.	801

Περὶ γυναικείας ἀνατροφῆς - †	819
Περὶ τῆς ὠφελείας τῶν σιδηροδρόμων ὡς ἐκ τῆς μετακομίσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων.	826
Πρὸς τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν Ἀθηνῶν, περὶ καθαριότητος τῆς πόλεως, καὶ περὶ βελτιώσεως τῶν περὶ αὐτὴν ἀγρῶν.	837
— Ἡθῆ καὶ ἔθιμα τῶν Ἑλλήνων καὶ πράξεις κατὰ τὴν ἐπανάστασιν. Ἡ ἀνέλπιστος ὑποδοχή.	847
Περὶ τῆς χρήσεως τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῆς ἀμπέλου.	859
Περὶ σπορᾶς δημοτριακῶν καρπῶν κτλ.	866
Περὶ γεωργίας.	874
Περὶ γαιομήλων.	878
Πρὸς τοὺς πυνδρομητὰς τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ λαοῦ.	879
Ἄγγελία.	890

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ.

Α.	
Ἄγια Εἰρήνη.	337
Ἄσφοδελος (σφερδοῦκλι) κατασκευὴ ρακίου.	396
Ἀπόστολος Παῦλος.	406
Ἀπογραφή — περὶ τοῦ — νόμου.	561
Ἀνατροφή τῶν παιδῶν.	567
Ἀγροτικὴ οἰκονομία ἐν Ἀγγλίᾳ.	650
Ἄρτος — περὶ πολυκαιρισμένου, =	720
Ἄγγελία — περὶ δημοδιδασκαλίας	798 — 800.

Ἄγριελαία, περί ἐγκεντρίσεως. 588

B.

Βαφή μαύρη 160

Γ.

Γυνή — ἀνατροφή — 819 — ἐκπαί-
δευσις — 351 — 414 — προορι-
σμός — 553 — 582 — 683.

Γεωργία 874.

Γαϊόμηλα 878.

Γαίαι ἐθνικαί 192.

Γυναικός φιλάνδρου ἀπόφασις. 486

Γεωργική τράπεζα 664.

Δ.

Δῆμος — ἐπὶ τοῦ περὶ δήμων νόμου
63 — 135 — 495.

Δημοσιογραφία ἐν Ἑλλάδι — 460.

Δημοδιδάκταλοι 481.

Δημοτικὴ ἀρχὴ Ἀθηνῶν 837.

Δημητριακοὶ καρποὶ, περί σπορᾶς αὐτῶν 866.

E.

Ἐκπαίδευσις — τοῦ λαοῦ — 1. —
211 — 223 — 371. 657. —

στρατιωτικὴ — 81 ναυτικὴ 161

— Δημοτικὴ — 52 — τῶν γυ-

ναικῶν 351 — 414.

Ἐσθῆρ 28.

Ἐκδίκησις 156.

Ἐθιμα — 345, 432, 576, 672, 768, 847.

Ἐνεργητικότης 698.

H.

Ἡθῆ καὶ ἔθιμα τῶν Ἑλλήνων — 345
432, 576, 672, 768, 847.

Θ.

Θεῖον — περί τῆς χρήσεως αὐτοῦ
ἐπὶ τῶν ἀμπέλων 777, 859.

Θάσμα A. 56 — B'. — 131 —

Γ. 209. Δ'. 321 — E'. 378.

ΣΤ' — 469 — Ζ'. 528.

I.

Ἰχθυέλαιον — παχυντικὸν τῶν κτη-
νῶν 399.

Ἰατρικὸν διὰ τὴν φώρην τῶν κτηνῶν 719.

K.

Κίμων — 166.

Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας — 241.

Κόπρισμα διὰ παραγώσεως χλωρῶν χόρτων 390.

Κερατόπνευμα — 297.

Κλήρος — περί τοῦ τῆς Ἑλλάδος 401.

Κτηνοτροφία — 438.

Καπνός (νικοτιανή) — 559.

Λ.

Λυκοῦργος — 8.

Λούπινα, περί τῆς εἰς τοὺς ἀγροὺς ὠφελείας
αὐτῶν — 393.

Λειβάδιον — περί τεχνητῶν λειβαδίων — 704.

Κρέας, πολυκαιρισμένον — 719.

Ληστεία — 801.

M.

Μανιάτης — ὁ — 123.

Μεταξοκλωστικὴ — 138.

Μελισσοκομία 219.

Μαθητής — ὁ — 275.

Μεταξοκλώλιξ — διατήρησις τοῦ σπόρου 398.

φθινοπωρινὴ διατροφή αὐτοῦ — 471.

Μουχλα — προβύλαξι: από την μουχλιν 4 7. +
Μοσχάριον — περί τροφῆς αὐτῶν 117.

N.

Νευτικά ἀπκίτησις — 182.

Νευτική ἐκπαίδευσις — 161.

Νομαρχία, περί ἐλλείψεως ὀργανισμοῦ νομαρχιῶν κ.τλ. 789.

O.

Ὀρούσιον — 72.

Ὀδός, καταμέτρητις αὐτῶν — 370.

Π.

Πικνὰ — χρησιμότης αὐτῶν εἰς τὴν γεωργίαν 465.

Προικοδόμησις — 529 — 613 — 710,

Περικλῆς 721.

Σ.

Σιτηρὰ — ἐμπόριον αὐτῶν 230 — 333.

Συκαμινουφτεία 383.

Στρέμμα — παρχωρητις ἐνὸς — εἰς τοὺς γεωργούς, 744,

Σιδηρόδρομος — περί τῆς ὠφελείας αὐτῶν ὡς ἐκ τῆς μετακομιτῆς τῶν γεωργικῶν προϊόντων 826.

T.

Τριφύλλιον 164. +

Ταχυδρομικὰ τέλη — 362.

Ταμειυτήρια — 513.

Υ.

Υἱός — ὁ υἱός τῆς χήρας — 35.

Υπάλληλοι, 456. 502 689.

Υγιεινὴ ὡς ἐκ τῶν τροφίμων 642. +

Φ.

Φιλοποίμην. 80.

Φριδερίκος ὁ 6'. 112.

Φορολογικὸν σύστημα, μεταβολὴ 290. — ὁ — κτήνη

Φωτογραφίας 639. + 6

Φαλκγγιτικὰ γραμμάτια. 749. +

Ψ.

Ψώρα, ἰατρικὸν αὐτῆς ἐπὶ τῶν κτηνῶν. 719. +

ΤΙΜΗ ΤΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΑΡΩΤΕΑ

Δι' ἓν ἔτος	Δραχ.	12
Διὰ μίαν ἑξαμηνίαν	"	7
Διὰ μίαν τριμηνίαν.	"	4

Εἰς τοὺς ἑκτὸς τῆς Ἑλλάδος συνδρομητὰς προσ-
τίθενται τὰ ἔξοδα τῆς ἀποστολῆς, ἂν δὲν προτιμησὶ
νὰ τὰ ἀναδεχθῶσιν οἱ ἴδιοι.

Ἐκδίδεται ἐν φυλλάδιον κατὰ μῆνα.

Οἱ δ' ἐν ἔτος καταγραφόμενοι συνδρομηταὶ λαμ-
βάνουν δωρεὰν τὰ ἐκδοθέντα ἤδη δύο παραρτήματα
τὸν βίον τοῦ Γερμανοῦ II. Πατρῶν καὶ τοὺς δύο
Ἐκτωνίνους.

—οοοοο—

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ

Ἐν Ἀθήναις εἰς τὸ τυπογραφεῖον τοῦ Φιλοπάτρι-
δος κατὰ τὴν ὁδὸν Χρυσοσπηλαιοτίσσης, ἀριθ. 15.

Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ Κράτους παρὰ τοῖς ἐπι-
στάταις τοῦ Ταχυδρομείου καὶ τοῖς δημοδιδασκάλοις.

Ἐκτὸς δὲ παρὰ τοῖς Κυρίοις Προξένους.

—οοοοο—

Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ λαοῦ ἀνταλλάσσεται μὲ παντὶ
εἶδους περιοδικὰ συγγράμματα καὶ ἐφημερίδας.

Δέχεται διατριβὰς ἀπορώσας τὴν βελτίωσιν τῆς
καταστάσεως τοῦ λαοῦ, ἐὰν αὐταὶ ἀνάγονται εἰς
πράγματι ὑπαγόμενα εἰς τὴν νόησιν τοῦ λαοῦ καὶ
εἶναι εἰς ἡλώσαν ἐννοουμένην παρ' αὐτοῦ.